

สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ
มาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นางสาวพิมพ์กานต์ ไม้วัฒนา

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

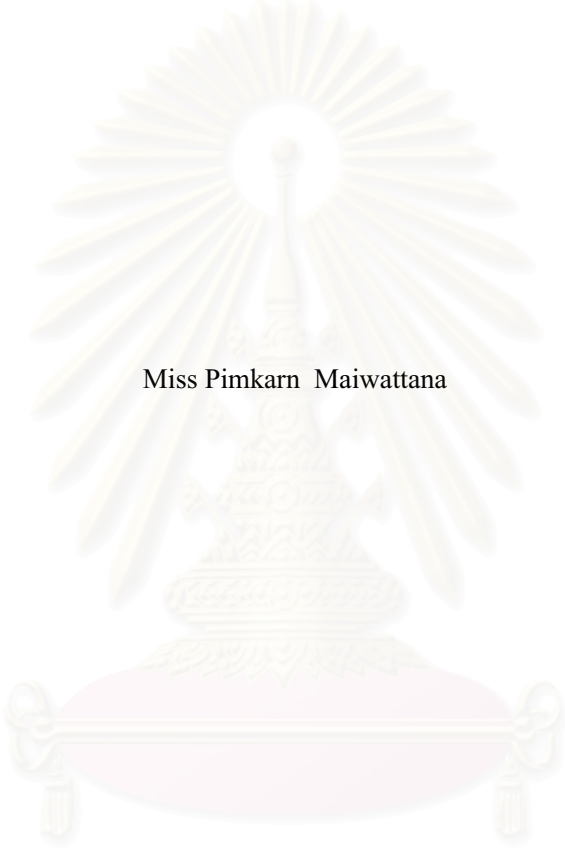
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STATE AND PROBLEMS OF OPERATION ON INFORMATION TECHNOLOGY
USED IN THE CHILD DEVELOPMENT CENTERS
UNDER LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

Miss Pimkarn Maiwattana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Early Childhood Education
Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดย

นางสาวพิมพ์กานต์ ไม้วัฒนา

สาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัย

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งขอ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... กง..... กงบคิคณะกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... จั..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์)

..... อ..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร)

..... อ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ)

พิมพ์กานต์ ไม้วัฒนา : สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (STATE AND PROBLEMS OF OPERATION ON INFORMATION TECHNOLOGY USED IN THE CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION) อ. ที่ปรึกษา: ร.ศ. ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร, 230 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหา การดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 32 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 32 คน และตัวแทนชุมชน 32 คน รวมทั้งสิ้น 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการบริหารจัดการ: 1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการวางแผนและนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการ ในสภาพปัจจุบันและความพร้อมของศูนย์เพื่อให้ศูนย์มีความสะดวก รวดเร็ว ทันสมัยและประหยัดเวลา 2) การพิจารณาคัดเลือกบุคลากรคำนึงถึงความสามารถ และความสนใจ 3) การจัดสรรงบประมาณในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ และการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด 4) การสนับสนุนบุคลากรด้วยการจัดให้เข้ารับการอบรม สัมมนา หรือประชุมเชิงวิชาการ โดยจัดให้มีการหมุนเวียนกันไปอบรม

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน: 1) การจัดกิจกรรมยึดตามหลักพัฒนาการและความสนใจของเด็ก กิจกรรมมีลักษณะเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ มีระยะเวลาที่เหมาะสม และสามารถยืดหยุ่นได้ 2) บทบาทครูผู้ดูแลเด็กมีการคัดเลือก จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ครูผู้ดูแลเด็กเอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ในขณะที่เด็กทำกิจกรรม และส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็กในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม: 1) พื้นที่และบริเวณในการทำกิจกรรมและสื่อ อุปกรณ์มีการจัดวางเป็นสัดส่วน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะดวกต่อการใช้งานของเด็กปฐมวัย 2) สื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศได้รับการตรวจสอบสภาพอย่างสม่ำเสมอ

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน: 1) การวางแผนและนโยบาย ชุมชนสนับสนุนงบประมาณในการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม 2) ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คัดเลือกสื่อ อุปกรณ์ และเป็นวิทยากรพิเศษ 3) การจัดสภาพแวดล้อม ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในด้านงบประมาณ การจัดสรรพื้นที่ และการติดตั้งอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย

ปัญหาที่พบคือ: 1) ด้านการบริหารจัดการ ขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทาง งบประมาณมีจำกัด ไม่เพียงพอต่อการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งบุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้ดูแลเด็กไม่มีการนำสื่อและอุปกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากกิจกรรมที่เคยเข้ารับการอบรม สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอต่อการ ใช้งาน และเด็กไม่แบ่งสื่อ อุปกรณ์ให้เพื่อนร่วมกันใช้ 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่จำกัด และขาดงบประมาณในการซ่อมบำรุงสื่อ อุปกรณ์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน พบว่างบประมาณในการร่วมจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการสนับสนุนบุคลากรมีจำกัดขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ รวมทั้งยังไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนเท่าที่ควร

ภาควิชา.....หลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต.....พิมพ์กานต์ ไม้วัฒนา
สาขาวิชา.....การศึกษาปฐมวัย.....ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2550.....ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4883727127: MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD: STATE AND PROBLEMS / OPERATION / INFORMATION TECHNOLOGY / CHILD DEVELOPMENT CENTERS / LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

PIMKARN MAIWATTANA: STATE AND PROBLEMS OF OPERATION ON INFORMATION TECHNOLOGY USED IN THE CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.UDOMLUCK KULAPICHITR, Ed.D. 230 pp.

The purpose of this research was to study the state and problems of operation on information technology use in the child development centers under local administrative organization. The samples of this research were 32 local administrators, 32 caregivers, and 32 community representatives, total of 96 persons. The research tools were questionnaires, interview, survey, and observation forms. The research results were as follows:

Concerning administration: 1) The policy and planning of information technology used for operation by local administrators was set out in accordance with the current needs and the status of the child development centers for convenience, rapid, modern, and time saving. 2) Selection of personnel concerned for capabilities and interests. Budget allocation for preparation of facilities, and supplying of materials and equipment were supported by the local organization. 4) Personnel were supported by arranging for taking turn to attend workshops, seminars or conferences.

Concerning teaching and learning activities: 1) Activities providing was based on child development according to child's interest, being individualized and organized into small and large groups with appropriate and flexible time management. 2) The role of caregiver included material and equipment selection based on development appropriateness and curriculum. Caregivers paid closely attention and encouraged the interaction of adult - child and child - child relationships during activities.

Concerning environmental arrangement: 1) Activity area and material arrangement were well allocated for accessibility. 2) Information technology materials and equipments were under regularly check and maintenance.

Concerning cooperation and support from community: 1) Community cooperation and policy planning through budget support in the preparation of material, equipment, building, and staff training. 2) Community participation in planning of learning activities, selection of materials, equipments and guest speakers. 3) Environmental arrangement being supported by community through budget funding, area allocating, and security equipment installation.

Problems found were as follows: 1) Concerning administration: lack of specialists, insufficient budget for organizing facilities, and information technology materials and equipments including high staff workload. 2) Concerning teaching and learning activities: caregiver did not utilize material and equipment in the activities rather than being trained, insufficiency of information technology material and equipment to be used, and no sharing among children. 3) Concerning environmental arrangement: limitation of space in the centers and lack of budget for repair and maintenance and 4) concerning cooperation and support from community: insufficient funding for preparation of material and equipment, building, and personnel support; lack of information on standard criteria, including insufficient support from community.

Department Curriculum, Instruction, and Educational Technology Student's Signature *Pimkarn Maiwattana*
Field of study Early Childhood Education Advisor's Signature *Udomluck Kulapichitr*
Academic year 2007 Co-Advisor's Signature -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร อาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ให้กำลังใจ และให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งใจและตระหนักในพระคุณยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ดำเนินการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งกรุณาชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา ทองสอน อาจารย์รัชฎี บุญเจือ และอาจารย์วัชรภรณ์ ญาณกฤตยา ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง รวมทั้งเจ้าหน้าที่วิชาการจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่วิชาการจากกรมการพัฒนาชุมชน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละตำบล คณะตัวแทนชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลพื้นฐาน การอำนวยความสะดวกในการทดลองใช้เครื่องมือ และให้ความร่วมมือในการวิจัยตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่ๆ เจ้าหน้าที่ในศูนย์บรรณสารสนเทศ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่คอยเอื้อเฟื้อแหล่งข้อมูลตลอดการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ อาจารย์ประมินทร์ กุลพิจิตร ดร.พงศ์ชิต ชิตพงษ์ อาจารย์ ดร.อุไรवास ปรีดีดิลก นายชินะ รอดศิริ นางสาวปณิตดา สำราญกิจ นางสาวรัตนวรรณ ลิ้มวัฒนาสมุทร นางสาววิลาวัลย์ คัดทะจันทร์ เพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ สาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัยทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา คุณปู่ คุณลุง คุณน้า คุณอาและญาติพี่น้องทั้งในตระกูลไม้วัฒนา และ ใจ้วสกุล ที่คอยเป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ อุปกรณ์ในการทำวิจัยแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1	บทนำ..... 1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 4
	ขอบเขตของการวิจัย..... 4
	ข้อตกลงเบื้องต้น..... 5
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย..... 5
	วิธีดำเนินการวิจัย..... 7
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย..... 11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 12
	การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย..... 13
	ความเป็นมาของการจัดการศึกษาปฐมวัย..... 13
	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย..... 14
	หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย..... 19
	รูปแบบของการจัดการศึกษาปฐมวัย..... 20
	การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น..... 24
	ความเป็นมาของการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น..... 24
	การถ่ายโอนภารกิจการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น..... 26
	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น..... 27
	องค์ประกอบของการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก..... 30

บทที่	หน้า
	บทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก..... 40 เกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ..... 41 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ..... 43 แนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ..... 43 ขั้นตอนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ..... 44 แนวทางการคัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็กไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ..... 45 ตัวชี้วัดการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ..... 46 เทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษา..... 47 วัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษา..... 47 บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษา..... 48 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา..... 49 เทคโนโลยีสารสนเทศกับเด็กปฐมวัย..... 53 ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัย..... 55 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรม..... 57 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 60
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 68 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย..... 68 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 68 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 71 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 75 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 84 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล..... 86
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 87

บทที่	หน้า
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....173
	สรุปผลการวิจัย.....175
	อภิปรายผลการวิจัย.....189
	ข้อสังเกตจากการวิจัย.....194
	ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสังเกต.....195
	ข้อเสนอแนะทั่วไป.....196
	ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....197
	รายการอ้างอิง.....198
	ภาคผนวก.....205
	ภาคผนวก ก.....206
	ภาคผนวก ข.....207
	ภาคผนวก ค.....236
	ภาคผนวก ง.....237
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....240

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต จำแนกตามภูมิภาค..... 69
2	กรอบการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 74
3	ประเด็นคำถามในแบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน ด้านการบริหารจัดการ..... 76
4	ประเด็นคำถามในแบบสอบถามผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ใน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม..... 77
5	ประเด็นคำถามในแบบสอบถามตัวแทนชุมชนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ใน ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน..... 78
6	ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพและ ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน ด้านการบริหารจัดการ..... 79
7	ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม..... 80
8	ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในในด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน..... 81
9	ประเด็นในการสังเกตสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กที่เกี่ยวข้อง กับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน..... 82
10	ประเด็นในการสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน..... 83
11	ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 84
12	จำแนกรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบสำรวจ..... 85

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
13	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามสภาพ จากแบบสอบถาม..... 88
14	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน นโยบาย จากแบบสอบถาม..... 91
15	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน บุคลากรจากแบบสอบถาม..... 98
16	ปัญหาการวางแผนนโยบายและปัญหาการสนับสนุนบุคลากร จากแบบสอบถาม..... 101
17	จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามสภาพ จากแบบสอบถาม..... 105
18	จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน จากแบบสอบถาม..... 108
19	จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสอบถาม..... 111
20	จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ด้านการเรียนการสอน จากแบบสอบถาม..... 114
21	จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคเหนือ จำแนกตามสภาพการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน จากแบบสังเกต..... 118
22	จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคเหนือ จำแนกตามบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสังเกต..... 121
23	จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคกลาง จำแนกตามสภาพการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน จากแบบสังเกต..... 125
24	จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคกลาง จำแนกตามบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสังเกต..... 128
25	จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคใต้ จำแนกตามสภาพการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน จากแบบสังเกต..... 132
26	จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคใต้ จำแนกตามบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสังเกต..... 135
27	จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสภาพการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน จากแบบสังเกต..... 139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
28	จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสังเกต 142
29	จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามข้อมูลด้านการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถาม 146
30	จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถาม 150
31	จำนวนครูผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามสภาพการจัดสภาพแวดล้อมจากแบบสำรวจ 152
32	จำนวนและค่าร้อยละของตัวแทนชุมชน จำแนกตามสภาพ จากแบบสอบถาม 158
33	จำนวนและค่าร้อยละของตัวแทนชุมชน จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนด้านการบริหารจัดการ จากแบบสอบถาม 160
34	จำนวนและค่าร้อยละของตัวแทนชุมชน จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสอบถาม 166
35	จำนวนและค่าร้อยละของตัวแทนชุมชน จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนด้านการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถาม 168
36	จำนวนและค่าร้อยละของตัวแทนชุมชน จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วม และการสนับสนุน จากแบบสอบถาม 170

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กปฐมวัย เป็นช่วงวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น และอยากเรียนรู้ตลอดเวลา ดังนั้นองค์ประกอบต่างๆ รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงดู อาหาร ผู้คนที่แวดล้อม การดูแลสุขภาพอนามัย และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กต่างๆ เหล่านี้ ล้วนมีผลต่อการกระตุ้นพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กให้เกิดความเฉลียวฉลาดสมบูรณ์มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ

การพัฒนาคุณภาพของประชากรที่จะมาพัฒนาประเทศให้มีคุณภาพและเจริญก้าวหน้าขึ้นจะต้องเริ่มตั้งแต่ในวัยเยาว์ เพื่อที่เด็กจะได้เจริญเติบโตขึ้นเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศภาครัฐจึงได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาเด็กและได้กำหนดแนวนโยบายในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อเตรียมให้เด็กมีความพร้อมในการศึกษาระดับต่อไป ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นสถานที่หนึ่งซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ และที่จัดตั้งขึ้นเองโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2547)

ปัจจุบันสภาพของสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การสื่อสาร การสืบค้นแหล่งข้อมูลและการศึกษาเรียนรู้เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ โทรทัศน์ และอื่นๆ ได้เข้ามามีบทบาทต่อทุกหน่วยงานและอาชีพไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม จากการพัฒนาทำให้วิถีการเรียนรู้ของคนเปลี่ยนไปด้วย ในด้านการศึกษาไม่ว่าจะในระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศเหล่านี้ก็เข้ามามีบทบาทส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ การฝึกฝนทักษะต่างๆ และนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเท่าทันกับสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

กระบวนการของการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวปรากฏในสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 9 มาตรา 66 ที่ระบุไว้ว่า ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมาตรา 67 ที่ระบุว่า รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่า และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคน ซึ่งแสดงถึงความพร้อมในการจัดการศึกษาที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้บูรณาการ

ในการจัดการเรียนการสอน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงสามารถให้ความรู้แก่ผู้เรียนหรือเด็กปฐมวัยได้ด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

องค์การ UNESCO ได้มีการสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนและการสอนในโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีการเรียนรู้ การเมือง สังคม เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรม การศึกษาปฐมวัยก็เช่นเดียวกับการศึกษาระดับอื่นที่ครูต้องเข้าใจและมีความรู้อย่างกว้างขวาง เด็กปฐมวัยไม่สามารถใช้ข้อมูลจากเครือข่ายสารสนเทศมาเพื่อการศึกษาให้แก่ตนเอง แต่ครูคือผู้ถ่ายทอดสารสนเทศที่ก้าวหน้าทันสมัยไปสู่ตัวเด็ก ในกระบวนการทัศน์ใหม่ของการศึกษาปฐมวัย ครูต้องสร้างเด็กให้มีความเข้าใจสังคมรอบตัวและรอบโลกในการจัดการเรียนการสอน การศึกษาปฐมวัยที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเติบโตพร้อมด้วยพหุปัญญานั้น ครูจะต้องพัฒนาตนเองให้มีองค์ความรู้ ทัศนคติ และกระบวนการที่ทันสมัยด้วยการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากบริการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการให้บริการทั้งภาพ เสียง หรือภาพเคลื่อนไหว มาเป็นเครื่องมือในการช่วยสอน (สุวิมล ตั้งสัจพจน์, 2543)

เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็ก ไม่ว่าจะเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ ที่เป็นเครื่องมือในการให้ข้อมูลสำหรับการจัดการชั้นเรียน การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการสร้างสื่อการเรียนการสอน การสื่อสารและอินเทอร์เน็ตสามารถช่วยให้ครูกินคว้าหาข้อมูลและได้เรียนรู้แนวคิดใหม่ๆ จากทั่วโลกและมีการแลกเปลี่ยนข้อความจากผู้เชี่ยวชาญทุกหนแห่ง (NAEYC, 1996) นอกจากนี้ อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร (2541) ยังกล่าวว่า สื่อการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ไม่ได้ละทิ้งพฤติกรรมต่างๆ ทางสังคม หรือลดความสำคัญในพัฒนาการทางสังคมของเด็ก แต่ยังพบว่าการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์กลับสนับสนุนให้เด็กได้ทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งถ้าผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กมีความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ที่เหมาะสมแล้ว ศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศยังตอบสนองต่อธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี อีกด้วย

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับเด็กปฐมวัยนั้นสามารถนำมาใช้ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางตรงก็คือ การที่เด็กใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประเภทคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้โดยตรงจากโปรแกรมการเรียนการสอนที่จัดไว้ในลักษณะต่างๆ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป และโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ ที่ให้ทั้งความรู้และนันทนาการ รวมทั้งเกมส์ประเภทต่างๆ ที่นอกจากจะเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ยังเรียนรู้การจัดการ การตัดสินใจ และการใช้ปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหา ตรงตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่กล่าวถึงแนวทางการจัด

ประสบการณ์ในข้อ 2.2 ว่าการจัดประสบการณ์ต้องจัดให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ทั้งลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และข้อ 2.6 ว่าการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในวิถีชีวิตของเด็กอย่างหลากหลาย ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศก็เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประจำวันของทุกคนอยู่แล้ว ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 9 มาตราที่ 66 ที่ได้ระบุว่า ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่วนในทางอ้อมได้แก่การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการบริหาร การจัดเก็บข้อมูล ซึ่ง กิดานันท์ มลิทอง (2536) กล่าวว่า การใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารนับเป็นจุดเริ่มแรกของการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในวงการศึกษ

ในวงการศึกษไทยปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กันอย่างแพร่หลาย ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่จะนำมาใช้ในลักษณะงานบริหารการศึกษา งานบริการการศึกษา และงานด้านการเรียนการสอน (เขมชา สุวรรณกุล, 2531) ในส่วนของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในระดับปฐมวัยไม่เพียงแต่มีการนำมาใช้ในโรงเรียนเอกชนเท่านั้น แต่ในปัจจุบันยังรวมไปถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หลายแห่งด้วย (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2545) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหลายแห่งที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เดิมทีเป็นศูนย์ที่อยู่ในการดูแลของกรมการพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นผู้ริเริ่มโครงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นปีแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางกรมการพัฒนาชุมชนเองได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้ริเริ่มจัดตั้งโครงการที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกับองค์การยูนิเซฟ ประจำประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบของ CD-ROM และงบประมาณ

ปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ดังกล่าวมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 32 ศูนย์ ใน 23 จังหวัดซึ่งอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศและยังไม่ได้รับการประเมินหรือศึกษาสภาพการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนเพราะเนื่องจากการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมดไปยังการดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พงศัชิต ชิตพงศ์, สัมภาษณ์ 3 ตุลาคม 2549) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสถานศึกษาระดับปฐมวัยอื่นๆ ที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปใช้ในการดำเนินงาน และเป็นข้อมูลให้แก่ผู้ที่สนใจนำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาไทยในปัจจุบันให้สอดคล้องกับความ

เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้รวม 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก
- 1.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

2. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็ก และตัวแทนชุมชนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

- 3.1 แบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด ได้แก่
 - 3.1.1 แบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 3.1.2 แบบสอบถามครูผู้ดูแลเด็ก
 - 3.1.3 แบบสอบถามตัวแทนชุมชน
- 3.2 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ชุด ได้แก่
 - 3.2.1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 3.2.2 แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็ก
 - 3.2.3 แบบสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน
- 3.3 แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.4 แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ โดยไม่ได้พิจารณาถึงตัวแปรในเรื่องขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ หมายถึง สิ่งที่เป็นอยู่ปัจจุบันในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการด้านการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

การบริหารจัดการ หมายถึง การจัดและดำเนินการในด้านการวางแผนและนโยบาย และการสนับสนุนบุคลากร ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

การวางแผนและนโยบาย หมายถึง การกำหนดแนวทางในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยในด้านการวางแผน การจัดเตรียมบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ การจัดเตรียมอาคารสถานที่ และการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์

การสนับสนุนบุคลากร หมายถึง การพัฒนาให้บุคลากรที่เป็นครูผู้ดูแลเด็กใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย และกิจกรรมด้านการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การกำหนดแบบแผนของประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนการสอน และบทบาทของครูผู้ดูแลเด็ก

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะของกิจกรรม การจัดทำตารางเวลากิจกรรม และการทำกิจกรรมกลุ่มและรายบุคคล โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

บทบาทของครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง แนวทางการปฏิบัติและพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กในการคัดเลือก และจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ การดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ดูแลเด็กกับเด็กในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง การกำหนดแบบแผนของสภาพแวดล้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านพื้นที่และบริเวณในการทำกิจกรรม การวางสื่อและอุปกรณ์ การตกแต่งห้องเรียน การดูแลรักษาและความปลอดภัย

การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน หมายถึง การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนรับรู้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้

ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ หมายถึง ลักษณะที่ทำให้เกิดการขัดข้อง หรือ อุปสรรคที่เป็นสาเหตุให้การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย ในด้านการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ โปรแกรมสำเร็จรูป เครื่องเล่นซีดี เครื่องเล่นวิดีโอ เครื่องเล่นดีวีดี ระบบอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ วิทยุ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เคยเข้าร่วม โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง เทศบาล หรือ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการดำเนินงานในความดูแล

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจเป็นนักวิชาการประจำองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการวางแผนนโยบายและงบประมาณเพื่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการดำเนินงานให้มีคุณภาพ

ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ให้การเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามกิจวัตรเด็ก และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามกิจวัตร และวางแผนส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสื่อ จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ตัวแทนชุมชน หมายถึง คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตัวแทนของกลุ่มคน หรือ องค์กรที่เข้ามามีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดขอบเขตและรายละเอียดในการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 32 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 32 คน และตัวแทนชุมชน 160 คน รวมทั้งสิ้น 224 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ จำนวน 32 ศูนย์

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 32 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 32 คน และตัวแทนชุมชน 32 คน รวมทั้งสิ้น 96 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ จำนวน 32 ศูนย์ ซึ่งสามารถจำแนกตามเครื่องมือ ได้แก่

2.2.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 24 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 24 คน และตัวแทนชุมชน จำนวน 24 คน รวมทั้งสิ้น 72 คน สำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

2.2.2 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน และตัวแทนชุมชน จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน สำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์

2.2.3 ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน สำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 4 ชนิด คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ

ลักษณะของแบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วยประเด็นคำถามได้แก่ การวางแผนนโยบาย และการสนับสนุนบุคลากร

ชุดที่ 2 แบบสอบถามครูผู้ดูแลเด็ก เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

ลักษณะของแบบสอบถามครูผู้ดูแลเด็กเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อม ประกอบไปด้วยประเด็นคำถามได้แก่ การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทครู และการจัดสภาพแวดล้อม

ชุดที่ 3 แบบสอบถามตัวแทนชุมชนเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

ลักษณะของแบบสอบถามตัวแทนชุมชนเป็นแบบสอบถาม ชนิดเลือกตอบ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ประกอบไปด้วยประเด็นคำถามได้แก่ การมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการบริหารจัดการ การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

3.2 แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ประกอบไปด้วยประเด็นคำถามได้แก่ การวางแผนนโยบาย และการสนับสนุนบุคลากร

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็กเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ประกอบไปด้วยประเด็นคำถามได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ประกอบไปด้วยประเด็นการสัมภาษณ์ได้แก่ การมีส่วนร่วมและสนับสนุนในด้านการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

3.3 แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสังเกต

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาบทบาทรูผู้ดูแลเด็ก

3.4 แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมของครูผู้ดูแลเด็กที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสำรวจ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม

4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมซึ่งดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 การเก็บรวบรวมด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงหัวหน้ากลุ่มพัฒนาการศึกษา นอก ระบบและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อขอความร่วมมือไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังกลุ่มตัวอย่างและรับแบบสอบถามกลับคืนกลับทาง ไปรษณีย์

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการสรุปรวบรวมเรียบเรียงจัดคำตอบ ต่างๆ ให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอด้วยการบรรยายตามประเด็นต่างๆ

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกต โดยการแจกแจงความถี่ของข้อมูลในหัวข้อ ต่างๆ แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยายตามประเด็นต่างๆ

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ โดยการแจกแจงความถี่ของข้อมูลในหัวข้อ ต่างๆ แล้วนำเสนอในรูปของตาราง

6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับแนวนโยบาย การเรียนรู้ของเด็ก และสภาพสังคมในปัจจุบัน
2. เป็นแนวทางให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสถานศึกษาระดับปฐมวัยอื่นๆ ที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปใช้ในการดำเนินงาน
3. เป็นข้อมูลให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาไทยในปัจจุบันให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง “สภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 1.1 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 1.3 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย
 - 1.4 รูปแบบของการจัดการศึกษาปฐมวัย
2. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.1 ความเป็นมาของการจัดการศึกษา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.2 การถ่ายโอนภารกิจการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.4 องค์ประกอบของการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.5 บทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.6 เกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 - 3.1 แนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไอที
 - 3.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน
 - 3.3 แนวทางการคัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไอที
 - 3.4 ตัวชี้วัดการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก ไอที
4. เทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษา
 - 4.1 วิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษา
 - 4.2 บทบาทของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษา
 - 4.3 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

5. เทคโนโลยีสารสนเทศกับเด็กปฐมวัย
 - 5.1 เทคโนโลยีสารสนเทศกับเด็กปฐมวัย
 - 5.2 ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 5.3 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศไทย
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ความเป็นมาของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2539) ได้สรุปสาระเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้

ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทำหน้าทำให้ การศึกษาอบรมสั่งสอนแก่เด็ก ซึ่งงานปฐมวัยศึกษาได้พัฒนาขึ้น โดยพระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าฯ ได้จัดตั้งโรงเรียนราชกุมาร ในปี พ.ศ. 2435 และโรงเรียนราชกุมารีในปี 2436 ขึ้น สำหรับเป็นสถานศึกษาของพระเจ้าลูกยาเธอ ที่ยังทรงพระเยาว์ ต่อมาการศึกษาปฐมวัยได้พัฒนา ต่อมาเป็นรูปแบบของโรงเรียนเด็กในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ โดยพระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ กรมขุนสุนทรालิณีนาถในรัชกาลที่ 5 เป็นผู้ดำริก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2433 การอบรมเลี้ยงดูเด็กของโรงเรียนเด็กในระยะแรกมุ่งสนองต่อความต้องการพื้นฐานของเด็กเป็น สำคัญ ในเรื่องอาหาร การพักผ่อนและสุขภาพ การฝึกอบรมมารยาทและการเรียนหนังสือเมื่อเด็ก ค่อยเจริญเติบโตขึ้น

การศึกษาปฐมวัยสมัยในระบบโรงเรียนเริ่มนับตั้งแต่มีโครงการศึกษาชาติ พ.ศ. 2441 เป็นต้นมาโครงการศึกษานับนี้ได้กล่าวถึง “โรงเรียนมูลศึกษา” อันเป็นการศึกษาเบื้องต้นแรก ในระบบโรงเรียนของการศึกษาปฐมวัย ต่อมาในสมัย พ.ศ. 2445 ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงการ ศึกษาชาติ พ.ศ. 2441 ขึ้นทั้งนี้เพราะได้รับอิทธิพลจากการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น โดยเจ้าพระยา ธรรมศักดิ์มนตรี พระยานุกิจจิวิฐ และพระยาชีวะบรรณาคมกลับจากการดูงานการศึกษาในประเทศ ญี่ปุ่น และได้นำเอาแผนการศึกษาชาติของญี่ปุ่นมาดัดแปลงใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย

การศึกษาปฐมวัยในระบบโรงเรียนได้เริ่มต้นในรูปแบบของชั้นอนุบาล หรือ โรงเรียนมูล ศึกษา หรือชั้นเตรียมประถมศึกษา ต่อมาการศึกษาปฐมวัยศึกษาในสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้พัฒนาขึ้นมาในรูปแบบโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) ตามแนวคิดของฟร็อบเอล และ มอนเตสซอรี ใน พ.ศ. 2453 ปลายรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จากหลักฐานแสดงให้เห็นว่า ความคิดเรื่องการอนุบาลศึกษาเริ่มเข้ามาสู่ประเทศไทยตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ เนื่องจากพระองค์ได้เคยเสด็จประพาสทวีปยุโรป และโปรดเกล้าฯ ให้ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาไปศึกษาและดูงานต่างประเทศ และนอกจากนี้ในรัชสมัยของพระองค์ได้มีสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ และพวกมิชชันนารีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในการศึกษาของไทย

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 การศึกษาปฐมวัยได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น บรรดานักการศึกษาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสมัยนั้นได้เล็งเห็น และตระหนักถึงความสำคัญในวัยเด็ก จึงได้จัดตั้งการศึกษาแก่เด็กในวัยนี้กว้างขวางขึ้น และได้เปลี่ยนจาก “มูลศึกษา” เป็น “อนุบาลศึกษา” ในแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494 และกำหนดอายุเด็กต่ำกว่า 8 ปีลงมา หรือในระหว่างอายุ 3-7 เข้าเรียนในชั้นอนุบาลศึกษา

การศึกษาปฐมวัยได้รับความสนใจและสนับสนุนจากรัฐบาล จึงมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จำนวนโรงเรียนอนุบาลในรูปแบบต่างๆ มีเพิ่มมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2511 ได้มีโรงเรียนอนุบาลครบทุกจังหวัด ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ตั้งแต่เริ่มดำเนินการศึกษา

ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า การศึกษาปฐมวัยตั้งแต่ พ.ศ. 2431-2511 รัฐเน้นความสำคัญของการศึกษาระดับนี้มากขึ้น และให้มีความยืดหยุ่นในการจัดในรูปแบบต่างๆ ได้เพื่อให้มีบริการเด็กในลักษณะหรือรูปแบบต่างๆ มากขึ้น และปรากฏว่าหน่วยงานรัฐบาล และเอกชนได้ให้ความสนใจและช่วยกันจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อช่วยเหลือเด็กมากขึ้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

มาตรา 53 ระบุว่า เด็กและเยาวชน ซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ

มาตรา 80 ระบุว่า รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน เสริมสร้าง ความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน

2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีมาตราที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น

มาตรา 13 (1) ระบุว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษากับบุตรหรือบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแล

มาตรา 14 (1) ระบุว่าบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุน หรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ

มาตรา 18 (1) ระบุว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยให้จัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

มาตรา 47 ระบุว่าให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอกจากมาตราต่างๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

สรุปได้ว่า การศึกษาปฐมวัยจัดได้ทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งต้องมีระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง บุคคล และสถาบันสังคมต่างๆ มีสิทธิที่จะได้รับความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สาระสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ยึดหลัก "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งพัฒนาสู่สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์เอื้ออาทรต่อกัน ตลอดจนการวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง ยั่งยืนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างรู้เท่าทันโลก โดยการพัฒนาคุณภาพคน ปฏิรูปการศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ ปฏิรูประบบสุขภาพ สร้างระบบคุ้มครองความมั่นคงทางสังคมที่สร้างหลักประกันแก่คนทุกช่วงวัย รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว โดยส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็งในการดูแลและพัฒนาสมาชิกในทุกๆ ด้าน

4. แผนการศึกษาแห่งชาติ

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) ได้กำหนดให้มีวัตถุประสงค์หนึ่ง คือ พัฒนาคอนอย่างรอบด้าน และสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา โดยมีแนวนโยบายเพื่อการดำเนินการ คือ การให้พัฒนาคอน ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ให้มีโอกาสดำเนินการได้เข้าถึงการเรียนรู้ โดยตั้งเป้าหมายให้เด็กปฐมวัยอายุ 0-5 ปี ทุกคน ได้รับการพัฒนา และเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา พร้อมทั้งได้วางกรอบการดำเนินงานการพัฒนา และเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

4.1. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา และการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ความรู้ในการเลี้ยงดูลูกแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เตรียมตัวเป็นพ่อแม่

4.2. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนารากฐานพัฒนาการของทุกชีวิตอย่างเหมาะสม

5. นโยบายของรัฐบาล

คณะรัฐมนตรี ซึ่งมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาในวันจันทร์ ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 นโยบายเสริมสร้างสังคมเข้มแข็ง ข้อ 10.4 ด้านครอบครัว เด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ

5.1 จัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน บริการต่าง ๆ ทั้งทางด้านสุขภาพ การวางแผนและแก้ไขปัญหาครอบครัว

5.2 สนับสนุนให้มีศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในชุมชน และสถานประกอบการนโยบายด้านการศึกษา ข้อ 11.1 (2) เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเที่ยงธรรมในการบริหารการจัดการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงอุดมศึกษา นอกจากนี้ รัฐ จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทโดยตรง หรือมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุน ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีส่วนในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ทั่วถึง และได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน ดังได้กล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งกำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการจัดการศึกษา ดังนี้

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 78 รัฐต้องกระจาย อำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง

มาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนา เด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้าง และพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรม ให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

มาตรา 289 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปปะจาริต ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีสิทธิที่

จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพ ตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อ มาตรา 43 และ มาตรา 81 ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

6. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กฎหมายฉบับนี้ ได้มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในหลายมาตรา ดังนี้

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(6) การส่งเสริม การฝึกและการประกอบอาชีพ
(9) การจัดการศึกษา
(10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและ
ผู้ด้อยโอกาส

(11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี
ของท้องถิ่น

(14) การส่งเสริมกีฬา
(15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
มาตรา 23 เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้จากภาษี
อากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ ดังนี้

(9) ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติมาตรา 28 องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีรายรับ ดังนี้

(6) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นอื่น

มาตรา 30 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการ
ดังนี้

(ก) ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจทำให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ใน
วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในระยะเวลาที่กำหนด

(ข) ภารกิจที่เป็นการดำเนินการค้าระหว่างรัฐ และองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น หรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการให้เสร็จ
สิ้นภายในสี่ปี

(ค) ภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกระทบ
ถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่ปี

(ง) การกิจที่ดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

(5) การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็น และความต้องการของท้องถิ่นนั้น (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2545)

7. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

7.1 เทศบาลตำบล

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบล อาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

7.2 เทศบาลเมือง

มาตรา 53 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมือง ที่ต้องทำ ในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- (1) กิจกรรมที่ระบุในมาตรา 50

มาตรา 54 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (3) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (8) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- (9) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา

7.3 เทศบาลนคร

มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53 และมาตรา 54

8. พระราชบัญญัติเมืองพัทยา พ.ศ. 2542

มาตรา 62 ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมาย เมืองพัทยา มีหน้าที่ดำเนินการในเขตเมืองพัทยา ดังนี้

(13) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(14) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือของเมืองพัทยา (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2545)

9. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

(5) การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็น และเหมาะสม

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2545)

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยในไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ให้เป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติในการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

3. พัฒนาเด็กโดยผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

นอกจากนี้สำนักงานรับรองและประเมินคุณภาพการศึกษา (2548) ได้เสนอหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ 5 ประการด้วยกัน ดังนี้

1. หลักการพัฒนาโดยองค์รวม โดยเริ่มจากการพัฒนาด้านร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ กระตุ้นให้สมองได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ พัฒนาด้านจิตใจและอารมณ์ให้เป็นผู้มี

ความรู้สึที่ดีต่อตัวเอง เชื่อมั่นในตัวเอง ไร่แรงแจ่มใส สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ พัฒนาด้านสังคมโดยให้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งพัฒนาสติปัญญา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ บนวิถีชีวิตของเด็กตามสภาพครอบครัว บริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย รักสันติ ใฝ่รู้ และสนใจสิ่งแวดล้อม

2. หลักการจัดการประสบการณ์ที่ยืดหยุ่นเป็นสิ่งสำคัญ โดยจัดการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ และจัดการเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นเรียนให้สนุก เล่นให้มีความรู้ และเกิดพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ให้โอกาสเด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากการตั้งคำถามและค้นพบคำตอบด้วยตนเอง

3. หลักการสร้างเสริมความเป็นไทย โดยการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นคนไทย ความเป็นชาติไทยที่มีวัฒนธรรมอันดีงาม เคารพนับถือและกตัญญูต่อบิดามารดา มีชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์รวมจิตใจ ทำให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในตนเอง ครอบครัวท้องถิ่น และประเทศไทย ยอมรับและอยู่ร่วมกับความหลากหลายของวิถีชีวิตอื่นๆ

4. หลักการร่วมมือ โดยครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา รวมทั้งสถาบันต่างๆ ในสังคมร่วมมือกันในการอบรม เลี้ยงดู และพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุขตลอดจนพร้อมที่จะเรียนรู้ในการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

5. หลักแห่งความสอดคล้อง อุดมการณ์และมาตราในการจัดการศึกษาปฐมวัยต้องสอดคล้องกับสาระบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งอนุสัญญาสิทธิเด็ก

รูปแบบของการจัดการศึกษาปฐมวัย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีหน่วยงานทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งของรัฐบาลและเอกชน เข้ามาร่วมดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นจำนวนมาก แต่ละหน่วยงานดำเนินงานภายใต้ นโยบายหลัก เป็นงานเสริมสร้างให้งานหลักบรรลุผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถบริการอย่างทั่วถึง ครอบคลุมกลุ่มเด็กวัยแรกเกิดถึง 5 ขวบ ลดช่องว่างระหว่างกลุ่มเด็กในเมือง และเด็กด้อยโอกาส ให้เหลือน้อยลง แม้หลายหน่วยงานจะมีการถ่ายโอนงานไปให้องค์กรที่มีหน้าที่ในการศึกษาโดยตรงแล้ว แต่อีกหลายหน่วยงานจะได้ริเริ่มงานที่มีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม เกิดการบริการจัดการเชิงระบบเป็นแบบแผน แต่ละองค์กร มีการค้นหาเทคนิคหรือนวัตกรรมการดำเนินงานที่เหมาะสม เพื่อนำมาบริหารการเลี้ยงดู พัฒนาเด็กในความดูแลให้ก้าวสู่เป้าหมายที่มุ่งหวัง พิทยภรณ์มานะจูลี (2549) ได้นำเสนอข้อมูลว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานรับผิดชอบการจัดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทยหลายหน่วยงาน ภายใต้สังกัดที่แตกต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้

หน่วยงานที่จัดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด
2. โรงเรียนอนุบาลเอกชน
3. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
4. โรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
5. โรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา: มหาวิทยาลัยของรัฐ

1. ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน
2. ศูนย์เด็กเล็ก หรือ ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน
3. บ้านสาธิต
4. โรงเรียนสาธิตแผนกอนุบาล

กระทรวงมหาดไทย: องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

1. กรุงเทพมหานคร
2. โรงเรียนเทศบาล สังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น เทศบาลนคร เทศบาลเมือง

หรือ เทศบาลตำบล

3. เมืองพัทยา

กระทรวงมหาดไทย: องค์การบริหารส่วนตำบล

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือ โรงเรียนอนุบาลที่ได้รับการถ่ายโอน
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือ โรงเรียนอนุบาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน หรือ บ้านเด็กอ่อน
2. สถานสงเคราะห์เด็ก
3. ศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียน กองสงเคราะห์ชาวเขา
4. สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน

กระทรวงกลาโหม

1. โรงเรียนอนุบาล
2. สถานรับเลี้ยงเด็ก

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีย

1. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
2. ศูนย์เด็กเล็กในกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน

กระทรวงสาธารณสุข

1. ศูนย์เด็กเล็กในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก สังกัดกรมอนามัย
2. ศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ
3. สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน สังกัดสำนักอนามัย
4. ศูนย์สุขวิทยาจิตเด็ก / ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาเด็กของวิทยาลัยพยาบาลหรือโรงพยาบาล กรมการแพทย์

ภาคเอกชน

1. สถานรับเลี้ยงเด็กอ่อน
2. สถานสงเคราะห์เด็ก
3. โครงการสายใยรักจากแม่สู่ลูก
4. โรงเรียนอนุบาล

ประเภทของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

1. ประเภทของสถานพัฒนาเด็ก

สถานพัฒนาเด็ก จัดแบ่งออกได้เป็นหลายประเภทโดยยึดหลักความแตกต่างของลักษณะการบริการเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภท โดยศาสตร์สากลได้แบ่งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1.1 สถานรับเลี้ยงเด็ก แบ่งได้เป็น 3 ประเภทย่อยได้แก่ 1) ศูนย์เด็กเล็ก (Child Care Center) เน้นการเลี้ยงดูเป็นหลัก 2) ศูนย์เด็กเล็กในบ้าน (Family Day Care) ดำเนินการโดยครอบครัวที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มเล็กๆ รับเด็ก 7 – 12 คน ที่เป็นเด็กในละแวกบ้านใกล้เคียงกันร่วมกับลูกเจ้าของบ้านด้วย 3) สถาบันรับเลี้ยงเด็กกลางวัน (Day Care Center) จัดในลักษณะชั้นเตรียมอนุบาล รับเลี้ยงดูและเตรียมความพร้อมแก่เด็กก่อนเข้าเรียนในชั้นอนุบาล

1.2 โรงเรียนเตรียมก่อนเข้าเรียนชั้นอนุบาล แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ 1) โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) สำหรับเด็ก 2-4 ขวบ เน้นการดูแลและพัฒนาด้านสติปัญญาและสังคม 2) โรงเรียนเตรียมอนุบาล (Pre-Kindergarten) รับเด็ก 3 ขวบครึ่ง- 5 ขวบ เน้นการเตรียมเด็กเพื่อเข้าเรียนชั้นอนุบาล

1.3 โรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) เปิดบริการเด็กวัย 3-6 ขวบ ประกอบด้วยชั้นอนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3 โดยมีรัฐบาลหรือเอกชนเป็นผู้ดำเนินการและไม่ว่าเป็นการศึกษาขั้นบังคับ

1.4 โรงเรียนเตรียมประถม (Pre-First Grade) เปิดบริการแก่เด็กที่ไม่มีโอกาสเข้าเรียนชั้นอนุบาล เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนชั้นประถมเป็นเวลา 1 ปี รับเด็กอายุ 6-7 ปี

1.5 โรงเรียนเด็กป่วยในโรงพยาบาล (Hospital School) เป็นการจัดการเรียนการสอนแก่เด็กป่วยที่ต้องการรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลเป็นเวลานานๆ จัดเป็นห้องของเล่น (Play

Room) เพื่อใช้ในการกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก หรือจัดการเรียนรู้ขึ้นในห้องผู้ป่วยเด็ก (กฤษยา ตันติผลาชีวะ, 2542)

2. ประเภทของสถานศึกษาพัฒนาเด็กปฐมวัยของไทย

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของไทยในปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ได้ 3 ประเภทดังนี้

2.1 โรงเรียนอนุบาล

สถานศึกษาประเภทโรงเรียนอนุบาล มีทั้งโรงเรียนอนุบาลของรัฐและเอกชน อยู่ในความดูแลของเขตพื้นที่การศึกษา และมหาวิทยาลัย ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสาธิตแผนกอนุบาล ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักสูตรการศึกษา การศึกษาปฐมวัยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนเด็กอายุระหว่าง 3-6 ปีมีความมุ่งหมายในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2.2 ศูนย์พัฒนาเด็ก

ศูนย์พัฒนาเด็ก เป็นการจัดการศึกษาที่มีรายละเอียดของการดำเนินงานแตกต่างกัน ตามเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาเด็กตามหน่วยงานต้นสังกัด กิจกรรมการพัฒนาเด็กใช้หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของรัฐเป็นแกนสำคัญ ศูนย์พัฒนาเด็กในแต่ละสังกัด มีการกำหนดอายุของผู้เข้ารับบริการและจัดอัตราส่วนครูต่อเด็กไม่เท่ากัน รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์เด็กเล็กที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพความพร้อมและปัจจัยเกี่ยวพันอื่นๆ โดยเฉพาะงบประมาณจากต้นสังกัด อย่างไรก็ตามช่วงอายุของเด็กที่เข้ามารับบริการอาจเป็นช่วงใดช่วงหนึ่ง ระหว่างแรกเกิด - 6 ขวบ ศูนย์พัฒนาเด็กส่วนใหญ่อยู่ในการดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล วัด และเอกชน ในเขตพื้นที่ที่มีความยากจน พื้นที่ชนบทห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก หรือในชุมชนแออัด สำหรับจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานนั้น อรุณี หรดาล (2537) ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมครบทุกด้าน ปลูกฝังสุขนิสัย การปรับตัวเข้ากับสังคมและช่วยเหลือตัวเองให้มีความรู้แก่พ่อแม่ในการพัฒนา อบรมเลี้ยงดูลูก ให้เด็กได้รับอาหารตามหลักโภชนาการช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ต้องการประกอบอาชีพและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กโดยองค์กรท้องถิ่น

2.3 สถานรับเลี้ยงเด็ก

สถานรับเลี้ยงเด็ก ที่รับเด็กวัยแรกเกิด- 3 ขวบเน้นการดูแลสุขภาพอนามัยและกระตุ้นพัฒนาการตามวัย สามารถแบ่งกลุ่มเด็กออกเป็นกลุ่มเด็กทารก (อายุแรกเกิด - 1 ปี) กลุ่มเด็กเตาะแตะ (อายุ 1-2ปี) กลุ่มเด็กเล็กหรือเตรียมอนุบาล (อายุ 2-3ปี) เด็กวัย 1-3 ปี นี้ถือว่าเป็นการบริหารเด็ก สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปีนั้น นิยมใช้บริการของสถานรับเลี้ยงเด็กน้อยอย่างมากส่วนใหญ่แล้วผู้ปกครองมักนำเด็กไปเข้ารับบริการในศูนย์เด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาลซึ่งจัดบริการเป็นระบบ

ชัดเจนกว่า ยกเว้นในพื้นที่ที่บริการการศึกษาในระบบโรงเรียน ยังเข้าไปไม่ถึงและไม่มีทางเลือกอื่น จึงใช้บริการสถานรับเลี้ยงเด็กต่อไปจนกว่าจะเข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐาน

สถานรับเลี้ยงเด็กเปิดบริการทั่วไป ทั้งในเขตเมืองและชนบทในกลุ่มผู้ใช้บริการปกติทั่วไปและกลุ่มด้อยโอกาส มีทั้งสังกัดรัฐบาล เช่น สถานแรกรับเด็ก สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน สถานสงเคราะห์เด็ก สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน บ้านสาธิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏและสังกัดเอกชน ได้แก่ สมาคม มูลนิธิ องค์กร และนิติบุคคลต่างๆ เช่น สมาคมวายุเอ็มซีเอ มูลนิธิโสสะ สภาสตรี รวมถึงสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน โดยทั่วไป

การจัดบริการเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก มักจัดให้มีครูและพี่เลี้ยงร่วมกันดูแลเด็กโดยสามารถใช้หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กวัย 1-3 ปี และ 3-6 ปี ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นแนวทางจัดกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเด็กหรืออาจใช้หลักสูตรที่เหมาะสมซึ่งจัดขึ้นเองก็ได้ สำหรับการจัดสภาพแวดล้อมและการปฏิบัติหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง ในการบริการเด็กนั้นต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นผู้ออกใบอนุญาตการเปิดดำเนินการ

จากสาระเนื้อหาที่ได้ประมวลไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าในประเทศไทยมีหน่วยงานหลายหน่วยเข้าร่วมบริการจัดการศึกษาปฐมวัย แม้กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ในการดูแลการศึกษาในระดับนี้โดยตรง แต่ได้มีการกระจายการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้แก่หน่วยงานอื่นให้ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ เป็นภารกิจหลักหรือเป็นงานสนับสนุนด้วยอีกทางหนึ่งควบคู่กันไป จึงเป็นผลดีต่อเด็กปฐมวัยที่มีหน่วยงานให้บริการการศึกษาหลากหลายสังกัด ช่วยให้เด็กได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายยิ่งขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของเด็กในแต่ละท้องถิ่นอีกด้วย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความเป็นมาของการจัดการศึกษา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในอดีตตั้งแต่สุโขทัยนั้น อยู่ในความรับผิดชอบของ วัดวัง บ้าน โดยมีลักษณะเป็นกลุ่มๆ ไม่มีระบบ ไม่มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบ การจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบแบบแผนในประเทศเริ่มมีขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า ในปี พ.ศ.2423 ซึ่งขณะนั้นมีการจัดการศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร และได้มีการสถาปนากรมศึกษาธิการขึ้น สำหรับพัฒนาการจัดการศึกษาของท้องถิ่นนั้น เริ่มมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2451 โดยมีการจัดตั้งโรงเรียนประชาบาลขึ้น อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2518) มีข้าหลวงเทศาภิบาลเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลการจัดการศึกษาตามมณฑลต่างๆ เป็นการจัดการเรียนการสอนแก่ประชาชนเพื่อให้อ่านออกเขียนได้ ส่วนการศึกษาที่สูงกว่าขึ้นไปนั้นเป็นภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2527)

การดูแลการจัดการศึกษาของท้องถิ่นถูกโอนกลับไปกลับมา ภายใต้การดูแลระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย เป็นระยะๆ ตามนโยบายของรัฐบาลและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง (พงศัชิต ชิตพงศ์, 2550) ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ช่วง คือ

1. ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2451-2475

ในระหว่าง พ.ศ. 2451-2475 ประเทศไทยเน้นการขยายการศึกษาไปสู่ชนบท กระทรวงธรรมการจึงได้ขอให้กระทรวงมหาดไทยเข้ามาให้การช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยการรับผิดชอบจัดตั้งและบริหาร โรงเรียน รวมทั้งให้การสนับสนุนคณะกรรมการตำบล และคณะกรรมการการศึกษา การเกณฑ์เด็กในวัยเรียนในเขตพื้นที่ในความรับผิดชอบเข้ารับการศึกษานในโรงเรียน โดยมี กระทรวงธรรมการรับผิดชอบในด้านนโยบายการจัดการศึกษา การกำหนดหลักสูตร การกำหนดแบบเรียน การจัดสรรงบประมาณ การตรวจตราการเรียนการสอน และการควบคุมคุณภาพมาตรฐานการศึกษา (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2518)

2. ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2475-2500

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่จัดการศึกษา โรงเรียนประชาบาลจึงถูกโอนไปอยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทยมีบทบาทในการช่วยเหลือสนับสนุน ต่อมารัฐบาลมีนโยบายกระจายอำนาจการปกครอง จึงได้ออกพระราชบัญญัติเทศบาล กำหนดให้เทศบาลเป็นราชการส่วนท้องถิ่นและระบุให้รับผิดชอบจัดการศึกษาสำหรับประชาชนท้องถิ่นด้วยและได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการประถมศึกษา พ.ศ. 2478 ซึ่งกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการโอนโรงเรียนประชาบาลในเขตเทศบาลและทรัพย์สินให้แก่เทศบาลทั้งหมด หากท้องถิ่นใดมีโรงเรียนไม่เพียงพอ ก็ให้จัดตั้งขึ้นเพิ่มเติม โดยใช้รายได้ของเทศบาล และกำหนดให้นายอำเภอจัดตั้งโรงเรียนประชาบาลขึ้นให้ครบทุกตำบล ให้เพียงพอแก่ความต้องการของตำบลนั้นๆ และรัฐบาลมีมติในปี พ.ศ. 2486 ให้ กระทรวง ศึกษาธิการดำเนินการรับโอน โรงเรียนประชาบาลคืนจนกว่าเทศบาลจะมีความพร้อมในการจัดการศึกษา (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2518)

3. ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2500-2525

ในปี พ.ศ. 2509 รัฐบาลมีนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาประชาบาลไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ จึงได้มีการ โอนโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่นอกเขตเทศบาลไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยกระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบการบริหารทั่วไปการจัดสรรงบประมาณ และให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบในด้านวิชาการ การกำหนดหลักสูตร กำหนดแบบเรียน และการควบคุมมาตรฐานการศึกษา

ปี พ.ศ. 2523 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ปรับการจัดการประถมศึกษาใหม่เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีเอกภาพ จึงโอนการประถมศึกษาที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศไปอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงศึกษาธิการ หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทนเป็นประธาน โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทำหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษาในจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่เป็นประธาน ส่วนกรุงเทพมหานครและเทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมและสามารถจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายทางการศึกษาได้ คงจัดการศึกษาได้ต่อไป (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2518)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในช่วงนี้ จึงอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก มีระบบการบริหารที่มีเอกภาพ มีส่วนกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผนจัดสรรงบประมาณ กำหนดและดูแลมาตรฐานการศึกษา ส่วนการปฏิบัติจะอยู่ที่สำนักงานการศึกษาในระดับจังหวัด

4. การจัดการศึกษาของท้องถิ่นในปัจจุบัน

หลังจากที่การจัดการศึกษาของไทยโอนมาอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ ในปีพ.ศ. 2523 สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษา อบรมและฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่นได้ ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดภารกิจการจัดการศึกษาไว้เช่นกัน และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่น และกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ ออกหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พงศัชิต ชิตพงษ์, 2550)

การถ่ายโอนภารกิจการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พงศัชิต ชิตพงษ์ (2550) กล่าวว่า ในปี พ.ศ. 2547 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎกระทรวงที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดองค์ประกอบของเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 6 องค์ประกอบ คือ

1. ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา
2. แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับ ประเภทและรูปแบบการศึกษา
3. วิธีการบริหารและจัดการศึกษา
4. การจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา
5. ระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน
6. ความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในวันที่ 30 สิงหาคม 2548 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบในหลักการและแนวทางการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้แบ่งระดับสถานศึกษาที่จะถ่ายโอน ดังนี้

1. องค์กรบริหารส่วนจังหวัดรับโอนได้ไม่เกิน 3 โรง โดยแบ่งออกเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่เกิน 1 โรงและอีก 2 โรงอาจเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษา หรือโรงเรียนขยายโอกาส
2. เมืองพัทยา และเทศบาลที่เคยจัดการศึกษา รับโอนได้ไม่เกิน 2 โรงในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษา หรือโรงเรียนขยายโอกาส
3. เทศบาลตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล ที่ไม่เคยจัดการศึกษารับโอนได้ไม่เกิน 1 โรง ในระดับประถมศึกษา
4. กรุงเทพมหานคร ให้กระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันพิจารณาจำนวนสถานศึกษาที่จะรับถ่ายโอน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักทางการศึกษาก็ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ฉะนั้นเมื่อปฐมวัยเป็นช่วงวันที่มีความสำคัญมาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรให้ความสนใจ และสนับสนุนการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ถูกวิธีและทั่วถึง คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำตามบัญญัติในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้การจัดการศึกษาปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษา เป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำ (กรมการปกครอง, 2545)

ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาคูหาเด็ก อายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2547) ในความหมายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องเน้นสถานที่ ที่พร้อมจะให้การดูแลและให้การศึกษาคูหาเด็ก การดูแลจะครอบคลุมไปถึงการอบรมสั่งสอน การให้บริการแก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา

นโยบายและวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นโยบาย

จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (อายุ 3-5 ปี) ด้วยความร่วมมือของชุมชน เพื่อกระจายโอกาสเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพ ตลอดจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป (กรมการปกครอง, 2545)

วัตถุประสงค์

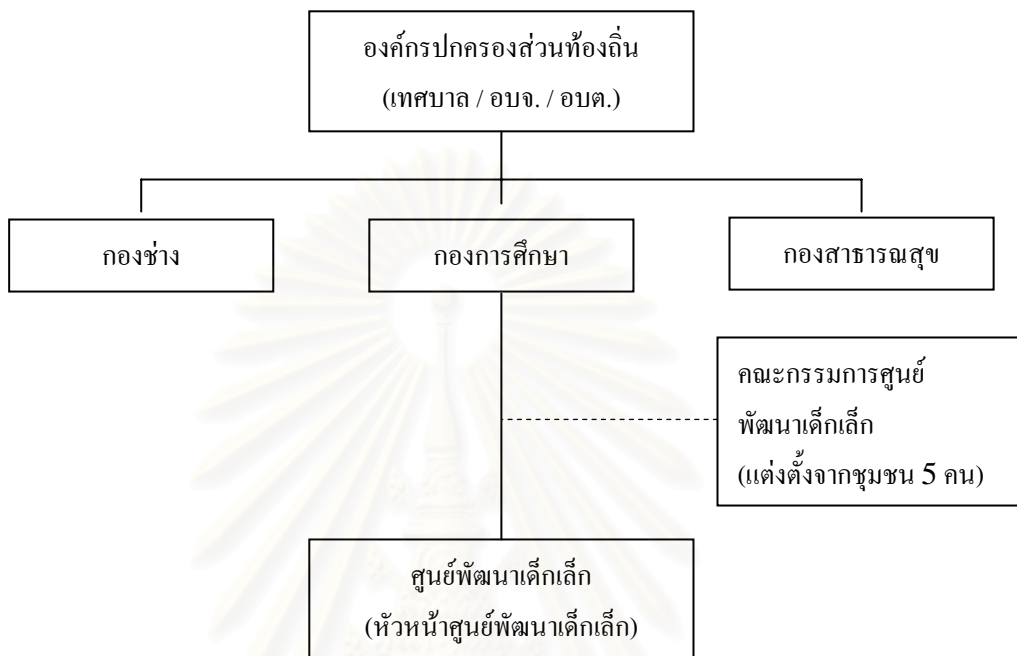
1. เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กได้รับการดูแลที่ถูกต้องลักษณะ และได้รับการฝึกฝนพัฒนาตามวัยและเต็มตามศักยภาพ
2. เพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็กในทุก ๆ ด้านแบบองค์รวม ตามจิตวิทยาพัฒนาการและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
3. เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด และพัฒนาความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นฐานในการเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กได้อย่างถูกวิธี
4. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชน ให้สามารถร่วมกันวางแผน และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้
5. เพื่อแบ่งเบาภาระการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้โดยสะดวก และเป็นการกระจายโอกาสในการพัฒนาความพร้อมสำหรับเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง
6. เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ

รูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความหลากหลายในศักยภาพด้านทรัพยากรและเศรษฐกิจ การกำหนดรูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงอาจแตกต่างกันตามลักษณะสภาพของชุมชนและความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล สถานที่ และเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่ ซึ่งกรมการปกครอง (2545) ได้นำเสนอรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

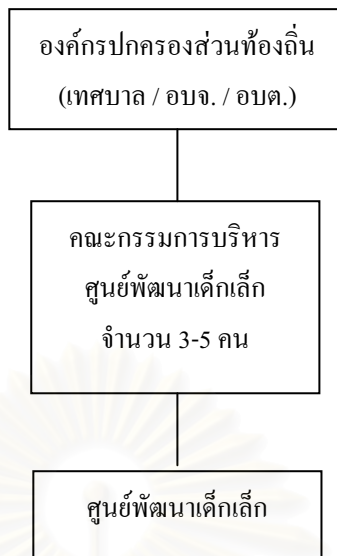
รูปแบบที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการ รูปแบบนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดตั้ง และรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจัดหา หรือจัดจ้างบุคลากรทางการศึกษาเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยหัวหน้าศูนย์เป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ฯ และดำเนินการเลือก หรือจัดให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พิจารณากำหนดจำนวนตามความเหมาะสม แต่จะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการ

ศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาคม ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครู
 อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน โดยมีหัวหน้าศูนย์ฯ เป็นเลขานุการ

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบบที่ 1

รูปแบบที่ 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มอบหมายให้ผู้แทนชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการ รูปแบบนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดตั้ง และรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยคัดเลือกผู้แทนชุมชนทำหน้าที่คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และจัดหา / จัดจ้างบุคลากรทางการศึกษาเป็นหัวหน้าศูนย์ฯ ทำหน้าที่บริหารจัดการศูนย์ฯ โดยให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ทำหน้าที่กำกับบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยสมาชิก 5-7 คน คัดเลือกจากชุมชนทำหน้าที่เป็นประธาน รองประธาน เหนรัญญิก โดยจะต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย และให้หัวหน้าศูนย์ฯ เป็นเลขานุการโดยตำแหน่ง ให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตั้งค่าตอบแทนสำหรับคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ได้ตามความเหมาะสมและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพที่ 2 แสดงรูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบบที่ 2

องค์ประกอบของการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านการบริหารจัดการ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการจัดการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษา ก็ได้บัญญัติไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ประกอบกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชน ผู้ปกครองได้รับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2547)

แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องคำนึงถึงขอบข่ายของงานสายการบังคับบัญชาและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยจัดให้มีการประเมินตนเองทุกปี เพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถให้การดูแล และพัฒนาจัดการศูนย์ฯ โดยครอบคลุม ลักษณะงาน ต่อไปนี้

- 1) งานบุคลากรและการบริหารจัดการ
- 2) งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 3) งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
- 4) งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน
- 5) งานธุรการ การเงิน และพัสดุ

ทั้งนี้ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานดังกล่าวโดยแบ่งและมอบหมายงานตามความถนัด ความสามารถ และลักษณะของงานที่ต้องดำเนินการ ทั้ง 5 งาน อย่างไรก็ตาม ในการจัดแบ่งงานดังกล่าวควรคำนึงถึงความพร้อม และศักยภาพของแต่ละศูนย์ฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กอาจรวมลักษณะงานวิชาการและงานกิจการนักเรียนให้เป็นงานกลุ่มเดียวกัน และ/หรือรวมลักษณะงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมกับงานธุรการ การเงิน พัสดุ ให้เป็นกลุ่มงานเดียวกัน เป็นต้น

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 – 5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

1.1 จัดประสบการณ์การเล่น และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและอย่างต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

2.1 จัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.2 จัดประสบการณ์สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอ โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีของเด็ก

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่วางแผนไว้ล่วงหน้า และแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9 ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน สนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

2.10 จัดทำสารนิทัศน์ ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรอง และใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบซึ่งเป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน
2. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

4. กิจกรรมควรมีความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้องกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

1. การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

2. การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกม ต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน ใช้อุปกรณ์ ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

3. การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

4. การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

5. การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่ง ข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัย อย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

6. การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

7. การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2547) ได้กำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ไว้ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้ง

สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย ได้แก่ บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมี หรือสารพิษมลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกันภาวะภัยต่าง ๆ ตามมาตรฐานความจำเป็น และเหมาะสม

1.2 จำนวนชั้นของอาคาร

ตัวอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้น นับจากพื้น หากสูงเกินกว่า 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย และอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นตามความเหมาะสม และความสูงของตัวห้อง ไม่ควรน้อยกว่า 2.40 เมตร นับจากพื้นถึงเพดาน

1.3 ทางเข้า – ออก และประตูหน้าต่าง

ทางเข้า – ออก จากตัวอาคาร ต้องมีความเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก หากเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุร้ายแรงใด ๆ ขึ้น โดยอย่างน้อยต้องมีทางเข้า – ออก 2 ทาง และแต่ละทางนั้น ควรมีความกว้างประมาณ 80 เซนติเมตร

1.4 ประตู หน้าต่าง

ประตู หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาด และจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง และความสูงของหน้าต่าง ควรอยู่ที่ประมาณ 80.00 เซนติเมตร นับจากพื้นให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดลอมได้กว้างและชัดเจน นอกจากนี้ บริเวณประตู หน้าต่าง ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้น ช่องทางลม และแสงสว่าง

1.5 พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ เหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย โดยเฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน นอกจากนี้พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอาจจัดแยกเป็นห้องเฉพาะ หรือจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และอาจปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ หรือย้ายเครื่องเรือนตามความเหมาะสม

1.5.1 บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ ดังนี้

- จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าเกินไป
- อุปกรณ์เครื่องนอนต่าง ๆ มีความสะอาด โดยนำไปปิดฝุ่น ตากแดด อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
- จัดแยกเครื่องนอน หมอน ผ้าห่ม สำหรับเด็กแต่ละคน โดยเขียนหรือปักชื่อไว้ ไม่ใช้ร่วมกัน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค

1.5.2 บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก ควรออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้อิสระ การเล่นสร้างสรรค์ หรือการอ่านหนังสือ เล่นต่อแท่งไม้ที่ต้องการมุมเงียบ และมีพื้นที่สำหรับการเล่นที่เลอะหรือเปียก ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก โดยมีวัสดุอุปกรณ์ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์ หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก

1.5.3 บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้ บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก ในสภาพที่แข็งแรง และใช้งานได้ดี

1.5.4 บริเวณที่พักเด็กป่วย ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และเด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องพักเด็กป่วยเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

1.5.5 บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจาก บริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร และมีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะอาด และความปลอดภัยเป็นหลัก

1.5.6 บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ ใช้สำหรับทำความสะอาดตัวเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและ แปรงสีฟัน ในขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ จะต้อง มีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก และพื้นไม่ลื่น

1.5.7 ห้องส้วมสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็ก โดยเฉลี่ย 1 แห่ง ต่อเด็ก 10 – 12 คน โถส้วมมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก โดยมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นได้ ง่าย มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวกและพื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอน หรือ กุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก และไม่ควรถูกปิดจากห้องพัฒนาเด็ก หาก ห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน กรณีที่ไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็ก เป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็ก

1.5.8 ห้องเอนกประสงค์ สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก การ รับประทานอาหาร หรือการนอน คำนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับ ลักษณะของกิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียว ต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร แต่กรณีที่มี ความสูงเกินกว่า 2.40 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

1.5.9 บริเวณพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูล จะต้องมียพื้นที่เก็บทั้งภายในและภายนอก ตัวอาคาร โดยมีจำนวนและขนาดเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

1.5.10 บันได ควรมีความกว้างแต่ละช่วง ไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ลูกตั้ง ของบันได สูงไม่เกิน 17.50 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20.00 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นมี ราวและลูกกรงไม่น้อยกว่า 90.00 เซนติเมตร มีราวเดี่ยว เหมาะสำหรับเด็กได้เกาะขึ้นบันได และ ระยะห่างของลูกกรง ต้องไม่เกิน 17.00 เซนติเมตร เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ควรมีระดับความสูง และ ขนาดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ให้เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ภายในอาคาร

2.1.1 แสงสว่าง

ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่่าเสมอทั่วทั้งห้อง ให้อำนาจ ต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ ในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา เป็น

ต้น ไม่ควรรีให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2 – 3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก (Lieberman, 1991)

2.1.2 เสียง

เสียงต้องอยู่ในระดับระหว่าง 60 – 80 เดซิเบล อาคารควรจะต้องอยู่ในบริเวณที่มีระดับเสียงเหมาะสม

2.1.3 การถ่ายเทอากาศ

ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษ ต้องติดเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศที่เหมาะสม สำหรับบริเวณที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่

2.2 ภายนอกอาคาร

2.2.1 รั้ว

ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทางเข้า - ออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.2.2 สภาพแวดล้อมและมลภาวะ

ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขภาพ การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะควรกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.2.3 พื้นที่เล่นกลางแจ้ง

ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีพอสมควรกับจำนวนเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ก็ควรปรับใช้ในพื้นที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณวัด หรือในสวนสาธารณะ เป็นต้น โดยต้องให้เด็กปฐมวัยมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน (Lieberman, 1991)

2.2.4 ระเบียง

ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และหากมีที่นั่งตามระเบียงด้วย ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานที่ปลอดภัยสำหรับเด็กด้วย

3. ด้านความปลอดภัย

3.1 มาตรการป้องกันด้านความปลอดภัย

3.1.1 ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟ
ภายในบริเวณอาคาร

3.1.2 ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละชั้นของอาคาร

3.1.3 ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่
กำหนด จะต้องมีฝาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

3.1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่
แตกหักง่าย หรือแหลมคม หากเป็นไม้ ต้องไม่มีเสี้ยนไม้ หรือแหลมคม

3.1.5 จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาล วาง
ไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก

3.1.6 ใช้วัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วม และเก็บสารจำพวกเคมี
หรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก

3.1.7 ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบ
ตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

3.1.8 มีระบบการล๊อคประตูในการเข้า – ออกนอกบริเวณอาคาร สำหรับ
เจ้าหน้าที่เปิด - ปิดได้ ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัว และที่ประกอบ
อาหาร ควรมีประตูเปิด ปิดที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้

3.1.9 ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค และมีมาตรการส่งเสริม
ป้องกันด้านสุขอนามัย

3.1.10 มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง
สำหรับวัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้น ควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

3.1.11 เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ ควรมีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสม
กับเด็กปฐมวัยให้เด็กสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง

3.2 มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

3.2.1 มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุอย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

3.2.2 มีการฝึกอบรมบุคลากร ในเนื้อหาด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

3.2.3 มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานี
ตำรวจ โรงพยาบาล และหน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงที กรณี

เกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สำหรับการปฐมพยาบาลติดประจำไว้ในที่เปิดเผย

3.2.4 มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็กประจำไว้ กรณี อาจต้องพาเด็กไปพบแพทย์

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

แนวทางการดำเนินงานด้านมาตรฐานการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินการตามแนวทางต่าง ๆ ดังนี้ (กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น, 2547)

1. จัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบ ชี้้นำให้เห็นประโยชน์และความ จำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็ก และชักชวนให้ชุมชน มีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือในระหว่างดำเนินการ

2. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเป็น ระยะ ๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ฯ กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง การให้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ศิลปะพื้นบ้าน ร่วมจัดกิจกรรม นันทนาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจและความผูกพันที่ดีต่อกันระหว่าง ศูนย์ฯ และชุมชน

3. มีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ เพื่อที่จะมีผู้เข้ามาช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ได้โดยการ ประชาสัมพันธ์อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น จัดทำเอกสาร คู่มือแผ่นพับ การออกไปเยี่ยมบ้านเด็ก ฯลฯ

4. มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการ มีส่วนร่วมของชุมชน สถาบันต่าง ๆ ของชุมชน เช่น สถาบันทางศาสนา สถาบันครอบครัว เป็นต้น

5. จัดให้มีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งอาจขอรับการอุดหนุนจากงบประมาณต่าง ๆ ของหน่วยงานดังนี้

5.1 การสมทบหรือการอุดหนุนงบประมาณกองทุนจากองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

5.2 การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐบาล

5.3 การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การ ภาครัฐอื่น

5.4 การสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน องค์กรการกุศล มูลนิธิ หรือมีผู้ อุดหนุนให้

6. จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือและการ สนับสนุนจากชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองของเด็กเล็กที่จะเข้ามา มีบทบาท และมีส่วนร่วม สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7. จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน ลักษณะไตรภาคี 3 ฝ่าย จากภาคส่วนต่าง ๆ คือ ภาคประชาชน หรือผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ และผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

บทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็ก

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2547) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก ดังนี้

1. ปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็กเพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโต มีพัฒนาการทุก ด้านตามวัย

2. ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ ให้เด็ก ได้พัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน โดยให้โอกาสเด็กเรียนรู้จากสิ่งของ และผู้คนที่อยู่รอบข้าง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหว การเล่น และการลงมือ กระทำ ดังนั้น ผู้ดูแลเด็กจะต้องส่งเสริมให้โอกาสเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่ รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ด้วยคำพูด และกริยาท่าทางที่นุ่มนวล อ่อนโยน แสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก

3. สังเกต และบันทึกความเจริญเติบโต พฤติกรรม พัฒนาการต่าง ๆ ของเด็ก เพื่อจะได้ เห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งปกติ และผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาสาเหตุ และวิธีการ แก้ไขได้ทันที่

4. จัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เหมาะสมในการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้ง ภายในอาคารและภายนอกอาคารให้สะอาด มีความปลอดภัย และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก

5. ประสานสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและสมาชิกใน ครอบครัว เพื่อทราบถึงพฤติกรรม พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง

6. มีการพัฒนาตนเองในทางวิชาการ และอาชีพ ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดย การพัฒนาความรู้ทางวิชาการ และทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาหาความรู้ การเข้ารับการ อบรมเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ การติดตามความเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ และเทคโนโลยีโดยอาศัยสื่อที่ หลากหลาย รวมทั้งการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การศึกษาคูงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณภาพ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและการจัดตั้งชมรมเครือข่ายสำหรับผู้ดูแลเด็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรง แก่ผู้ดูแลเด็ก

7. รู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูล ความรู้ และเครือข่ายการปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชน ดังนี้

7.1 หน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงมหาดไทย (กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยราชภัฏ) กระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัย กรมสุขภาพจิต) กระทรวงวัฒนธรรม (กรมการศาสนา) กระทรวงกลาโหม (กองทัพเรือ) เป็นต้น

7.2 องค์กรเอกชน สมาคม และมูลนิธิต่าง ๆ เช่น สมาคม วาย ดับเบิลยู ซี เอ มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิช่วยเหลือเด็กยากจน ซี ซี เอฟ ในประเทศไทย สภาก่อการพัฒนารวมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (สอศย.) องค์การยูนิเซฟ เซฟเดอะคิดเดรน ยู เอส เอ สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์ สหทัยมูลนิธิ มูลนิธิดวงประทีป เป็นต้น

7.3 แหล่งข้อมูลความรู้ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล สถานรับเลี้ยงเด็กในนิคมต่าง ๆ สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่าง ๆ โรงเรียนประถมศึกษาในชุมชน ศูนย์สื่อประจำหมู่บ้านของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์บริการสาธารณสุข ศูนย์สงเคราะห์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน (กรุงเทพมหานคร) ข้าราชการครู หรือข้าราชการอื่น ๆ ซึ่งเป็นผู้ทรงความรู้ หรือที่เกษียณอายุแล้ว เป็นต้น

เกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ

ทางสมาคมการศึกษาเด็กเล็กแห่งชาติของอเมริกา (NAEYC) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับคุณภาพของการดูแลและพัฒนาเด็กไว้รอบด้าน ซึ่งมีข้อสอดคล้องกับบริบทไทยได้ดังนี้ (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2545)

1. หลักสูตร ควรมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยให้เหมาะกับช่วงวัยและบริบทของแต่ละท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการดูแล และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยที่มุ่งหวังให้เด็กได้รับการพัฒนาทุกด้าน โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฐานะ ฯลฯ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของเด็กแต่ละคน ให้มีโอกาสนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล็ก ๆ และความสุขของร่างกาย ให้รู้จักการแสดงออกที่เหมาะสม รู้จักทำงานได้ด้วยตนเอง รับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพ

สิทธิของผู้อื่น มีโอกาสได้พัฒนาสมองทั้งสองด้าน เพื่อส่งเสริมทั้งความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และด้านสาระความรู้

2. สุขภาพและความปลอดภัย ได้มีการจัดดูแลสุขภาพของเด็ก โดยบริการตรวจสุขภาพร่างกายและฟันประจำปี มีการดูแลสุขภาพประจำวันด้วยการตรวจส่วนต่างๆ ของร่างกาย พร้อมให้คำแนะนำการดูแลรักษาความสะอาด และให้การดูแลที่เป็นแบบอย่างได้ มีผู้ใส่ที่จำเป็นสำหรับเด็ก และเป็นยาที่อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ เมื่อเด็กป่วย มีที่让孩子นอนพักผ่อนระหว่างรอผู้ปกครองมารับ กลับ เป็นที่จัดไว้สะอาด สว่าง มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีการติดตามการฉีดวัคซีนเพื่อรับภูมิคุ้มกันต่างๆ ของเด็ก รวมทั้งมีสมุดบันทึกสุขภาพของเด็กที่เป็นปัจจุบันและพร้อมที่จะต่อสำหรับสถานศึกษาที่เด็กจะไปศึกษาต่อไป สถานที่ในและนอกควรจะต้องสะอาด นอกจากนี้ควรจัดเอกสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของเด็กและเอกสารเกี่ยวกับโรคเด็กไว้ให้ผู้ปกครองได้อ่านเพื่อเสริมความเข้าใจสุขภาพให้แก่เด็ก

ในส่วนของความปลอดภัย จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ให้เป็นระบบ สิ่งที่จะเป็นอันตรายต่อเด็กควรเก็บให้พ้นมือเด็ก ปลั๊กไฟที่มีฝาครอบมิดชิด มีเครื่องมือดับไฟอยู่ในสภาพพร้อมใช้ น่าจะมีการฝึกปฏิบัติกรยามเกิดเหตุฉุกเฉินให้เด็กได้สังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว และตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น ถ้าไม่รู้จักระมัดระวัง ต้องหมั่นตรวจสอบสภาพพื้นที่เพื่อความไม่แน่ใจว่ามีความปลอดภัยสำหรับเด็ก

3. สภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเด็กปฐมวัยไม่ว่าจะเป็นนอกห้องหรือภายในห้อง มีความสำคัญต่อการพัฒนาของเด็กอย่างยิ่ง ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดความรู้สึกมั่นคง อบอุ่น มีความสุข และเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่และกลุ่มคนรอบข้าง

การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้อง หมายความว่ารวมถึง การจัดสิ่งแวดลอมกลางแจ้ง และบริเวณที่ร่มนอกห้อง ควรจัดเป็นสถานที่เล่น หรือสนามเด็กเล่น ให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนากล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้พัฒนาการทางภาษา และทักษะทางสังคม ในการเล่นรวมกันของเพื่อนๆ อย่างมีความหมาย เด็กได้มีโอกาสเล่นการละเล่นของไทย และการละเล่นสำหรับเด็กที่มีในท้องถิ่น ควรจัดเครื่องเล่นเด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ อย่างปลอดภัย การเล่นช่วยให้เด็กระบายออกในเรื่องของความกดดัน ความเครียดและพลังที่เด็กมีอยู่มากมาย นอกจากนี้ยังควรจัดบริเวณให้เด็กได้มีโอกาสเลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช ประกอบอาหารตามวัย

4. ความสัมพันธ์และปฏิบัติต่อกันต่อครูผู้ดูแลเด็กกับเด็ก การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กได้ บุคลิกภาพของครูผู้ดูแลเด็กควรจะสร้างสบายใจให้แก่เด็ก ด้วยการพักทายเด็กทุกเช้าเมื่อพบมีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส โอบกอดเด็กให้การสัมผัสที่อบอุ่นแก่เด็ก จะช่วยสร้างความมั่นใจและความมั่นคงให้เกิดขึ้นในใจของเด็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กรมการพัฒนาชุมชน สนับสนุนให้มีการพัฒนาเด็กด้วยการส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ครอบครัว และชุมชนตระหนักถึงประโยชน์ และความสำคัญของการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และร่วมกันจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กโดยคำนึงถึงสิทธิเด็กเพื่อการวางรากฐานของการพัฒนาเด็กให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 4 รอบ หรือ 48 พรรษา ในปี 2546 กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้จัดทำโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีขึ้น เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเด็ก และคนในชุมชนให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ ความเป็นไปของสังคมโลก ด้วยการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อการเรียนการสอน และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยระบบไอที (สุจริต ปัจฉิมนันท์, 2545)

แนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอที

กรมการพัฒนาชุมชน เริ่มดำเนินการพัฒนาเด็กตั้งแต่ปี 2510 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กไทยในชนบทให้ได้รับการพัฒนา ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เหมาะสมตามวัย ซึ่งปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ การก้าวตามโลกให้ทันจึงจำเป็นต้องรอบรู้ข่าวสารอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ดังนั้น คอมพิวเตอร์จึงเป็นเครื่องมือสมัยใหม่ที่มีส่วนช่วยเหลือสื่อสารข้อมูลไปสู่ผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว ทันสมัยและทันเหตุการณ์ โดยเฉพาะการให้บริการด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ของมนุษย์ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2545)

วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอที

ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอที กรมการพัฒนาชุมชน (2545) ได้มีวิสัยทัศน์คือ เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเด็ก และคนในชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยระบบไอที

กรมการพัฒนาชุมชน (2545) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอที ดังนี้

1. เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญมายุครบ 4 รอบ หรือ 48 พรรษา
2. เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสื่อการเรียนการสอน และให้เด็กทั้งในและนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์
3. คณะกรรมการพัฒนาเด็ก ผู้ดูแลเด็กและคนในชุมชน มีความรู้และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน

กรมการพัฒนาชุมชน (2545) ได้แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ระดับกรม

1.1 ประสานกับกองงานในพระองค์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขอพระราชทานอนุญาตดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว

1.2 จัดตั้งคณะทำงานส่วนกลาง ประกอบด้วยผู้แทนจากกองต่างๆ เพื่อร่วมกำหนดโครงสร้าง รูปแบบ แนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามประเมินผลโครงการ

1.3 พิจารณาคัดเลือกจังหวัดนำร่องดำเนินงาน โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ รวม 5 จังหวัด ๆ ละ 1 ศูนย์ โดยกองพัฒนาเด็ก และองค์การยูนิเซฟเป็นผู้คัดเลือก

1.4 ประสานความร่วมมือกับภาครัฐบาล เอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อขอรับการสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ทางไอทีสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อมอบให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ ในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ

1.5 แจกจ่ายศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขต และจังหวัดดำเนินการ พิจารณาคัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความพร้อมตามแนวทางที่กำหนดไว้

1.6 สนับสนุน ส่งเสริมประสานงานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ

1.7 ติดตามผลการดำเนินงาน สรุปวิเคราะห์ปัญหา และประเมินผลการดำเนินงาน

2. ระดับเขต

2.1 ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็ก ไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ

2.2 จัดตั้งคณะทำงานระดับเขตเพื่อกำหนดเนื้อหาขอบเขตการฝึกอบรม เพื่อให้ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์เบื้องต้นแก่กลุ่มเป้าหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ

2.3 ฝึกอบรม หรือประสานการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์เบื้องต้นแก่กลุ่มเป้าหมาย

2.4 เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ

2.5 ขยายผลการดำเนินงาน โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ ไปสู่จังหวัดในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ

2.6 ติดตามผลการดำเนินงาน สรุปวิเคราะห์ปัญหา และประเมินผลการดำเนินงาน

3. ระดับจังหวัด

3.1 จังหวัดนาร่อง และจังหวัดตัวอย่าง ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขต ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความพร้อมตามแนวทางที่กำหนด

3.2 จัดประชาคมกลุ่มเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.3 จัดตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด ประกอบด้วยภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การฝึกอบรมหรือประชุมให้ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์เบื้องต้นแก่ผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ

3.4 เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ

3.5 ขยายผลการดำเนินงาน โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีเฉลิมพระเกียรติฯ ไปสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นๆ

3.6 ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

แนวทางการคัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอที

กรมการพัฒนาชุมชน(2545) ได้กำหนดแนวทางการคัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอที ไว้ดังนี้

1. สถานที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 อาคารมีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย

1.2 ตั้งอยู่ใกล้ชุมชน มีการคมนาคมสะดวก

1.3 มีรั้วรอบอาคาร มีเครื่องเล่น อุปกรณ์กลางแจ้ง และในร่ม

1.4 มีไฟฟ้าใช้ในอาคาร

1.5 บริเวณภายในและภายนอกสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น

2. ผู้ดูแลเด็ก

2.1 เคยผ่านการอบรมก่อนประจำการ หรือหลังประจำการ

2.2 ความพร้อมที่จะพัฒนา และรับความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์เบื้องต้น

2.3 จัดทำและผลิตสื่อการเรียนการสอนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2.4 ประเมินพัฒนาการของเด็ก อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2.5 ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. คณะกรรมการพัฒนาเด็ก

3.1 เคยผ่านการฝึกอบรมคณะกรรมการพัฒนาเด็ก

3.2 มีการประชุมเป็นประจำ

3.3 ร่วมกับภาครัฐ เอกชน คนในชุมชนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก

- 3.4 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรม และการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก
4. เด็ก
- 4.1 ได้รับการตรวจสุขภาพจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง
- 4.2 ได้รับโภชนาการทุกวัน
- 4.3 ได้รับการประเมินพัฒนาการอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- 4.4 มีความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม
5. ผู้ปกครองเด็ก
- 5.1 สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่าง
สม่ำเสมอ
- 5.2 จำนวนผู้ปกครองที่จ่ายค่าบำรุงศูนย์มีมากกว่าร้อยละ 80
- 5.3 ยินดีให้ความร่วมมือ และสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีเฉลิมพระ
เกียรติฯ
6. คนในชุมชน / องค์กรบริการส่วนท้องถิ่น
- 6.1 ให้การสนับสนุนงบประมาณ หรืออุปกรณ์การเรียนการสอน
โดยเฉพาะสื่อที่ผลิตจากวัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้
- 6.2 มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
7. กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 7.1 มีเงินกองทุนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีการจัดกิจกรรมเพื่อหาเงิน
สมทบกองทุนทุกปี
- 7.2 มีการจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญต่างๆ สำหรับเด็กและผู้ปกครอง
- 7.3 ประสานกับกลุ่ม องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อแสวงหา
ความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก
- 7.4 ประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปีละ 1 ครั้ง
- ตัวชี้วัดการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอที
กรมการพัฒนาชุมชน (2545) ได้กำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอที ไว้
ดังนี้
1. ครูผู้ดูแลเด็ก
- 1.1 ใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง
- 1.2 ใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการบันทึกประเมินพัฒนาการของเด็ก
อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2. เด็ก

2.1 เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร้อยละ 20 สามารถเล่นเกมสื่อกอมพิวเตอร์พื้นฐานอย่างง่ายได้อย่างน้อย 1 เกมสื่

2.2 เด็กได้รับความรู้ ความเพลิดเพลินและความสนุกจากการใช้สื่อกอมพิวเตอร์ได้

2.3 เด็กนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร้อยละ 20 สามารถเล่นเกมสื่อกอมพิวเตอร์ได้ในโอกาสต่อไป

3. คณะกรรมการพัฒนาเด็ก

3.1 มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2 มีการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

เทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษา

วิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษา

วิวัฒนาการของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษายุคแรก เริ่มตั้งแต่เทคโนโลยีการพิมพ์ ที่ได้มีการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ ระยะต่อมาได้มีการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ซึ่งเริ่มตั้งแต่การใช้วิทยุ จนนำไปสู่ระบบการศึกษาทางไกล และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงขั้นการใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นการเพิ่มคุณภาพการศึกษาและการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น จนในปัจจุบันได้เข้ามาสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ถือเป็นเทคโนโลยีที่นักการศึกษาทั่วโลกนำมาใช้มากกว่าเทคโนโลยีอื่นๆ ที่ผ่านมามีในอดีต ซึ่งรวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ได้เห็นความสำคัญโดยได้กำหนดการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ในหมวดสุดท้ายของพระราชบัญญัติการศึกษาด้วย (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2549)

รุจโรจน์ แก้วอุไร (2543) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาว่า ส่วนใหญ่มีการรับอิทธิพลจากซีกโลกตะวันตก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงแนวคิดดังกล่าว นั้น สามารถแบ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาในปัจจุบัน โดยแบ่งตาม 4 ทวีป ดังนี้

1. ทวีปอเมริกา ได้กำหนดแนวคิดว่า เทคโนโลยีการศึกษาเป็นการผสมระหว่างการทำวิทยุไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจัดระบบฐานความรู้ที่จำของสาขาวิชาต่างๆ โดยในระยะแรกจะเน้นบทบาทและหน้าที่ของเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะสาขาวิชาชีพ ต่อมาได้ขยายเพื่อการวิจัยและการปฏิบัติมากขึ้น

2. ทวีปออสเตรเลีย มีแนวคิดที่ว่า เทคโนโลยีการศึกษาคือการใช้ไฮเทคทัศนศึกษา พฤติกรรมนิยม การเรียนแบบโปรแกรมและการจัดระบบ มาเป็นเครื่องช่วยสอน โดยไม่ได้เน้นเพียงเครื่องมืออุปกรณ์เท่านั้น แต่เน้นวิธีการจัดระบบมากกว่า ซึ่งในปัจจุบันความก้าวหน้าทางคอมพิวเตอร์ วิดีโอ และสื่อสารทางไกล ทำให้เกิดการเผยแพร่และถ่ายทอดสารสนเทศ เทคโนโลยีการศึกษาจึงเป็นการพัฒนาความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ ผ่านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาระบบ

3. ทวีปยุโรป เน้นถึงการพัฒนาประชากรโดยให้การศึกษาแก่คนทุกคนได้นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเอง ซึ่งโดยส่วนใหญ่ขอบข่ายของงานเทคโนโลยีการศึกษาจะเป็นในแนวทางการศึกษาที่ไม่จำกัดสถานที่และเวลา

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาการสอนผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสร้างกลุ่มสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การส่งงานทางอินเทอร์เน็ต การนำเสนอบทเรียนที่เป็นสื่อผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การประชุมทางไกลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4. ทวีปเอเชีย ในหลายๆ ประเทศมีแนวคิดเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาอย่างกว้างขวาง โดยในปัจจุบันมักมุ่งเน้นไปที่การนำคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตมาใช้เพื่อพัฒนาระบบการศึกษา ขอบข่ายด้านสาระของเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หรือขอบข่ายตามแนวตั้งครอบคลุมด้านการจัดการ การพัฒนาและการออกแบบระบบทางการศึกษา พฤติกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอน สื่อสารการศึกษา สภาพแวดล้อมทางการศึกษา การจัดการด้านการเรียนการสอน และการประเมินการศึกษา

ในประเทศไทยนั้น ได้กำหนดขอบข่ายการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาไว้ว่า การนำเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาไปใช้เพื่อภารกิจทางการศึกษา คือ ภารกิจด้านการบริหาร ด้านวิชาการ และด้านการบริการ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา 4 ด้าน คือ

1. การศึกษาในระบบโรงเรียน
2. การศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. การฝึกอบรม
4. การศึกษาทางไกล

บทบาทของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา

เทคโนโลยีสารสนเทศนับวันจะเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ด้วยเหตุที่โลกปัจจุบันพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้กระบวนการเรียนการสอนต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันยุคสมัยตามไปด้วย การเรียนรู้จากห้องเรียนหรือฟังคำบอกเล่าของผู้สอนเพียงผู้เดียวในห้องเรียนเหมือนอย่างในอดีตเป็นไปไม่ได้แล้ว ผู้เรียนจะต้องรู้จักศึกษาค้นคว้าจากสื่อต่าง ๆ ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้สอนก็ต้องมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์เพื่อช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยเช่นกัน

พัฒนาการทางการศึกษาของประเทศไทยได้อาศัยความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสาร เป็นส่วนประกอบสำคัญในการพัฒนาการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนมาตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางไกล ดังตัวอย่างที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้ใช้ประโยชน์จากระบบการสื่อสารในการจัดการศึกษา สมัยแรกที่กิจการไปรษณีย์เป็นที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง การสอนทางไกลก็จะไปเกี่ยวกับการบริการทางไปรษณีย์คือการเอาสิ่งพิมพ์ในรูปของตำราส่งไปทางไปรษณีย์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนที่บ้าน ต่อมาเมื่อวิทยุเข้ามามีบทบาทในการสื่อสาร มหาวิทยาลัยทางวิทยุก็เกิดขึ้น และใช้สื่อวิทยุซึ่งเป็นสื่อเสียงในการสอน และก็อาจมีสื่อสิ่งพิมพ์ประกอบด้วย และเมื่อโทรทัศน์เข้ามามีบทบาทในการสื่อสารมวลชน ก็เกิดมีมหาวิทยาลัยที่สอนโดยใช้โทรทัศน์ร่วมกับเอกสาร สิ่งพิมพ์ มาถึงยุคปัจจุบันมีการพัฒนา การด้านการสื่อสารหลายๆ อย่าง โดยมีความคิดว่าจะไม่ขึ้นอยู่กับสื่อสารใดสื่อสารหนึ่งเท่านั้น เพราะจะทำให้ใช้ประโยชน์ไม่ได้เต็มที่ ต้องใช้การสื่อสารหลายๆ รูปแบบที่เรียกว่า "การใช้สื่อสารแบบประสม" (Multimedia)

รูปแบบการเรียนการสอน และสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ กำลังได้รับการยอมรับมากที่สุด จากสถาบันการศึกษาคือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีของอินเทอร์เน็ต อาศัยความรวดเร็วของการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ช่วยลดข้อจำกัดในการศึกษานอกสถานที่ เพราะไม่ว่าผู้เรียนจะอยู่ที่ใด ก็สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ ขณะเดียวกันอินเทอร์เน็ต สามารถทำให้เกิดการโต้ตอบ ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เสมือนอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ประเด็นสำคัญที่สำคัญอีกประการก็คือ การลดค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้ ที่ต่ำกว่าการเรียนด้วยวิธีปกติ บทเรียนนี้ไม่จำกัดเฉพาะ โรงเรียนที่ชื่อเสียงเท่านั้นยังสามารถใช้ร่วมกับผู้เรียนในภูมิภาคต่างๆ ลดความแตกต่างระหว่างช่องว่างของโอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้ ถูกย่อให้แคบลงด้วยเทคโนโลยี (บุญเลิศ อรุณพิบูลย์, ม.ป.ป.)

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ปัจจุบันตามสถานศึกษาต่างๆ ได้มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนอย่างมากมาย รวมทั้งใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริหารของโรงเรียน นอกจากนี้ฐานข้อมูลยังทำให้ข้อมูลเป็นระบบที่ผู้ใช้จากฝ่ายต่าง ๆ สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ด้วยความมั่นใจในความปลอดภัย และทำให้ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นว่าข้อมูลที่ได้รับนั้นถูกต้องด้วย ซึ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในด้านการศึกษานั้นส่วนใหญ่จะจัดทำในด้านของการบริหารจัดการ เช่น โปรแกรมที่เกี่ยวกับการจัดทำประวัติผู้เรียน โปรแกรมระบบทะเบียนประวัติผู้สอนอาจารย์ โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ, คัดคะแนนสอบ, ตรวจสอบข้อสอบ โปรแกรมการจัดทำตารางสอน โปรแกรมในงานห้องสมุด โปรแกรมรายงานการลงทะเบียนเรียน เป็นต้น

นอกจากนี้ กิดานันท์ มลิทอง (2543) ยังได้กล่าวถึงรูปแบบของการสื่อสารที่สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนไว้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความต้องการและความเหมาะสมในการนำมาใช้ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การเรียนการสอนผ่านทางอินเทอร์เน็ต (E-learning) มัลติมีเดีย (Multimedia) อิเล็กทรอนิกส์บุ๊ก (E-book) ระบบการเรียนการสอนทางไกล (Distance Learning) วิดีคอนเฟอร์เรนซ์ วิดีทัศน์ตามคำขอ (VDO-on-Demand) เป็นต้น

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction -CAI)

คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการเรียนการสอนที่นำเอาเทคโนโลยีรวมกับการออกแบบโปรแกรมมาช่วยสอน โปรแกรมช่วยสอนมีลักษณะการทำงานในรูปแบบของสื่อประสม (Multimedia) คือใช้สื่อร่วมกันมากกว่า 1 ชนิด เช่น ตัวอักษร ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว สามารถโต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับ คอมพิวเตอร์ มีการประเมินผลเพื่อสนองตอบให้กับผู้เรียนอย่างรวดเร็ว ด้วยลักษณะพิเศษของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนี้เองจึงเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในวงการการศึกษา

ประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้แก่

1. สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้
2. ดึงดูดความสนใจผู้เรียน โดยใช้เทคนิคการนำเสนอที่น่าสนใจด้วยกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว แสง สี เสียง สวยงามและเหมือนจริง
3. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถเข้าใจเนื้อหาได้เร็ว ด้วยวิธีที่ง่าย ๆ เรียนเป็นขั้นตอนจากง่ายไปหายากอย่างเป็นระบบ
4. ผู้เรียนมีการโต้ตอบ ปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์ และบทเรียน มีโอกาสเลือก ตัดสินใจ และได้รับการเสริมแรงจากการได้รับข้อมูลย้อนกลับทันที
5. ช่วยให้ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้สูง เพราะมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งจะเรียนรู้ได้จากขั้นตอนที่ง่ายไปหายากตามลำดับ
6. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจ และความสามารถของตนเอง
7. เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีการแก้ปัญหา และฝึกคิดอย่างมีเหตุผล
8. ลดเวลาการสอนของผู้สอนในการเรียนวิชาที่มีการฝึกทักษะ ซึ่งจำเป็นต้องเสียเวลาในการสอนในช่วงเวลานี้เป็นอย่างมาก เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน
9. ลดช่องว่างการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนในเมือง และชนบท เพราะสามารถใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ได้ เมื่อมีอุปกรณ์และ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

การเรียนการสอนผ่านทางอินเทอร์เน็ต (E-Learning)

หทัย บุญทาพิทย์ (2547) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ตว่าเป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network) เครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยทั่วไปหมายถึงกลุ่ม

ของเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่มีการเชื่อมต่อเข้าด้วยกัน สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและใช้อุปกรณ์ต่างๆ เช่น ดิสก์ เทป เครื่องพิมพ์ ฯลฯ ร่วมกันได้ อินเทอร์เน็ตสามารถเป็นช่องทางการกระจายสื่อการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่ง ที่อาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อให้สื่อการเรียนรู้ออกไปถึงผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ สามารถเรียนรู้เรื่องราวจากสื่อได้ด้วยตนเองหรือเรียนเป็นกลุ่ม

มัลติมีเดีย (Multimedia)

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (2544) ได้กล่าวถึงมัลติมีเดียว่าเป็นเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มัลติมีเดียเป็นเทคโนโลยีที่ใช้คอมพิวเตอร์แสดงผลในลักษณะการผสมของสื่อหลายชนิดเข้าด้วยกัน ทั้งตัวอักษร รูปภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ โดยเน้นการโต้ตอบและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้มัลติมีเดียจึงต้องการช่องสัญญาณสื่อสารที่มีแถบกว้างสูง รองรับการทำงานแบบสองทิศทาง โดยเน้นการย่อระยะทางจากที่ไกล ๆ ให้เสมือนอยู่ชิดใกล้ โต้ตอบกันได้อย่างรวดเร็ว

การใช้มัลติมีเดียทางการเรียนการสอน เป็นการเพิ่มทางเลือกในการเรียน และตอบสนองรูปแบบของการเรียนของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน การจำลองสภาพการณ์ของวิชาเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงก่อนการลงมือปฏิบัติจริง โดยสามารถที่จะทบทวนขั้นตอนและกระบวนการได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนอาจจะเรียนหรือฝึกซ้ำได้ การใช้มัลติมีเดียเป็นสื่อทางการสอนทำให้การสอนมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้สื่อการสอนธรรมดา และสามารถเสนอเนื้อหาได้ลึกซึ้งกว่าการสอนที่สอนตามปกติ อาทิการเตรียมนำเสนอไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน และใช้สื่อประเภทภาพประกอบการบรรยาย และใช้ข้อความนำเสนอในส่วนรายละเอียดพร้อมภาพเคลื่อนไหวหรือใช้วีดิทัศน์เช่นนี้แล้วก็จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ในอนาคตมัลติมีเดียจะเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่มีการเติบโตขึ้นทั้งด้านของโปรแกรมและฮาร์ดแวร์ ราคาของมัลติมีเดียจะถูกลงอย่างมากในขณะที่ประสิทธิภาพในด้านของภาพ เสียง และวีดิทัศน์จะมีคุณภาพสูงขึ้น การเพิ่มศักยภาพของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียกระทำได้ง่ายส่วนในด้านของโปรแกรมจะสามารถใช้ได้ง่ายขึ้น และประยุกต์ไปพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ทางการศึกษาได้อย่างง่าย ๆ รวมถึงการนำมัลติมีเดียเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรและการสอน

ความต้องการนำมัลติมีเดียไปใช้ในการฝึกอบรมมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ห้องเรียนมัลติมีเดีย และรายวิชามัลติมีเดียได้จัดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของการสอนในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญในการฝึกอบรมประชาชนในการใช้มัลติมีเดียทางธุรกิจอุตสาหกรรมและการศึกษา แนวโน้มการใช้มัลติมีเดียจะมีทิศทางที่เพิ่มขึ้น โดยอาจคาดการณ์ได้ว่า ในอนาคตผู้เรียนจะเรียนรู้จากห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และนั่งอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ และคีย์บอร์ดเพื่อเปิดดูข้อมูลด้านการสอนของผู้สอน คอมพิวเตอร์แทนการนั่งฟังการบรรยายของผู้สอน ผู้เรียนจะดูการสอนของผู้สอนได้จากมัลติมีเดียที่ผลิตขึ้น

อิเล็กทรอนิกส์บุ๊ก (E-Book)

อิเล็กทรอนิกส์บุ๊ก (E-Book) หมายถึงหนังสือหรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ผู้อ่านสามารถอ่านผ่านทางอินเทอร์เน็ต หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พกพาอื่น ๆ ได้ สำหรับหนังสือหรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์จะมีความหมายรวมถึงเนื้อหาที่ถูกคัดแปลงอยู่ในรูปแบบที่สามารถแสดงผลออกมาได้ โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แต่ก็ให้มีลักษณะการนำเสนอสอดคล้องและคล้ายคลึงกับการอ่านหนังสือทั่วไปในชีวิตประจำวัน แต่จะมีลักษณะพิเศษคือ สะดวก และรวดเร็ว ในการค้นหา และผู้อ่านก็สามารถอ่านพร้อม ๆ กันได้โดยไม่ต้องรอให้อีกฝ่ายส่งคืนห้องสมุดเช่นเดียวกับหนังสือในห้องสมุดทั่วไป

ในการประยุกต์อิเล็กทรอนิกส์บุ๊กมาใช้ทางการศึกษา มักใช้เพื่อเป็นสื่อแทนหนังสือ หรือตำรา หรือใช้เพื่อเป็นสื่อเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนนำแผ่นซีดีที่บรรจุข้อมูลหนังสือทั้งเล่มมาอ่านด้วยคอมพิวเตอร์ และเมื่อต้องการข้อมูลส่วนใดก็สามารถคัดลอกและอ้างอิงนำมาใช้ได้ทันทีโดยไม่ต้องจัดพิมพ์ใหม่

ระบบการเรียนการสอนทางไกล (Distance Learning)

การเรียนการสอนทางไกล (Distance Learning) หมายถึง การเรียนการสอนที่มีผู้เรียนและผู้สอนอยู่คนละสถานที่ โดยมีการใช้สื่อทางโทรคมนาคมเป็นตัวประสานการติดต่อระหว่างผู้สอนผู้สอนกับผู้เรียน การนำเทคโนโลยีทางการสื่อสารโทรคมนาคมเข้ามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนทางไกลนี้จะอยู่ในรูปแบบของการส่งสัญญาณภาพเคลื่อนไหว และสัญญาณเสียงของผู้สอน และสัญญาณเสียงของผู้สอนจะถูกส่งจากสถานที่สอนซึ่งก็คือ ศูนย์ฝึกอบรมหลัก (Training Center) ผ่านสื่อโทรคมนาคม เช่น ดาวเทียม คู่สายวงจรเช่า หรือ ISDN ไปให้ผู้เรียนในห้องเรียนทางไกล (Remote Sites) หลายๆ แห่งได้รับชมรับฟัง ขณะเดียวกันผู้เรียนที่ห้องอบรมทางไกล ก็จะสามารถพูดโต้ตอบกับมายังผู้สอนที่ศูนย์ฝึกอบรมหลักรวมทั้งสามารถตอบข้อทดสอบในสาขาวิชาการนั้นๆ ได้ทันที ซึ่งลักษณะเช่นนี้ทำให้มีความรู้สึกเหมือนเป็นการเรียนการสอนอยู่ในสถานที่เดียวกัน

วิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ (Video Conference)

ระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์เป็นการสอนผ่านจอโทรทัศน์คล้ายคลึงกับการสอนทางไกลผ่านสื่อโทรทัศน์โดยทั่วไป แต่มีข้อแตกต่างตรงที่ระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์เป็นแบบสองทาง ผู้เรียนและผู้สอนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้ด้วยสื่อเดียวกันตลอดเวลา และมักใช้กับการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม นอกจากการมีปฏิสัมพันธ์แล้วคุณภาพของการเรียนการสอนจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพการสอนของผู้สอน ถ้าผู้สอนเน้นการบรรยายด้วยปากเป็นหลักสิ่งที่คุณผู้เรียนได้รับจึงมีความเป็นนามธรรมสูง ผลที่เกิดขึ้นจึงขึ้นอยู่กับเทคนิคของผู้สอน

วีดิทัศน์ตามคำขอ (VDO-on-Demand)

วีดิทัศน์ตามคำขอเป็นระบบใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมนำมาใช้ในหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา โดยอาศัยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ความเร็วสูงทำให้ผู้ชมตามบ้านเรือนต่างๆ สามารถเลือกรายการที่ตนเองต้องการชมได้โดยเลือกตามรายการ (Menu) และเลือกชมได้ตลอดเวลา วีดิทัศน์ตามคำขอเป็นระบบที่มีศูนย์กลางการเก็บข้อมูลวีดิทัศน์ไว้จำนวนมาก โดยจัดเก็บในรูปแบบแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ (Video Server) เมื่อผู้ใช้ต้องการเลือกชมรายการใดก็เลือกได้จากฐานข้อมูลที่ต้องการ ระบบวีดิทัศน์ตามคำขอจึงเป็นระบบที่จะนำมาใช้ในเรื่องการเรียนการสอนทางไกลได้ โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนหรือสนใจได้ (อำไพ พรประเสริฐสกุล, 2540)

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษานั้นเป็นการเพิ่มโอกาสทางเลือกในการเรียน และตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน และด้วยการออกแบบโปรแกรมแบบปฏิสัมพันธ์เพื่อให้สามารถนำเสนอสื่อได้หลายชนิดตามความต้องการของผู้เรียน จึงตอบสนองการเรียนด้วยตนเองแบบเชิงรุกได้ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงก่อนลงมือปฏิบัติจริง เทคโนโลยีสารสนเทศจะกลายมาเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการเรียนการสอนและการประกอบอาชีพในอนาคต

เทคโนโลยีสารสนเทศกับเด็กปฐมวัย

เทคโนโลยีสารสนเทศกับเด็กปฐมวัย

ปัจจุบันการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย กำลังเป็นที่แพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนเอกชน โรงเรียนรัฐบาล สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน และแม้กระทั่งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็ตามชุมชน สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นสื่อ และอุปกรณ์อีกชนิดหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการ และสามารถสร้างองค์ความรู้ให้กับเด็กปฐมวัยได้เช่นกัน อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร (2541) ได้เสนอแนะว่าสำหรับบทบาทครูกับการดูแลเด็กปฐมวัยในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนั้น สามารถจำแนกออกได้ 4 ด้านดังนี้

1. ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.1 ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทำงานของสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษา รวมถึงความสามารถในการสอนเด็กปฐมวัยให้ใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกวิธี

1.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งจะทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

1.3 มีเจตคติที่ดีต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศแต่ละชนิดว่ามีบทบาทในชีวิตประจำวันอย่างไร และต้องพัฒนาตนเองให้คุ้นเคยกับการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งการที่ครูมีความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีจะมีส่วนช่วยพัฒนาเจตคติของเด็กปฐมวัยต่อ สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศได้เช่นกัน

2. ด้านการจัดการสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 การจัดการมูมคอมพิวเตอร์ หรือ มูมสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ชนิดอื่น ต้องคำนึงถึงหลักการจัดมูมประสบการณ์ หรือ ศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ แต่ในขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงความปลอดภัย และลักษณะเฉพาะของสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละชนิด

2.2 มีข้อตกลงในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การกำหนดเวลาที่เล่น การเข้าไปใช้สื่อ และอุปกรณ์ วิธีการและขั้นตอนการใช้ และการดูแลเด็กให้ทำตามข้อตกลงนั้นๆ

3. ด้านการดูแลดูแลเด็กปฐมวัยในขณะที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3.1 ครูต้องคอยสังเกตวิธีการใช้งานสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของเด็กหลังจากการสอนของครู

3.2 เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศในระยะแรก

3.3 ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแก้ปัญหาในการทำกิจกรรม

3.4 เข้าไปช่วยเมื่อเด็กพบปัญหาและต้องการความช่วยเหลือ จากครู

3.5 จัดหา สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย อาทิเช่น แผ่นโปรแกรมสำเร็จรูป ทั้งนี้อาจทำการสับเปลี่ยนทุกๆ 2 สัปดาห์ และต้องมีความคล้ายคลึงกับแผ่นโปรแกรมเก่า ทั้งนี้เพื่อเป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้

3.6 การใช้สื่อ และอุปกรณ์ต่างๆ ควรเป็นไปในลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือ เพื่อลดปัญหาการแยกตัวของเด็ก และเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม

3.7 ควรสอนมารยาทการใช้สื่อและอุปกรณ์แต่ละประเภทให้เด็กได้เรียนรู้และปฏิบัติร่วมด้วย

3.8 ควรมีการกำหนดเวลาการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละชนิด เพื่อป้องกันปัญหาด้านสุขภาพของเด็ก

4. ด้านการสร้าง ความเข้าใจกับผู้ปกครอง ในการนำสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการนำสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.2 การสื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการจัดสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในห้องเรียน รวมทั้งการให้ข้อมูลด้านแผน โปรแกรมสำเร็จรูปที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ครูอาจเชิญผู้ปกครองเข้ามาร่วมทำกิจกรรมกับเด็กๆ ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว และสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมให้กับเด็กต่อที่บ้านก็ได้

เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นสื่อ และอุปกรณ์ที่มีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับการเล่นที่เน้นประสบการณ์ตรงอื่นๆ เช่น การระบายสี การอ่านหนังสือ การเดินและเคลื่อนไหว เป็นต้น ทั้งนี้ผู้ปกครองและครูจึงมีบทบาทสำคัญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ส่งเสริมการเรียนรู้กับเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยคำนึงถึงการนำมาใช้อย่างมีคุณภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็ก

ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัย

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทเป็นสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอีกทางหนึ่ง เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบไปด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์นับว่ามีบทบาทที่สำคัญมากเนื่องจากเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สามารถนำเสนอข้อมูลที่มีคุณภาพซึ่งสื่อชนิดอื่น เช่น หนังสือภาพ ทำไม่ได้ ซึ่งเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่เด็กไม่เพียงได้รับรู้เนื้อหาสาระ เฉพาะจากหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่เด็กยังสามารถเรียนรู้ได้จากเสียงและภาพประกอบ ทั้งที่เป็นภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวในลักษณะของสื่อประสม ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับวัย พัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กในระดับนี้ที่เป็นวัยของการเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัส ขณะที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์เป็นโอกาสให้เด็กได้สำรวจและเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้รวมถึงการที่ครูจัดเตรียมข้อมูล หรือเนื้อหาสาระในรูปของ Hypermedia ซึ่งเป็นการจัดข้อมูลที่สามารถเปิดเข้าสู่โดยไม่ต้องเป็นไปตามลำดับขั้น เด็กจะสามารถเลือกเปิดดูข้อมูลที่ตนสนใจเป็นพิเศษโดยไม่ต้องเรียงตามลำดับ หรือย้อนกลับมาดูข้อมูลพื้นฐานในกรณีที่ต้องการเข้ามาทบทวนให้เข้าใจยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถนำเสนอรูปแบบที่น่าสนใจโดยเพิ่มความสามารถในการบรรจุข้อมูลในลักษณะของภาพเคลื่อนไหว ภาพกราฟิกที่เป็นภาพนิ่ง ภาพสามมิติ ภาพถ่าย เสียงพูดและเสียงดนตรี โดยที่ข้อมูลดังกล่าวสามารถออกแบบให้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ ความอยากรู้อยากเห็นของเด็กและตอบสนองต่อวิธีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ที่จะเรียนรู้ได้ดีหากมีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้ค้นคว้า สังเกต สร้างเหตุผล แจกแจง ทดลองสิ่งใหม่ๆ และแสดงความคิดเห็นตลอดจนให้มีอิสระในการในการเรียนรู้ ประโยชน์ของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จึงมีลักษณะดังนี้ (2541)

1. ช่วยให้เด็กได้แสดงออกในสิ่งที่สื่อชนิดอื่นทำไม่ได้ เช่น ในด้านการถ่ายทอดจินตนาการทางศิลปะ บางครั้งเด็กมีจินตนาการแต่ขาดความสามารถในการขีดเขียน การใช้

คอมพิวเตอร์จึงช่วยให้สร้างสรรค์งานได้เร็วขึ้น และเป็นไปตามที่คิดฝันไว้ โดยไม่ต้องกังวลกับอุปสรรคบางอย่าง เช่น สีหมด ระบายเข้มหรืออ่อนเกินไป สีหกเลอะเทอะ

2. ช่วยให้การเรียนรู้สนุกสนานและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะคอมพิวเตอร์สามารถเสนอข้อมูลที่มีคุณภาพซึ่งสื่อชนิดอื่นทำไม่ได้ เด็กสามารถสำรวจด้วยตนเอง เพราะสาระข้อมูลเป็น Hypermedia ที่มีอิสระไม่บังคับตามลำดับ เด็กสามารถกระโดดข้ามไปสู่ข้อมูลที่ตนสนใจเป็นพิเศษ หรือย้อนกลับมายังข้อมูลพื้นฐาน

รัตนา ดวงแก้ว (2538) ยังกล่าวถึง ประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในลักษณะของการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การพัฒนาด้านสังคม อารมณ์และจิตใจ จากผลวิจัยพบว่า เด็กอายุ 4 ปี สามารถช่วยอธิบายวิธีการแก้ปัญหาให้เพื่อนได้ และสามารถสาธิตให้เพื่อนดูได้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมต่างๆ ไปเช่นเกมการศึกษา ภาพตัดต่อ ไม้บล็อก ฯลฯ คอมพิวเตอร์จะช่วยพัฒนาเด็กได้มากในเรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสารและการเรียนรู้

2. การพัฒนาด้านทักษะภาษา มีการพัฒนาซอฟต์แวร์ทางภาษาที่ช่วยให้เด็กนักเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น โปรแกรมมีการพัฒนาภาพให้สีสันสดใส สามารถสื่อสารสองทางได้ จะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาทางภาษาเพิ่มขึ้น มีการวิจัยพบว่าเด็กที่ใช้เวลากับคอมพิวเตอร์อย่างเหมาะสมจะพัฒนาภาษาได้เป็น 2 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมอื่นๆ

3. การพัฒนาคณิตศาสตร์และการแก้ปัญหา เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวกับการจำแนก แยกแยะสี รูปทรง ตัวเลขตลอดจนรู้จักการเรียงลำดับ มิติสัมพันธ์โดยใช้คอมพิวเตอร์ได้ดี จากงานวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนการนับเลขจากคอมพิวเตอร์จะทำคะแนนได้ดีกว่าการสอนโดยตัวครู นอกจากนี้แล้วโปรแกรมกราฟิกที่แสดงถึงการวาดลายเส้นจะช่วยกระตุ้นเด็กในเรื่องมโนภาพของรูปทรงเรขาคณิต และช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

ขนิษฐา รุจิโรจน์ (2541) กล่าวถึงประโยชน์ของคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า

1. ทำให้เด็กได้คิดค้นหาคำตอบด้วยความสนุกสนาน
2. ทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์
3. ฝึกทักษะการใช้ภาพ รูปร่าง และถ่ายโยงมาสู่เรื่องใหม่ๆ ทำให้ฝึกคิดค้นการแก้ปัญหา

นอกจากนี้ Kagan, Moore, & Bredekamp (1995) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาทักษะทางอารมณ์ และสังคม
2. ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา
3. ช่วยพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ของกลไกทางสมอง
4. ช่วยพัฒนาทักษะความมีเหตุผล และสติปัญญา

5. ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กให้มีความหลากหลาย

สำหรับประโยชน์ของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในด้านอื่นๆ พบว่า ขณะที่เล่นเด็กก็มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เด็กได้แสดงความคิดเห็นหาวิธีแก้ไขปัญหาด้วยรูปแบบต่างๆ และฝึกใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนรู้ นอกจากนี้คอมพิวเตอร์ยังช่วยพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคลได้เช่นเดียวกับสื่อชนิดอื่นๆ ได้พัฒนาความสามารถทางสติปัญญา ด้านการจำ การประยุกต์ใช้งาน และการคิดสร้างสรรค์ ฝึกความมีระเบียบและการทำงานตามขั้นตอน ส่งเสริมให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในโอกาสต่างๆ รวมทั้งเมื่อเด็กสามารถควบคุมคอมพิวเตอร์ได้ทำให้เกิดเจตคติที่ต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในขั้นสูงต่อไป

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เด็กปฐมวัย เป็นวัยที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ไม่ว่าจะจากบุคคล หรือจากสื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสื่ออุปกรณ์เหล่านี้มีส่วนช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ และประสบการณ์ตรงของเด็กได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกับสื่อ อุปกรณ์ประเภทอื่น

NAEYC (National Association for the Education of Young Children) ได้ให้แนวทางการใช้สื่ออุปกรณ์ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้ (1996)

1. ใช้สำหรับเก็บข้อมูลประวัติส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย
2. การเลือกสื่อ อุปกรณ์จะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ของพัฒนาการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีความสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้
3. การเลือกสื่อ อุปกรณ์ในการเรียนนั้นจะต้องสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน
4. ควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด และทักษะการแก้ปัญหา
5. ควรจัดให้เด็กมีเวลาใช้สื่ออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศตามลำพังและตามความสนใจ เพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ และพัฒนาทักษะการสำรวจ
6. ควรมีการนำสื่อประสมเข้ามาประยุกต์ใช้ในสื่อการเรียนการสอนบ้างเป็นครั้งคราว เพื่อพัฒนาทักษะการเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของผู้เรียน
7. ฝึกฝนให้เด็กได้ออกแบบผลงานของตนด้วยสื่ออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประเทศไทยได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยสอนเป็นเวลานานพอสมควร ซึ่งคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้รับความนิยมอย่างมากในการนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คอมพิวเตอร์กับเด็กปฐมวัยในปัจจุบันที่มีการใช้ซอฟต์แวร์ในลักษณะของ Edutainment มาจาก (Education กับ Entertainment หรือ สารที่แทรกด้วยความบันเทิง) เด็กที่เรียนด้วย

ซอฟต์แวร์ลักษณะนี้จะได้ทั้งการเรียนรู้กับความสนุกสนานไปด้วย จุดประสงค์หลักของการผลิตซอฟต์แวร์สำหรับเด็ก ไม่เน้นการเรียนรู้เฉพาะเนื้อหาอย่างเดียวแต่มีความสนุกกับการเรียนรู้ด้วยโดยมีลักษณะเป็นสื่อประสม (Multimedia) หมายถึง การใช้สื่อหลายๆแบบประกอบกันทั้งข้อความ (Text) ภาพนิ่ง ภาพที่เคลื่อนไหวและเสียง ในการใช้ซอฟต์แวร์ที่เป็นสื่อประสมนี้ใช้ร่วมกับคอมพิวเตอร์ที่เป็นสื่อประสมซึ่งประกอบด้วยซีดีรอมไดรฟ์ (CD Rom Drive) เล่นได้ทั้งเสียงและภาพโดยใช้ซอฟต์แวร์ที่เป็น Edutainment บรรจุอยู่ในแผ่นซีดี หรือ คอมแพคดิส (Compact Disc) ผลิตและจำหน่ายโดยบริษัททั้งในประเทศและต่างประเทศด้วยรูปแบบที่หลากหลายรวมทั้งที่เผยแพร่ในอินเทอร์เน็ต (Internet)

การเรียนรู้จากสื่อประสมคอมพิวเตอร์เป็นการเรียนแบบตอบโต้ (Active) ที่เด็กสามารถมีปฏิริยาโต้ตอบได้ในขณะเรียน แตกต่างจากการเรียนกับโทรทัศน์เด็กจะเป็นฝ่ายรับด้านเดียวไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ได้ดังนั้นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Learning) จึงตอบสนองต่อธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก เด็กจะเรียนรู้ได้สนุกกว่าการดูโทรทัศน์ และสามารถควบคุมการเรียนรู้ในขณะที่ใช้คอมพิวเตอร์เองด้วย ส่งผลต่อการกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนี้การใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนยังมีบทเรียนที่ถูกออกแบบให้มีความง่ายเหมาะสมกับเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้เพิ่มขึ้น และเลือกเรียนได้ด้วยตนเองตามความสนใจ ลักษณะเช่นนี้ทำให้การเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งท้าทาย ช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากเรียน องค์ประกอบที่สอดคล้องกันในคอมพิวเตอร์คือการสร้างจินตนาการในเด็กด้วยภาพจากคอมพิวเตอร์ที่มีการเคลื่อนไหว เด็กจะรับรู้และตอบสนองได้ดีกว่าภาพนิ่ง อย่างไรก็ตามซอฟต์แวร์ทางการศึกษาที่ดีต้องสร้างความสนุกสนานร่วมกับการเสริมสร้างปัญญาให้กับเด็กด้วย

ในปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้เพิ่มทวีขึ้นเรื่อยๆ นอกจากจะมีศักยภาพสูงขึ้นแล้ว ยังมีราคาถูกลงพร้อมกับการพัฒนาเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ให้มีความคล่องตัวสะดวกต่อการใช้มากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นมีการผลิตซอฟต์แวร์ (Software) หรือโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อใช้สำหรับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยโดยเฉพาะ ที่มีทั้งภาพสวย เคลื่อนไหวได้ มีเสียงประกอบชัดเจน สามารถมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับเด็ก ทำให้เด็กสนใจการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการพัฒนาซอฟต์แวร์ให้มีความง่ายหลายระดับ และมีเนื้อหาหลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนได้เรียนรู้ตามความสามารถและความสนใจ ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จึงได้แพร่หลายยิ่งขึ้น การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้จึงมีรูปแบบที่สร้างความตื่นตัวในการเรียนรู้ (Active Learning) ปัจจุบันการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนอนุบาลจึงไม่ใช่ทำตามสมัยนิยมเท่านั้น นักการศึกษาปฐมวัยทราบดีว่าเด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีที่สุดผ่านการเล่น ซึ่งเด็กได้สำรวจค้นคว้า ฝึกหัดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูมีบทบาทเป็นผู้จัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การที่ครูจัดหลักสูตรคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของเด็ก จะทำให้เด็กปฐมวัยพัฒนาทักษะต่างๆ เช่นทักษะ

พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และทักษะพื้นฐานทางภาษา เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเล่นคอมพิวเตอร์อย่างมีความสุข มีโอกาสที่จะได้เลือกเล่นโปรแกรมตามความสนใจและตามความสามารถ เด็กจะเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงว่าคอมพิวเตอร์คืออะไร และจะใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการเรียนรู้ได้อย่างไร การที่เด็กปฐมวัยได้ศึกษาค้นคว้า ใช้ความคิดและจินตนาการ เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาด้วยวิธีการของตนเอง ทำให้เด็กได้พัฒนามโนทัศน์ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาสติปัญญาที่เราต้องการให้เกิดขึ้นกับเด็ก (รัฐดาว พิศาลพงศ์, 2547)

นอกจากนี้ อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร (2541) ยังกล่าวถึง หลักการจัดกิจกรรมโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไว้ว่า ในระยะแรกของการจัดกิจกรรมในมุมคอมพิวเตอร์ครูควรปฐมนิเทศเด็กอนุบาลในให้เข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของคอมพิวเตอร์อย่างง่าย ๆ จากนั้นแนะนำให้เด็กรู้จักส่วนประกอบต่างๆ เช่น จอภาพ เม้าส์ เครื่องอ่านซีดีรอม (CD-ROM) และคีย์บอร์ด (Keyboard) สาธิตการสั่งงานโดยการใช้เม้าส์ (การกดเม้าส์ การลากเม้าส์ และการดับเบิลคลิกเพื่อเข้าสู่โปรแกรม) เมื่อเด็กคุ้นเคยกับการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่ครูคิดตั้งไว้หลังสาธิตการใช้แล้ว ครูควรหาโอกาสสาธิตซ้ำอีกเพื่อให้เกิดความแม่นยำในการใช้ หลังจากนั้นเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ โดยครูคอยให้คำแนะนำการใช้คำสั่ง เมื่อเด็กมีความสนใจกิจกรรมในมุมนี้มากขึ้น ครูควรหาวิธีให้เด็กที่สนใจทุกคนได้มีโอกาสผลัดกันใช้ เช่น กำหนดข้อตกลงในการใช้กรณีที่มีเด็กต้องการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์หลายคน ครูอาจจัดซื้อเด็กที่ต้องการจะเล่นในขณะที่เครื่องยังไม่ว่างไว้เป็นลำดับก่อนหลัง หรือจับเวลาการใช้ เช่น เมื่อได้ยินเสียงนาฬิกาเตือนให้เตรียมตัวครั้งแรก เมื่อเสียงนาฬิกาดังครั้งที่สอง (ดังนานกว่าครั้งแรก) ถึงเวลาเปลี่ยนให้เพื่อนที่เข้าคิวอยู่ได้เข้ามานั่งเล่นแทน ในกรณีที่เด็กบางคนอยากจะดูเพื่อนเล่นหรืออยากเล่นด้วยกันครูควรจัดเก้าอี้ไว้เครื่องละ 2-3 ตัว การที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนขณะเล่นคอมพิวเตอร์ด้วยกัน ทำให้เด็กรู้จักปฏิบัติตามกติกา รู้จักการรอคอย และการเข้าคิวตามลำดับก่อนหลัง ครูอาจเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์มาให้ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ วิทยากรอาจเป็นพ่อแม่ หรือญาติของเด็ก โดยจัดให้มีการสาธิตซอฟต์แวร์ที่ผู้ปกครองมีอยู่และเด็กยังไม่เคยรู้จักมาก่อน หรือพาเด็กท่องอินเทอร์เน็ต และฟังนิทานออนไลน์ที่สนุกสนานและมีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องในวันหลัง เช่น ให้เด็กทำหน้ากาก และแสดงละครจากเรื่องราวที่ได้ฟัง การเลือกซอฟต์แวร์สำหรับเด็กนับว่ามีความสำคัญที่สุด ครูและผู้ปกครองของเด็กควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโปรแกรมสำเร็จรูปที่เหมาะสมกับวัยหรือความสามารถของเด็ก และเลือกเรื่องที่เด็กสนใจ ซอฟต์แวร์ที่ดีควรเปิดโอกาสให้เด็กควบคุมการทำงานของโปรแกรมได้เองบ้าง เช่น เด็กสามารถใช้คำสั่งหยุดการทำงานหรือดำเนินต่อไปได้เอง เปิดโอกาสให้เด็กได้ลองผิดลองถูก เรียนรู้การแก้ปัญหาจากการสำรวจ และค้นพบด้วยตนเอง โปรแกรมสามารถโต้ตอบโดยใช้เสียง ภาพ สัญลักษณ์ และให้รางวัลแก่เด็กเมื่อเด็กประสบความสำเร็จในการใช้ เช่น เสียงแสดงคำชม หรือภาพ

แสดงหน้ายิ้มจากคอมพิวเตอร์บ้าง โปรแกรมต่างๆ ควรมีทั้งสี ภาพที่สวยงาม และดนตรีประกอบที่ไพเราะ ซึ่งทำให้เด็กๆ สนุกสนานและเรียนรู้อย่างมีความสุข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

กฤษมน อานทิพย์สุวรรณ (2537) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำไมโครคอมพิวเตอร์ไปใช้ในการบริหาร โดยทำการศึกษา สภาพและปัญหาการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในงานบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 พบว่าโรงเรียนได้นำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการบริหารโรงเรียนทั้ง 6 งาน งานที่ใช้มากที่สุดคือ งานบริหารธุรการ การเงินและพัสดุ เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานบริหารวิชาการใช้คอมพิวเตอร์มากที่สุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน จำนวนครูและจำนวนห้องเรียน งานบริหารบุคลากรใช้คอมพิวเตอร์มากที่สุดในการพิมพ์รายงานการปฏิบัติงานของบุคลากร งานบริหารกิจการนักเรียนใช้คอมพิวเตอร์มากที่สุดในการบันทึกข้อมูลจัดทำทะเบียนประวัติของนักเรียนที่ขาดแคลน งานบริหารธุรการ การเงินและพัสดุใช้คอมพิวเตอร์มากที่สุดในการพิมพ์เอกสารหรือรายงานต่างๆ ทางราชการ งานบริหารอาคารสถานที่ใช้คอมพิวเตอร์มากที่สุดในงานเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างอาคารสถานที่ งานบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใช้คอมพิวเตอร์มากที่สุดในงานพิมพ์เอกสารรายงานต่างๆ เกี่ยวกับงานประชาสัมพันธ์

นิภาพร จิวลย์ (2538) ศึกษาลักษณะที่เหมาะสมของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับเด็กอนุบาล ตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่าควรมีตัวอักษรหลายขนาดในบทเรียน รูปแบบตัวอักษรเป็นตัวหนา โทนสีเข้มบนพื้นหลังสีอ่อน ตัวอักษรภาษาไทยควรเป็นแบบหัวกลม ลักษณะภาพที่เหมาะสมคือภาพการ์ตูน การเคลื่อนไหวเหมือนจริง และควรใช้เสียงประกอบในการนำเสนอบทเรียน ส่วนบทบาทครูผู้สอนควรเป็นผู้บอกวัตถุประสงค์ของบทเรียน มีการทบทวนความรู้เดิมก่อนเรียน โดยใช้วิธีกระตุ้นย้อนคิด ซึ่งผู้เรียนควรเป็นผู้ควบคุมบทเรียนเอง ด้านเนื้อหาควรใช้สัญลักษณ์เป็นตัวชี้แนะแนวทางในการเรียนรู้ และควรมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบสนองต่อบทเรียนโดยใช้คีย์บอร์ด ควรใช้วิธีการสุ่มเลือกให้ข้อมูลย้อนกลับต่อผู้เรียนในทันที นอกจากนี้ควรมีการประเมินผลในช่วงก่อนเริ่มเรียนเนื้อหาใหม่

อรุณ กวงสมัย (2537) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าการนำไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงาน จะทำให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร เพิ่มความถูกต้องแม่นยำ ในการประมวลผลข้อมูลและความรวดเร็วในการตัดสินใจ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับไมโครคอมพิวเตอร์มีความต้องการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในงานบริหารโรงเรียน

ตามลำดับ คือ งานบุคลากร งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานวิชาการ และงานอาคาร สถานที่

อรุณศรี จันทร์ทรง (2538) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยศูนย์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดละเอียดละออ และความคิดริเริ่มของเด็กอนุบาล เพิ่มสูงขึ้น และเด็กอนุบาลมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับเพื่อนในขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความร่วมมือในการเลือกรายการมาสร้างผลงาน แบ่งปันเมาส์กับเพื่อนรวมถึงมีการช่วยเหลือกันเมื่อมีปัญหาและสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน การควบคุมการใช้เมาส์เป็นไปได้ด้วยดี และเมื่อทำกิจกรรมเดี่ยวเด็กสามารถเลือกโปรแกรมทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง ในด้านความพึงพอใจของเด็กวัยอนุบาลพบว่าเด็กวัยอนุบาลชอบทำกิจกรรมจากโปรแกรม Kid Works ชอบบริเวณที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ และชอบทำกิจกรรมเดี่ยวในศูนย์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์อีกด้วย

กรมวิชาการ (2541) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหาร โดยทำการศึกษาในเรื่องการศึกษาสภาพการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจะมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานโดยเรียงลำดับการใช้งานมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้ งานวิชาการ งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานบุคลากร งานกิจกรรมนักเรียน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและงานอาคารสถานที่ ส่วนโรงเรียนต้นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ นำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ งานบุคลากร งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานกิจกรรมนักเรียนและงานอาคารสถานที่

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร (2541) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนด้วยศูนย์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์สำหรับเด็กวัยอนุบาล โดยประชากรที่ใช้ศึกษาคือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 อายุ 5-6 ปี จำนวน 15 คน ซึ่งรูปแบบที่ปรับปรุงแล้วประกอบด้วย วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย สาระสำคัญของรูปแบบ การดำเนินกิจกรรมในรูปแบบ และการประเมินผล โดยการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบการเรียนการสอนด้วยศูนย์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ นั้นแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะครูและเด็กร่วมกันวางแผน 2) ระยะเด็กร่วมกันสร้างผลงาน 3) ระยะครูและเด็กร่วมกันนำเสนอ ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองเด็กอนุบาลมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ความคิดคล่องแคล่ว มีความคิดละเอียดละออ และความคิดริเริ่มสูงกว่าก่อนทดลอง 2) รวมไปถึงมีคะแนนพัฒนาการทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนสูงกว่าก่อนการทดลอง 3) อีกทั้งมีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น มีความมั่นใจในตนเอง สนใจจดจ่อกับกิจกรรม สนทนาพูดคุยวางแผนล่วงหน้า ใช้ความถนัดและสื่อการเรียนการสอนด้วยวิธีแปลกใหม่ ภูมิใจในความสำเร็จของตน และสนใจมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ขณะทำกิจกรรม นอกจากนี้ผู้ประเมินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนด้วยศูนย์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ มีความเหมาะสมมากที่สุด

สูงมกล ดิมาก (2544) ศึกษาการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนที่มีทรัพยากรจำกัด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่าโรงเรียนที่มีทรัพยากรจำกัด สำหรับจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วยบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และงบประมาณ โดยแนวทางการจัดการเรียนการสอนมีการแบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มศึกษาทฤษฎีและกลุ่มปฏิบัติ แต่ละกลุ่มสลับกันเรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ส่วนห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เน้นความประหยัดและคุ้มค่า โดยใช้วัสดุที่มีอยู่แล้วในโรงเรียน หรืออุปกรณ์ที่ได้รับบริจาคเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน มีการดัดแปลงหรือนำอุปกรณ์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ชำรุดแล้ว มาใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพแก่เครื่องอื่น

กฤตยา วิฑูรวิทย์ลักษณ์ (2546) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่า ด้านการบริหาร 1) ผู้บริหารมีการวางแผนที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียน โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และความพร้อมของโรงเรียน 2) การจัดเตรียมบุคลากร ผู้บริหารมีการพิจารณาครูที่มีความรู้ความสามารถและความถนัดทางคอมพิวเตอร์ ในการสนับสนุนบุคลากร ดำเนินการ โดยจัดให้ครูเข้าอบรมเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับงานบริหารและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาล ในด้านการบริหารพบปัญหาคือ ผู้บริหารไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายที่วางไว้ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถ สถานที่คับแคบ พื้นที่จำกัด งบประมาณจำกัด สื่อและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ บุคลากรครูมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ด้านการเรียนการสอน 1) ครูมีการจัดสภาพแวดล้อม พื้นที่และบริเวณที่มีขอบเขตแน่นอน การจัดวางสื่ออุปกรณ์เป็นสัดส่วนและมีความปลอดภัย มีการตรวจสภาพสื่อและอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่บนหลักของพัฒนาการและความรู้พื้นฐานของเด็ก ระยะเวลา มีความเหมาะสม และสามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็ก 3) บทบาทครูมีการจัดเตรียมคัดเลือกสื่อ อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับวัย และสอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก มีการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและพูดคุยในขณะที่ทำกิจกรรม 4) เด็กมีพฤติกรรมที่แสดงความสนใจและตอบสนองกับกิจกรรมการเรียนการสอน และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนมีสถานที่คับแคบ มีพื้นที่จำกัด ยังขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่สามารถประยุกต์หลักการศึกษาลงมามีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

เพ็ลล์ แสงทรัพย์ทวี (2546) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการเสริมสมรรถภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร พบว่า ทุกโรงเรียนจัดอบรมความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ในโปรแกรม Word Processors และโรงเรียนส่วนใหญ่อบรมการใช้อินเทอร์เน็ต และจัดงบประมาณทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กลุ่ม

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ซึ่งงบประมาณได้มาจากค่าบำรุงการศึกษาและสมาคมครูผู้ปกครอง ส่วนใหญ่มีห้องคอมพิวเตอร์ 3-4 ห้อง ซึ่งครูใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และในห้องพักครูมีคอมพิวเตอร์ 1-2 เครื่อง แต่โรงเรียนจำนวนน้อยมีเครื่องคำนวณเชิงกราฟและซอฟต์แวร์เฉพาะคณิตศาสตร์ คือโปรแกรม Geometer's Sketchpad และ Mathcad สำหรับด้านทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ 5-10 ปี โดยมีทักษะการใช้ Word Processors และการใช้บริการอินเทอร์เน็ต ครูจำนวนน้อยมีทักษะการใช้ซอฟต์แวร์เฉพาะคณิตศาสตร์และเครื่องคำนวณเชิงกราฟ สำหรับการใช้นโยบายสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน พบว่าครูส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์เอกสารไปงาน ทำคะแนนเพื่อประเมินผลการเรียน ใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนในห้องเรียน ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลเพื่อประกอบการสอน แต่มีครูจำนวนน้อยใช้คอมพิวเตอร์สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และใช้เครื่องคำนวณเชิงกราฟประกอบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ในด้านปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของครู พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณไม่เพียงพอ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีจำนวนน้อย ขาดซอฟต์แวร์เฉพาะคณิตศาสตร์ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ ค่าใช้จ่ายในการอบรมสูง และครูผู้สอนไม่มีเวลาไปอบรมและฝึกฝนทักษะ ส่วนในด้านความต้องการในการเสริมสมรรถภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ พบว่า ครูคณิตศาสตร์ส่วนใหญ่ต้องการให้ทางโรงเรียนและรัฐบาลจัดหางบประมาณสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มากขึ้น สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน ต้องการให้ผู้บริหารจัดการห้องคอมพิวเตอร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และซอฟต์แวร์ให้เพียงพอ ต้องการให้หน่วยงานต่างๆจัดอบรมให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือคิดค่าใช้จ่ายไม่สูงและให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

สุดาพร ปัญญาพฤกษ์ (2546) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในการเรียนการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน คือ 1) การใช้เป็นเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร 2) การใช้ในบริการสารสนเทศ 3) การใช้เป็นสื่อมัลติมีเดีย และเป็นโปรแกรมช่วยสอน 4) การใช้เป็นอุปกรณ์ในการจัดเก็บข้อมูล และครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาการใช้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในการเรียนการสอน ได้แก่ด้านความชำนาญในด้านการใช้เครือข่ายในการติดต่อสื่อสาร ปัญหาความล่าช้าของระบบอินเทอร์เน็ต ความไม่เพียงพอของเครื่องคอมพิวเตอร์ และปัญหาโปรแกรมสำเร็จรูปมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ

อำพา แก้วกำกวง (2547) ได้ศึกษา สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว พบว่า บิดามารดาส่วนใหญ่มีการใช้ไอซีทีในการจัดการศึกษาในครอบครัว ในการจัดการศึกษามีคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์และโทรศัพท์ และมีการใช้อุปกรณ์เหล่านี้ในระดับปานกลาง สำหรับซอฟต์แวร์เพื่อการเรียนรู้มีการใช้ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่ใช้มัลติมีเดียเพื่อการศึกษา โปรแกรมสำเร็จรูป และโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้สร้างงานกราฟิก สำหรับอินเทอร์เน็ตพบว่าบิดามารดาใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภายในบ้านและมีการใช้ในระดับปานกลาง โดยบริการที่ใช้ส่วนใหญ่ได้แก่ ดาวน์โหลด ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ สืบค้นข้อมูลและบริการอินเทอร์เน็ตอื่นๆ เช่น เกมออนไลน์ ซึ่งสถานที่ที่ใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้นอกจากที่บ้านได้แก่ ที่ทำงานผู้ปกครอง ร้านอินเทอร์เน็ตทั่วไป และพฤติกรรมการใช้ไอซีทีที่พบมากที่สุดคือเลือกซอฟต์แวร์โดยพิจารณาถึงความพร้อมของผู้เรียน ความสนใจและพัฒนาการของผู้เรียน และเลือกสาระการเรียนรู้อินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน บิดามารดาที่จัดการศึกษาโดยครอบครัวได้นำไอซีทีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน โดยกิจกรรมที่พบส่วนใหญ่ว่ามีการใช้ไอซีที คือ ใช้งานศึกษาตามความสนใจของบุตร กิจกรรมเสริมภูมิรู้ และกิจกรรมเสริมทักษะ

มนัสวีร์ ทวีกิจการ (2548) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการดำเนินการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กวัยอนุบาลใน โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า ด้านสภาพและปัญหาการดำเนินการ การเตรียมการโดยผู้บริหาร โดยการประชาสัมพันธ์โปรแกรม แจกเอกสารแผ่นพับ ในการเตรียมบุคลากรสอนคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่คัดเลือกจากครูที่มีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์แต่ไม่ได้จบการสอนคอมพิวเตอร์โดยตรง และการจัดเตรียมงบประมาณส่วนใหญ่เน้นด้านการเตรียมสื่อการเรียนการสอน ในการจัดเตรียมเอกสารสำหรับโปรแกรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์มอบหมายให้เป็นหน้าที่ครู และไม่มีวางแผนประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการดำเนินการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ ปัญหาที่พบ คือการจัดหาบุคลากรที่มีความเหมาะสม ขาดงบประมาณในการซ่อมบำรุงเครื่องและปรับปรุงระบบ ซึ่งการดำเนินการโดยผู้บริหารและครู ผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องในการออกแบบหลักสูตรในด้านการเลือกเนื้อหา ครูใช้แผนการเรียนการสอนของบริษัทและแผนที่เขียนเอง ในการจัดการเรียนการสอนในช่วงเช้าใช้เวลาคาบละ 30 นาที – 1 ชั่วโมง ครูใช้วิธีการสาธิตในการสอน ซึ่งบทบาทครูก่อนสอนมีการตรวจเช็คสื่อการเรียนการสอนทุกครั้ง ครูมีความเอาใจใส่เด็กและคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหา ส่วนพฤติกรรมของเด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียนสามารถเปิด-ปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ และมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนและครู ในการใช้อุปกรณ์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์มีความเหมาะสมกับเด็กวัยอนุบาล และครูใช้แบบสังเกตและแบบทดสอบในการวัดและประเมินผลการเรียน ปัญหาที่พบคือ ความไม่เหมาะสมของแผนการเรียนการสอนที่มีต่อเวลาและวัยของเด็ก สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ด้านความพึงพอใจในการ

ดำเนินการ พบว่า ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและเด็กวัยอนุบาล มีความพึงพอใจปานกลางถึงมากในการดำเนินการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในด้านการออกแบบหลักสูตร สารที่เรียนรู้ การจัดตารางสอน การจัดทำแผนการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอน

นิตยพรรณ เถกไพชยนต์ (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการโดยการใช้เทคโนโลยีสื่อประสมเพื่อส่งเสริมทักษะการสังเกต และการสื่อความหมายของเด็กวัยอนุบาล พบว่า หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการสังเกต และการสื่อความหมายสูงขึ้น และการใช้เทคโนโลยีสื่อประสมของเด็กอนุบาลปรากฏว่านักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสื่อประสมประเภทต่างๆ ได้ดี โดยขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล

งานวิจัยต่างประเทศ

Teng (1993) ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบปฏิสัมพันธ์ของเด็กอนุบาลที่มีอายุ 4-5 ปี วัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงรูปแบบปฏิสัมพันธ์ของเด็กอนุบาลโดยแบ่งรูปแบบปฏิสัมพันธ์ออกเป็น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู เด็กกับตนเอง และเด็กกับคอมพิวเตอร์ศึกษาปฏิสัมพันธ์ของเด็กอนุบาล 6 คน และบันทึกพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ของเด็กอนุบาลด้วยวีดิทัศน์ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ผลพบว่า เด็กมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก โดยมีพฤติกรรมทางสังคม เช่น มีการแบ่งปัน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านปฏิสัมพันธ์เด็กกับครูพบว่า เด็กยังต้องการรับคำแนะนำและแลกเปลี่ยนข่าวสารกับครู สำหรับเด็กกับตนเองพบว่า เด็กยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับคอมพิวเตอร์ พบว่าเด็กสามารถเลือกใช้โปรแกรมที่เหมาะสมกับตนเองได้ และสามารถใช้เวลาในการทำกิจกรรมได้ด้วยเช่นกัน

George (1999) ได้ศึกษาถึงการนิยมนิทรรศการของเด็กปฐมวัยโดยการใช้กล้องวิดีโอเป็นสื่ออุปกรณ์ พบว่า กล้องวิดีโอสามารถแสดงภาพให้เด็กๆ ได้ดู และนิยมนิทรรศการถึงกิจกรรมที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว พร้อมทั้งสนทนา แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับครู ซึ่งการใช้กล้องวิดีโอเป็นเสมือนการฉายภาพเหมือนเดิมแต่กลับมาใหม่อีกครั้ง ทั้งนี้ภาพในวิดีโอในห้องเรียนยังมีประโยชน์ในการศึกษาและค้นคว้าต่อไป

Hitchcock and Noonan (2000) ได้ศึกษาถึงคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของทักษะการเรียนรู้ในวัยแรกเริ่ม โดยเด็กวัยเรียนที่พิการด้านการเรียนรู้ 5 คนได้รับการสอนโดยตรง ในการจับคู่รูปร่าง สี และเลขหรือตัวอักษร จากนั้นเป็นการฝึกที่ใช้ระยะเวลาที่ยาวนานภายใต้เงื่อนไขสองประการ คือ การสอบกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยใช้ซอฟต์แวร์ที่เป็นระบบที่ได้ตอบระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์กับผู้ใช้งาน และการสอนกับครู พบว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีศักยภาพเท่าเทียม หรือเหนือกว่า ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดทักษะและผู้ใช้

Margie and Richard (2000) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับเด็ก พบว่าอันดับแรกต้องมั่นใจว่าเด็กได้รับทักษะที่จำเป็นและแนวทางในการใช้งานอย่างถูกต้อง ซึ่งครอบครัว ครู และผู้ดูแลต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด เสนอแนะแนวทางที่ถูกต้องเมื่อเด็กใช้คอมพิวเตอร์ และการเลือกหาซอฟต์แวร์ออนไลน์ จากการศึกษาพบว่าเด็กมีความกระตือรือร้นในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการเรียนรู้จากผู้อื่น และค้นหาสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในโลก อันดับที่สองต้องมั่นใจว่าเด็กมีโอกาสใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ออกแบบและร่วมมือกับเด็กอื่นๆ ในชั้นเรียน และมีการพูดคุย สนทนา

Heft and Swaminathan (2002) ได้ศึกษาถึงผลการใช้คอมพิวเตอร์ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กก่อนวัยเรียน 14 คน ในระยะเวลา 2 เดือน พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อน 91 ครั้ง และกับครู 33 ครั้ง และเด็กมีการยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งปัน หรือการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

Nicola (2002) ได้ศึกษาถึง การเล่นกับความคิด และเกมในคณิตศาสตร์เบื้องต้น โดยมุ่งที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนและความเข้าใจคณิตศาสตร์ที่แสดงออกมาตอนที่เด็กได้เล่น และมีปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังว่าด้วยกระบวนการทางสังคมที่มีอยู่ในการเล่น และลักษณะของการออกแบบของเกมคอมพิวเตอร์ที่เด็กชอบ ข้อมูลที่ได้พบว่าสามารถส่งเสริมและฝึกฝนให้เกิดความเข้าใจทางคณิตศาสตร์จากการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ได้ โครงสร้างและการออกแบบของเกมจะเป็นตัวกำหนดปริมาณและคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ที่เด็กเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย เด็กทุกวัยชอบเล่นเกมที่มีการออกแบบเฉพาะในการตอบสนองความต้องการในระดับต่างๆ กัน นอกจากนี้พวกเขายังชอบเกมที่มีการเล่าเรื่อง และการผจญภัยพร้อมกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย โดยเฉพาะ

Williams and Others (2002) ได้ศึกษาถึงเด็กที่มีอาการออทิสซึม สามารถเรียนรู้อ่านโดยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หรือการสอนแบบดั้งเดิมว่าแบบไหนดีกว่ากัน โดยทดลองกับเด็ก 8 คน (อายุตั้งแต่ 3-5 ขวบ) ที่เป็นออทิสซึมพบว่าเด็กทุกคนใช้เวลาส่วนมากในการใช้คอมพิวเตอร์ เด็ก 5 คน จาก 8 คน สามารถชี้คำได้อย่างน้อย 3 คำเมื่อเรียนโดยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

Xiaoming and Melissa (2004) ได้ศึกษาสภาพการใช้คอมพิวเตอร์กับการพัฒนากระบวนการนึกคิดของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีคอมพิวเตอร์ที่บ้าน และมีแผ่นโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งมีการใช้คอมพิวเตอร์อย่างน้อยที่สุดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยการใช้คอมพิวเตอร์ที่บ้าน ผู้ปกครองจะคอยให้ความรู้ และแนะนำในการใช้งาน เด็กที่มีการใช้งานคอมพิวเตอร์ได้ดีนั้นจะมีกระบวนการนึกคิด และทักษะทางการคาดคะเนที่ดี

Jackson, Linda, and Others (2005) ได้ศึกษาถึงการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 140 คนเป็นเวลา 1 ปี พบว่าเด็กส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเข้ามาเล่นเกมส์ออนไลน์ ฟังเพลง และส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ในทางตรงกันข้ามมีเด็กจำนวนน้อยมาก

ที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการทำการบ้าน นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่มีความถนัดทางสังคมศาสตร์มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากกว่าเด็กที่มีความถนัดทางคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และเด็กที่มีความต้องการประกอบอาชีพเป็นผู้เชี่ยวชาญการใช้คอมพิวเตอร์มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากกว่าเด็กที่มีความต้องการประกอบอาชีพในสายกีฬา บันเทิง หรือการบริการสังคม

Sharon and Laverne (2005) ได้ศึกษาถึงการใช้อินเทอร์เน็ตในโรงเรียนอนุบาล พบว่าส่วนใหญ่เริ่มนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในเด็กอายุระหว่าง 2-4 ปี จุดมุ่งหมายสำคัญในการให้เด็กปฐมวัยใช้อินเทอร์เน็ต คือ การพัฒนาความคิดรวบยอดของเด็ก ซึ่งเป็นกระบวนการสอนที่ดีกว่า การใช้คอมพิวเตอร์การจัดกิจกรรมนั้นจะทำเป็นรายบุคคล และมีผู้เชี่ยวชาญคอยดูแลอย่างใกล้ชิดในห้องปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ

Wood (2005) ได้ศึกษาถึงการใช้อินเทอร์เน็ต “Talking Books” ในผู้เริ่มเรียนอ่าน และผลที่มีต่อกลยุทธ์การอ่านของพวกเขา โดยเป็นการศึกษาขนาดย่อมที่พิจารณาว่าการใช้ “Talking Books” ที่ใช้เสียงเป็นหลักจะให้ผลลัพธ์ดีกว่าการสอนอ่านตัวต่อตัวกับผู้ใหญ่ในการปรับปรุงการรับรู้เสียงอ่านของผู้เริ่มเรียนในระยะเวลาสั้นๆ นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงกลยุทธ์การอ่านของเด็กที่จะได้รับผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตหรือไม่ โดยมีเด็ก 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งอายุ 5 ขวบ อีกกลุ่มอายุ 6 ขวบ ใช้ “Talking Books” ได้ 3 เล่มในช่วงเวลา 15 นาที หกช่วง แล้วประเมินการรับรู้เสียงอ่านและกลยุทธ์การอ่านของพวกเขาทั้งก่อนและหลังทำการใช้ “Talking Books” แล้วนำผลการเรียนของพวกเขามาเปรียบเทียบกับกลุ่มเปรียบเทียบที่ประกอบคู่กันกับผู้ใหญ่ตัวต่อตัวใช้หนังสือชุดเดียวกัน พบว่ามีความแตกต่างอย่างมากระหว่าง 2 กลุ่มในการรับรู้เสียง ทั้งสองกลุ่มมีการเรียนรู้เท่ากันจากการก่อนและหลังการทดสอบ การใช้อินเทอร์เน็ตจะทำให้การเรียนรู้เพิ่มขึ้นทั้งด้านการสัมผัสคำและการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์การอ่านของเด็ก

Linda, James, and Others (2006) ได้ศึกษาถึงความสำเร็จของเด็กปฐมวัยกับการใช้เทคโนโลยีที่บ้าน พบว่าการใช้เทคโนโลยีที่บ้านนั้นเป็นโอกาสที่ดีในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางภาษา และคณิตศาสตร์ โดยผู้ใหญ่จะต้องเป็นผู้คอยช่วยเหลือ และสนับสนุนเด็กอย่างใกล้ชิด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในเรื่องการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ศึกษาดาราราชการ เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับเด็กปฐมวัย เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาและสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย 32 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 32 คน และตัวแทนชุมชน 160 คน จำนวน 224 คน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ จำนวน 32 ศูนย์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจำนวน 32 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 32 คน และตัวแทนชุมชนจำนวน 32 คน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้รวมทั้งสิ้น 96 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ จำนวน 32 ศูนย์

โดยผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 จากจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด 32 ศูนย์ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จำนวนร้อยละ 70 ของประชากร โดยแบ่งตามภูมิภาคคิดเป็น 24 ศูนย์ ในแต่ละภูมิภาคดังนี้ ภาคเหนือจำนวน 7 ศูนย์ ภาคกลางจำนวน 3 ศูนย์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 9 ศูนย์ และภาคใต้จำนวน 5 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 24 ศูนย์

1.2 ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยทำการแบ่งรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 32 ศูนย์ ตามภูมิภาค แล้วทำการสุ่มตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 1.1

1.3 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 24 ศูนย์ ในแต่ละภูมิภาค ดังรายละเอียดตารางที่ 1

1.4 ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีอยู่ทั้งหมดในข้อ 1.3 ศูนย์ละ 1 คน รวมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 24 คน

1.5 ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในข้อ 1.3 ศูนย์ละ 1 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้พิจารณาคัดเลือก ซึ่งมีเกณฑ์การเลือกคือต้องเป็นผู้ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมผู้ดูแลเด็ก 24 คน

1.6 ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวแทนชุมชนในข้อ 1.3 ศูนย์ละ 1 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้พิจารณาคัดเลือก ซึ่งมีเกณฑ์การเลือกคือต้องเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตัวแทนของกลุ่มคน หรือ องค์กรที่เข้ามามีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมตัวแทนชุมชนทั้งสิ้น 24 คน

1.7 ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 24 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 24 คน และตัวแทนชุมชนจำนวน 24 คน รวมทั้งสิ้น 72 คน

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและ

แบบสำรวจ จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	แบบสอบถาม			แบบสัมภาษณ์			แบบ	แบบ
							สังเกต	สำรวจ
	จำนวน ผู้บริหาร	จำนวน ครู	จำนวน ชุมชน	จำนวน ผู้บริหาร	จำนวน ครู	จำนวน ชุมชน	จำนวน ครู	จำนวน ศูนย์
เหนือ	7	7	7	2	2	2	2	2
กลาง	3	3	3	1	1	1	1	1
ใต้	5	5	5	2	2	2	2	2
ตะวันออกเฉียงเหนือ	9	9	9	3	3	3	3	3
รวม	24	24	24	8	8	8	8	8

2. ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 จากจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด 32 ศูนย์ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ของประชากร (จุมพล สวัสดิยากร, 2529) โดยแบ่งตามภูมิภาคคิดเป็น 8 ศูนย์ ในแต่ละภูมิภาคดังนี้ ภาคเหนือจำนวน 2 ศูนย์ ภาคกลางจำนวน 1 ศูนย์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 3 ศูนย์ และภาคใต้จำนวน 2 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 8 ศูนย์

2.2 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ หลังจากการสุ่มตัวอย่างในข้อ 1.2 จำนวน 8 ศูนย์ ในแต่ละภูมิภาค ดังรายละเอียดตารางที่ 1

2.3 ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีอยู่ทั้งหมดในข้อ 2.2 ศูนย์ละ 1 คน รวมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8 คน

2.4 ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในข้อ 2.3 ศูนย์ละ 1 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้พิจารณาคัดเลือก ซึ่งมีเกณฑ์การเลือกคือต้องเป็นผู้ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมผู้ดูแลเด็ก 8 คน

2.5 ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวแทนชุมชนในข้อ 2.3 ศูนย์ละ 1 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้พิจารณาคัดเลือก ซึ่งมีเกณฑ์การเลือกคือต้องเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตัวแทนของกลุ่มคน หรือ องค์กรที่เข้ามามีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมตัวแทนชุมชนทั้งสิ้น 8 คน

2.6 ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 8 คน และตัวแทนชุมชนจำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน

3. ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากการเลือกในข้อ 2.4 รวมผู้ดูแลเด็ก 8 คน

4. ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมจากการกำหนดในข้อ 2.1 รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 8 ศูนย์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4 ประเภท รวม 8 ชุด ประกอบด้วย

ประเภทที่ 1 แบบสอบถาม

- (1) แบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (2) แบบสอบถามครูผู้ดูแลเด็ก
- (3) แบบสอบถามตัวแทนชุมชน

ประเภทที่ 2 แบบสัมภาษณ์

- (1) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (2) แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็ก
- (3) แบบสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน

ประเภทที่ 3 แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ประเภทที่ 4 แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม

ประเภทที่ 1 แบบสอบถาม

ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ

ลักษณะของแบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ประกอบไปด้วยประเด็นคำถามได้แก่ การวางแผนนโยบาย และการสนับสนุนบุคลากร

ชุดที่ 2 แบบสอบถามครูผู้ดูแลเด็ก เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

ลักษณะของแบบสอบถามครูผู้ดูแลเด็ก เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อม ประกอบไปด้วยประเด็นคำถามได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทครู และการจัดสภาพแวดล้อม

ชุดที่ 3 แบบสอบถามตัวแทนชุมชนเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

ลักษณะของแบบสอบถามตัวแทนชุมชน เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ประกอบไปด้วยประเด็นคำถาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

ประเภทที่ 2 แบบสัมภาษณ์

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ประกอบไปด้วยประเด็นคำถาม ได้แก่ การวางแผนนโยบาย และการสนับสนุนบุคลากร

ชุดที่ 5 แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็กเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ประกอบไปด้วยประเด็นคำถาม ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

ชุดที่ 6 แบบสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ประกอบไปด้วยประเด็นการสัมภาษณ์ได้แก่ การมีส่วนร่วมและสนับสนุนในด้านการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

ประเภทที่ 3 แบบสังเกต

ชุดที่ 7 แบบสังเกตสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน

ลักษณะของแบบสังเกตสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแบบสังเกตแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสังเกต

ตอนที่ 2 ข้อมูลการสังเกตสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน ประกอบด้วยประเด็นการสังเกต ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และบทบาทของครูผู้ดูแลเด็ก

ประเภทที่ 4 แบบสำรวจ

ชุดที่ 8 แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้

ลักษณะของแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแบบตรวจสอบรายการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสำรวจ

ตอนที่ 2 ข้อมูลการสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน ประกอบด้วยประเด็นการสังเกต ได้แก่ การจัดพื้นที่และบริเวณในการทำกิจกรรม การจัดวางสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การตกแต่งห้องเรียน การดูแลรักษาความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรม

2. ผู้วิจัยกำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 กรอบการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตัวแปรที่ศึกษา	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล							
	แบบสอบถาม		แบบสัมภาษณ์			แบบสังเกต	แบบสำรวจ	
	ผู้บริหาร	ครู ชุมชน	ผู้บริหาร	ครู ชุมชน	ครู	สภาพแวดล้อม		
ด้านการบริหารจัดการ								
1. การวางแผนนโยบาย								
1.1	การวางแผนนโยบาย	✓		✓				
1.2	การจัดเตรียมบุคลากร	✓		✓				
1.3	การจัดสรรงบประมาณ	✓		✓				
1.4	การจัดเตรียมอาคารสถานที่	✓		✓				
1.5	การจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์	✓		✓				
2. การสนับสนุนบุคลากรครูผู้ดูแลเด็ก								
2.1	การพัฒนาบุคลากรครูผู้ดูแลเด็ก	✓		✓				
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน								
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน								
1.1	ลักษณะของกิจกรรม	✓		✓		✓		
1.2	การจัดตารางเวลา	✓		✓		✓		
2. บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก								
2.1	การจัดเตรียมและ คัดเลือก สื่อ และอุปกรณ์	✓		✓		✓		
2.2	การดูแลสุขภาพและความปลอดภัย	✓		✓		✓		
2.3	การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก	✓		✓		✓		
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม								
1.	การจัดพื้นที่และบริเวณในการทำกิจกรรม	✓		✓				✓
2.	การจัดวางสื่อ และอุปกรณ์	✓		✓				✓
3.	การตกแต่งห้องเรียน	✓		✓				✓
4.	การดูแลรักษาความปลอดภัย	✓		✓				✓

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล							
	แบบสอบถาม		แบบสัมภาษณ์			แบบสังเกต	แบบสำรวจ	
	ผู้บริหาร	ครู ชุมชน	ผู้บริหาร	ครู ชุมชน	ครู	สภาพแวดล้อม		
ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน								
1. ด้านการบริหารจัดการ								
1.1		✓			✓			
1.2		✓			✓			
1.3		✓			✓			
1.4		✓			✓			
1.5		✓			✓			
1.6		✓			✓			
1.7		✓			✓			
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากชุมชน								
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน								
2.1		✓			✓			
2.2		✓			✓			
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม								
3.1		✓			✓			

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ตามลักษณะของเครื่องมือ โดยดำเนินการสร้างเครื่องมือแต่ละส่วนดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบสอบถามครูผู้ดูแลเด็ก และแบบสอบถามตัวแทนชุมชน โดยดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนและสถานเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัย และการสร้างแบบสอบถาม

1.2 กำหนดประเด็นคำถามในแบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็กและตัวแทนชุมชน ดังแสดงในตารางที่ 3 ตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 3 ประเด็นคำถามในแบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับสภาพและ
ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำ
เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	จำนวน ข้อ	ประเด็นย่อย
การวางแผนนโยบาย	1. การวางแผนนโยบาย	5	1.1 แผน และนโยบายการในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน
			1.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน
			1.3 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน
			1.4 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ
			1.5 การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินงาน
	2. การจัดเตรียมบุคลากร	2	2.1 การจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
			2.2 การพิจารณาผู้รับผิดชอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
	3. การจัดสรรงบประมาณ	3	3.1 การจัดสรรงบประมาณการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน
			3.2 ส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ
			3.3 การพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ
	4. การจัดเตรียมอาคารสถานที่	2	4.1 การจัดเตรียมอาคาร สถานที่
			4.2 การจัดเตรียมอาคาร สถานที่ ที่เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็ก
	5. การจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อ อุปกรณ์	4	5.1 ผู้ที่รับผิดชอบการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์
			5.2 หลักในการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์
			5.3 จำนวนสื่อและอุปกรณ์
5.4 สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ			
การสนับสนุนบุคลากร	6. การพัฒนาบุคลากร	6	6.1 การส่งเสริมความรู้ ความสามารถ
			6.2 การวางแผนฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร
			6.3 เกณฑ์การส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม
			6.4 การมอบหมายหน้าที่
			6.5 ลักษณะการส่งเสริมการเรียนรู้
			6.6 การติดตามและประเมินผล

ตารางที่ 4 ประเด็นคำถามในแบบสอบถามผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมา ใช้ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	จำนวน ข้อ	ประเด็นย่อย
การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	1. ลักษณะของกิจกรรม	3	1.1 หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
			1.2 สิ่งที่สำคัญถึงในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน
			1.3 วิธีการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน
บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	2. การจัดตารางเวลา	2	2.1 หลักการจัดตารางเวลา
			2.2 การกำหนดเวลา
	3. การจัดเตรียม และ คัดเลือกสื่อ อุปกรณ์	2	3.1 หลักในการจัดเตรียมคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์
3.2 บทบาทในการจัดเตรียม และคัดเลือก			
การจัด สภาพแวดล้อม	4. การดูแลเด็ก	4	4.1 วิธีการดูแลเด็ก
			4.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก
			4.3 วิธีการชักจูงความสนใจและตอบสนอง การใช้สื่อและอุปกรณ์
			4.4 วิธีส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก
การจัด สภาพแวดล้อม	5. การจัดพื้นที่และ บริเวณ	4	5.1 การจัดพื้นที่และบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์
			5.2 สิ่งที่สำคัญถึงในการจัดพื้นที่และบริเวณ
			5.3 พื้นที่และบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์
			5.4 การแลกเปลี่ยนประสานงานกับผู้บริหาร ในการจัดพื้นที่และบริเวณการใช้สื่อ
	6. การจัดวางสื่อ และ อุปกรณ์	2	6.1 หลักในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์
			6.2 บทบาทในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์
	7. การดูแลรักษา ความปลอดภัย	1	7.1 มาตรการป้องกันรักษาความปลอดภัย

ตารางที่ 5 ประเด็นคำถามในแบบสอบถามตัวแทนชุมชนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	จำนวน ข้อ	ประเด็นย่อย
การมีส่วนร่วมและ สนับสนุนด้าน การบริหารจัดการ	1. การวางแผนนโยบาย	8	1.1 การสนับสนุนการวางแผนนโยบายและแผน
			1.2 การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เป็นไปตามแผน
			1.3 การสนับสนุนการจัดเตรียมบุคลากร
			1.4 การสนับสนุนการพิจารณาผู้รับผิดชอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
			1.5 การสนับสนุนงบประมาณ
			1.6 การสนับสนุนการจัดเตรียมอาคารสถานที่ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
			1.7 การสนับสนุนการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์
			1.8 การสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์
การมีส่วนร่วมและ สนับสนุนด้าน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	2. การสนับสนุนบุคลากร	2	2.1 การสนับสนุนการส่งเสริมความรู้
			2.2 การสนับสนุนการติดตามประเมินผล
การมีส่วนร่วมและ สนับสนุนด้าน จัดสภาพแวดล้อม	3. การจัดกิจกรรม	3	3.1 การสนับสนุนกำหนดหลักการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
			3.2 การสนับสนุนการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์
			3.3 การสนับสนุนการเข้ามาดูแลเด็ก
การมีส่วนร่วมและ สนับสนุนด้าน จัดสภาพแวดล้อม	4. การจัดสภาพแวดล้อม	2	4.1 การสนับสนุนการจัดสรรพื้นที่ในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
			4.2 การสนับสนุนการกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัย

1.3 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่ได้วางไว้ในตารางที่ 3 ตารางที่ 4 และตารางที่ 5

1.4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 ท่าน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 3 ท่าน และตัวแทนชุมชนจำนวน 3 ท่านในศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กไอทีที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสมของการใช้ภาษา จำนวนข้อคำถาม เวลาที่ใช้ในการตอบคำถาม และความครอบคลุมของเนื้อหา

1.6 ปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็ก และแบบสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน โดยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนและสถานเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัย และการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 กำหนดลักษณะการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีการจัดแนวการสัมภาษณ์ และคำถามไว้เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ดัดแปลงคำถามได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และทำให้ได้คำตอบที่หลากหลาย เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์สามารถตอบหรือแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ลักษณะของการสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล ซึ่งมีความเหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ไม่ต้องการเปิดเผย

2.3 กำหนดประเด็นคำถามในการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดดังแสดงไว้ในตารางที่ 6 ตารางที่ 7 และตารางที่ 8

ตารางที่ 6 ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย
การวางแผนนโยบาย	1. การวางแผนนโยบาย	4	1.1 การวางแผนตามนโยบาย
			1.2 ความสอดคล้องกับนโยบาย
			1.3 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ
			1.4 บทบาทของผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ
	2. การจัดเตรียมบุคลากร	1	2.1 เกณฑ์การจัดเตรียมบุคลากร
	3. การจัดสรรงบประมาณ	2	3.1 การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อและจัดหาสื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
			3.2 การสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อและจัดหาสื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก		ประเด็นย่อย
	4. การจัดเตรียมอาคาร	2	4.1 การจัดเตรียมอาคาร สถานที่ สื่อและอุปกรณ์
	สถานที่สื่อและอุปกรณ์		4.2 การสนับสนุนการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ สื่อและอุปกรณ์ จากหน่วยงานภายนอก
การสนับสนุนบุคลากร	5. การพัฒนาบุคลากร	3	5.1 การส่งเสริมความรู้ ความสามารถ
			5.2 เกณฑ์การส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม
			5.3 ลักษณะการส่งเสริมการเรียนรู้

ตารางที่ 7 ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	จำนวน ข้อ	ประเด็นย่อย
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1. ลักษณะของกิจกรรม	6	1.1 หลักและทฤษฎีในการจัดกิจกรรม
			1.2 สาเหตุในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรม
			1.3 วิธีการในการจัดกิจกรรม
			1.4 กิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
			1.5 ลักษณะการจัดกิจกรรม
			1.6 การจัดบรรยากาศการเรียนรู้
	2. การจัดตารางเวลา	2	2.1 หลักการจัดตารางเวลา
			2.2 การให้ความสัมพันธ์กับตารางเวลา
บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	3. การจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อ	1	3.1 หลักในการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อ อุปกรณ์
	4. การดูแลเด็ก	3	4.1 หลักการและวิธีการดูแลเด็ก
การจัดสภาพแวดล้อม	5. การจัดพื้นที่ และบริเวณ	3	4.2 อัตราส่วนระหว่างครูกับเด็ก
			4.3 การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก
			5.1 การจัดพื้นที่และบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์
	6. การจัดวางสื่อและอุปกรณ์	3	5.2 ลักษณะ ความเหมาะสมในการจัดพื้นที่
			5.3 สิ่งที่มีค่านึงถึงในการจัดพื้นที่และบริเวณ
			6.1 หลักในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์
	7. การดูแลรักษาความปลอดภัย	1	6.2 การปรับเปลี่ยนพื้นที่ในการจัดวางสื่อ
			6.3 การให้ความสำคัญในการจัดวางสื่อ
			7.1 มาตรการป้องกันรักษาความปลอดภัย

ตารางที่ 8 ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	จำนวน ข้อ	ประเด็นย่อย
การมีส่วนร่วมและสนับสนุนด้านการบริหารจัดการ	1. การวางแผนนโยบาย	7	1.1 การสนับสนุนการวางแผนนโยบายและแผน
			1.2 การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เป็นไปตามแผน
			1.3 การสนับสนุนการจัดเตรียมบุคลากร
			1.4 การสนับสนุนงบประมาณ
			1.5 การสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์
			1.6 การสนับสนุนการจัดเตรียมอาคารสถานที่ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
			1.7 การสนับสนุนการติดตาม ประเมินผล
การมีส่วนร่วมและสนับสนุนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2. การสนับสนุนบุคลากร	1	2.1 การสนับสนุนการส่งเสริมความรู้
			2.2 การสนับสนุนการกำหนดหลักการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
การมีส่วนร่วมและสนับสนุนด้านการจัดสภาพแวดล้อม	3. การจัดกิจกรรม	2	3.1 การสนับสนุนกำหนดหลักการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
			3.2 การสนับสนุนการเข้ามาดูแลเด็ก
การมีส่วนร่วมและสนับสนุนด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4. การจัดสภาพแวดล้อม	3	4.1 การสนับสนุนการจัดสรรพื้นที่ในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
			4.2 การสนับสนุนการจัดวางสื่อและอุปกรณ์
			4.3 การสนับสนุนการกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัย

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 ท่าน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 3 ท่าน และตัวแทนชุมชนจำนวน 3 ท่านในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสมของการใช้ภาษา จำนวนข้อคำถาม เวลาที่ใช้ในการตอบคำถาม และความครอบคลุมของเนื้อหา

2.6 ปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

3. การสร้างแบบสังเกต

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินการ ตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนและสถานเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัย และการสร้างแบบสังเกต

3.2 กำหนดลักษณะของการบันทึกในแบบสังเกต โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับธรรมชาติของข้อมูล คือแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ให้เป็นแบบตรวจสอบรายการ

3.3 กำหนดแนวทางในการสังเกตสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังเสนอในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ประเด็นในการสังเกตสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	จำนวน ข้อ	ประเด็นย่อย
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1. ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน	12	1.1 ลักษณะของการจัดกิจกรรม 1.2 วิธีการจัดกิจกรรม
	2. การจัดตารางเวลา	3	2.1 การจัดตารางเวลาในการทำกิจกรรม
บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	3. การจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อ อุปกรณ์	6	3.1 การจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
	4. การดูแลเด็ก	16	4.1 การดูแลสุขภาพและความปลอดภัย 4.2 การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก

3.4 นำแบบสังเกตไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.5 นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับ ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 3 ท่านในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสมของการใช้ภาษา จำนวนข้อคำถาม เวลาที่ใช้ในการตอบคำถาม และความครอบคลุมของเนื้อหา

3.6 ปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

4. การสร้างแบบสำรวจ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินการ ตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

4.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนและสถานเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัย และการสร้างแบบสำรวจ

4.2 กำหนดลักษณะของการบันทึกในแบบสำรวจ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับธรรมชาติของข้อมูล คือแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม ให้เป็นแบบตรวจสอบรายการ

4.3 กำหนดแนวทางในการสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังเสนอในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ประเด็นในการสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	จำนวน ข้อ	ประเด็นย่อย
การจัดสภาพแวดล้อม	การจัดพื้นที่และบริเวณ	22	1.1 การจัดพื้นที่และบริเวณในการทำกิจกรรม
			1.2 การจัดวางสื่อและอุปกรณ์
			1.3 การตกแต่งห้องเรียน
			1.4 การดูแลรักษาความปลอดภัย

4.4 นำแบบสำรวจไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.5 นำแบบสำรวจที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับ ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 3 ท่าน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอทีซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสมของการใช้ภาษา จำนวนข้อคำถาม เวลาที่ใช้ในการตอบคำถาม และความครอบคลุมของเนื้อหา

4.6 ปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน และแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม (ดังตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

รายการ	ก.ค. 50	ส.ค. 50	ก.ย. 50	ต.ค. 50	พ.ย. 50	ธ.ค. 50
1. ติดต่อขอความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอเก็บข้อมูลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	←→					
2. ติดต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการติดต่อการส่งแบบสอบถาม		←→				
3. ส่งแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยไปยังผู้ตอบ		←→				
4. ติดตามแบบสอบถามกลับคืน				←→		
5. ส่งเอกสารย้อนกลับเมื่อเกิดการสูญหายของข้อมูล				←→		
6. ติดตามแบบสอบถามกลับคืน						←→
5. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบสำรวจ						
• ภาคเหนือ		←→				
• ภาคกลาง			←→			
• ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						←→
• ภาคใต้					←→	

1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 24 แห่งในการขอความร่วมมือในการทำวิจัย และดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมจดหมายขอความร่วมมือไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 24 แห่ง โดยแนบซองติดแสตมป์ไปด้วยเพื่อการส่งกลับทางไปรษณีย์

2. สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยใช้วิธีการโทรศัพท์สอบถาม และขอความร่วมมือในการส่งกลับ พร้อมกับส่งแบบสอบถามไปอีกครั้งเพื่อความสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับ หากเกิดการสูญหายในการจัดส่งครั้งแรก

3. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 8 แห่ง และนำจดหมายขอความร่วมมือในการวิจัยถึงผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสำรวจและสังเกต พร้อมกำหนดช่วงเวลาในการเข้าไปเก็บข้อมูลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่ง

4. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็กในช่วงเช้าก่อนเข้าชั้นเรียน และทำการสำรวจและสังเกตในระยะเวลาช่วงเช้าถึงเที่ยง ในช่วงบ่ายดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารฯ และตัวแทนชุมชน โดยไม่ได้กำหนดว่าจะต้องเก็บข้อมูลจากใครก่อน เพื่อความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 12 จำแนกรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำแนกตามภูมิภาค และเครื่องมือ				
	เครื่องมือ	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
แบบสอบถาม		บ้านดอนแก้ว บ้านล้านตอง บ้านป่าซาง บ้านป่าห่า แม่ก๊กหลวง บ้านแม่โกนเกน บ้านโตนใต้ บ้านน้ำริน	บ้านดอนมะขาม บ้านสามกอ บ้านหนองรี	บ้านหนองแวงโสภพระ บ้านดงหลวง บ้านผาผอด บ้านกระแซงใหญ่ บ้านท่าวังหิน บ้านด้ามพร้าว บ้านรีทวน บ้านไก่อ้า บ้านสามพร้าว	บ้านสิรินธร บ้านเขาดันหยง บ้านกลาง บ้านห้วยโอน บ้านใต้
แบบสัมภาษณ์		บ้านน้ำไทรง	วัดหนามแดง	บ้านเหล่าธานี	บ้านทุ่งหงาว
แบบสังเกต		บ้านดอนแก้ว		บ้านยางเกี้ยวแฝก	บ้านเกาะนก
แบบสำรวจ				บ้านโนนสำราญ	

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทำการวิเคราะห์ตามลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการสรุปรวบรวมเรียบเรียงจัดคำตอบต่างๆ ให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอด้วยการบรรยายตามประเด็นต่างๆ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกต โดยการแจกแจงความถี่ของข้อมูลและแบบบันทึกการสังเกตในหัวข้อต่างๆ แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยายตามประเด็นต่างๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ โดยการแจกแจงความถี่ของข้อมูลในหัวข้อต่างๆ แล้วนำเสนอในรูปของตาราง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็ก และตัวแทนชุมชน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังตารางที่ 13

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหาร ดังตารางที่ 14 ตารางที่ 15 และตารางที่ 16

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังตารางที่ 17

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังตารางที่ 18 - 28

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ของครูผู้ดูแลเด็กและแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ดังตารางที่ 29 ตารางที่ 30 และตารางที่ 31

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของตัวแทนชุมชน จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังตารางที่ 32

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ดังตารางที่ 33-36

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 13 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพ จากแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	16	66.67
หญิง	8	33.33
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	6	25
31-40 ปี	7	29.17
41-50 ปี	9	37.50
51-60 ปี	2	8.33
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	16.67
ปริญญาตรี	15	62.50
ปริญญาโท	5	20.83
ปริญญาเอก	-	-
4. ตำแหน่งปัจจุบัน		
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	11	45.83
ผู้อำนวยการกองการศึกษา	1	4.17
นักวิชาการประจำองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	12	50.00
5. ประสบการณ์ในตำแหน่ง		
ต่ำกว่า 1 ปี	2	8.33
1-2 ปี	11	45.83
2-3 ปี	-	-
3-4 ปี	9	37.50
มากกว่า 4 ปี	2	8.33

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
6. ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
ไม่มีความรู้เลย	1	4.17
มีความรู้	23	95.83
ความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์	23	95.83
การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป	9	37.50
การเขียนโปรแกรมต่างๆ	1	4.17
การใช้งานในระบบอินเทอร์เน็ต	9	37.50
7. ระยะเวลาในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
1-2 ปี	3	12.50
2-3 ปี	4	16.67
3-4 ปี	7	29.17
มากกว่า 4 ปี	10	41.67

จากตารางที่ 13 แสดงว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.50 ดำรงตำแหน่งเป็นนักวิชาการประจำองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 50 โดยมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.83 ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 95.83 ส่วนใหญ่ด้านความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 95.83 และส่วนใหญ่นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่า 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67

การสัมภาษณ์สามารถสรุปสถานภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดังนี้
ภาคเหนือทั้ง 2 คน ดำรงตำแหน่งงานคือ นักวิชาการศึกษาและผู้อำนวยการกองการศึกษา เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-35 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ทางด้านบริหารการศึกษาและคณิตศาสตร์ มีประสบการณ์ในการบริหารงานประมาณ 3-6 ปี มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการใช้งานในระบบอินเทอร์เน็ต

ภาคกลาง ดำรงตำแหน่งงานคือ นักวิชาการศึกษา เป็นเพศชาย มีอายุ 51 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาโท ทางด้านบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ในการบริหารงาน 2 ปี มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการทำงานในระบบอินเทอร์เน็ต

ภาคใต้ทั้ง 2 คน ดำรงตำแหน่งงานคือ นักวิชาการศึกษา เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40-50 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ทางด้านการจัดการและบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ในการบริหารงานประมาณ 3-4 ปี มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการทำงานในระบบอินเทอร์เน็ต

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 3 คน ดำรงตำแหน่งงานคือ นักวิชาการศึกษาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเพศชายและเพศหญิง มีอายุระหว่าง 35-50 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ทางด้านการศึกษาปฐมวัย บริหารการศึกษาและรัฐประศาสนศาสตร์ มีประสบการณ์ในการบริหารงานประมาณ 4-13 ปี มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการทำงานในระบบอินเทอร์เน็ต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 14 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนนโยบาย จากแบบสอบถาม

การวางแผนนโยบาย	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การวางแผนนโยบาย		
นโยบายการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน		
สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และความพร้อมของศูนย์	22	91.67
สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและผู้ปกครอง	15	62.50
สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542	20	83.33
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของศูนย์	17	70.83
ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน		
ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	19	79.17
ครูผู้ดูแลเด็ก	22	91.67
บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล	22	91.67
ประชากรในชุมชน	20	83.33
การวางแผนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินงานในด้านต่างๆ		
การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	21	87.50
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	22	91.67
ด้านการพัฒนาบุคลากร	20	83.33
นโยบายด้านการบริหารเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน		
เพื่อให้งานมีความสะดวกรวดเร็ว	20	83.33
เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปอย่างมีระบบ	20	83.33
เพื่อให้บุคลากรเกิดการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	22	91.67
เพื่อให้เด็กปฐมวัยรู้จักคุ้นเคย และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	20	83.33

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การวางนโยบาย	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ดำเนินงานตามแผน		
จัดหางบประมาณให้	20	83.33
จัดเตรียมบุคลากรให้รับผิดชอบงานตามนโยบายที่วางไว้	16	66.67
จัดการอบรม สัมมนาให้ความรู้แก่บุคลากร	16	66.67
จัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน	22	91.67
จัดเตรียมอาคาร สถานที่	14	58.33
จัดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาดูแล ติดตามผลให้เป็นไปตามแผนนโยบาย	14	58.33
การจัดเตรียมบุคลากร		
การจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการดำเนินงาน		
จัดประชุมบุคลากร เพื่อรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงาน	20	83.33
แจกเอกสารแก่บุคลากร เพื่อรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงาน	15	62.50
ส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน	20	83.33
นำผู้เชี่ยวชาญทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาให้ความรู้แก่บุคลากร	11	45.83
การพิจารณาผู้รับผิดชอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
วุฒิการศึกษาและวิชาเอก	17	70.83
ความสนใจของครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากร	23	95.83
ความสามารถและความถนัดของครูผู้ดูแลเด็ก	17	70.83
ตามดุลพินิจของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	11	45.83
การจัดสรรงบประมาณ		
การจัดสรรงบประมาณในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
งบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด	24	100
งบประมาณสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน	18	75
เงินบำรุงการศึกษา	16	66.67

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การวางแผนนโยบาย	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การจัดสรรงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน		
ด้านการปรับปรุงอาคาร สถานที่	24	100
ด้านการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	24	100
ด้านการพัฒนาบุคลากร	24	100
การพิจารณาการจัดสรรงบประมาณและค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน		
ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	24	100
คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย	20	83.33
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็ก	17	70.83
ครูผู้ดูแลเด็ก	17	70.83
การจัดเตรียมอาคารสถานที่		
การจัดเตรียมอาคาร สถานที่ ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ศูนย์พัฒนาเด็ก		
จัดเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณอาคาร สถานที่เดิม	8	33.33
สร้างสถานที่ใหม่สำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะ	16	66.67
การจัดเตรียมอาคารสถานที่ ที่เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัย		
จัดเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณห้องเรียน	19	79.17
จัดอยู่ในบริเวณที่เหมาะสมต่อการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	21	87.50
มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก	19	79.17
มีการติดตั้งสายดินและอุปกรณ์ตัดไฟ	18	75

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การวางนโยบาย	จำนวน	ร้อยละ
	(N = 24)	
การจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์		
ผู้ที่ดำเนินการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน		
ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	18	75
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	19	79.17
ครูผู้ดูแลเด็ก	17	70.83
คณะกรรมการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	20	83.33
บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ	15	62.50
หลักในการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน		
ศึกษารายละเอียดของสื่อและอุปกรณ์จากผู้จำหน่าย	17	70.83
ดูจากความเหมาะสมและงานที่เกี่ยวข้อง	24	100
เลือกให้มีความหลากหลาย	20	83.33
อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร	12	50
จำนวนของสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
มีเพียงพอ	7	29.17
มีไม่เพียงพอ	17	70.83
ขาดแคลนในด้านการใช้งานด้านการบริหารจัดการ	16	66.67
ขาดแคลนในด้านการใช้งานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	17	70.83
สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
คอมพิวเตอร์	24	100
โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ (Software)	24	100
เครื่องพิมพ์ (Printer)	17	70.83
เครื่องถ่ายภาพจากเอกสาร (Scanner)	8	33.33
โทรทัศน์ / เครื่องเล่นวิดีโอ / ซีดีรอม / ดีวีดี	20	83.33
ระบบอินเทอร์เน็ต	12	50.00
โทรศัพท์ / โทรสาร	24	100.00
วิทยุ / เทปคลาสเซท	10	41.67

จากตารางที่ 14 แสดงว่าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสอดคล้องกับความต้องการกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความพร้อมของศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 91.67 รองลงมาเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 คิดเป็นร้อยละ 83.33 ในส่วนผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการวางแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ครูผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 91.67 รองลงมาคือประชากรในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 83.33 สำหรับการวางแผนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 91.67 รองลงมานำใช้ในการจัดการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คิดเป็นร้อยละ 87.50 สาเหตุในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 91.67 รองลงมาเพื่อให้งานบริหารที่เกี่ยวข้องมีความสะดวกรวดเร็ว การเก็บรวบรวมข้อมูลและการนำข้อมูลในด้านการบริหารเป็นไปอย่างมีระบบและให้เด็กปฐมวัยรู้จักคุ้นเคยกับเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ คิดเป็นร้อยละ 83.33 ในการสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินงาน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ดำเนินการโดย จัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้ คิดเป็นร้อยละ 91.67 รองลงมาดำเนินการโดยจัดหางบประมาณสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 83.33

การจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการทำงานนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่จัดประชุมบุคลากรเพื่อรับทราบเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในศูนย์พัฒนาเด็ก และจัดส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือแจกเอกสารแก่บุคลากร เพื่อรับทราบเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานด้านต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 62.50 ส่วนการพิจารณาผู้รับผิดชอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น พิจารณาจากความสนใจของครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 95.83 รองลงมาคือ วุฒิการศึกษา วิชาเอก ความสามารถและความถนัดของครูผู้ดูแลเด็ก คิดเป็นร้อยละ 70.83

ในการจัดสรรงบประมาณในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็ก ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดจัดสรรงบประมาณที่ได้จากสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาจัดสรรงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนคิดเป็นร้อยละ 75 โดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมดจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการในด้านการปรับปรุงอาคาร สถานที่ การจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งในการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณและค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินงานมีผู้ที่รับผิดชอบคือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ 83.33

ในเรื่องของการจัดเตรียมอาคารสถานที่ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็ก ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ สร้างสถานที่ใหม่สำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา จัดเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณอาคาร สถานที่เดิม คิดเป็นร้อยละ 33.33 และการจัดเตรียมอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัย ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยจัดให้อยู่ในบริเวณที่เหมาะสมต่อการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมาจัดให้มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก และเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 79.19

การจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ ผู้ที่ดำเนินการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์สำหรับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็ก ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการในศูนย์พัฒนาเด็ก คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คิดเป็นร้อยละ 79.17 ซึ่งมีหลักในการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินงาน โดยดูจากความเหมาะสมและงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ เลือกลูกสื่อและอุปกรณ์ให้มีความหลากหลายคิดเป็นร้อยละ 83.33 ส่วนจำนวนของสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กนั้น ส่วนใหญ่มีจำนวนไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 70.83 และที่มีสื่อและอุปกรณ์เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 29.17 ซึ่งขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์ที่นำไปใช้ดำเนินงานในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 70.83 รองลงมาขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์ที่นำไปใช้ดำเนินงานในด้านการบริหารจัดการ คิดเป็นร้อยละ 66.67 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดมีการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็ก คือ คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โทรศัพท์และโทรสาร คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ โทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดีโอ ซีดีรอม และดีวีดี คิดเป็นร้อยละ 83.33

การสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหาร เกี่ยวกับการวางแผนนโยบาย ได้ดังนี้

การวางแผนนโยบาย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 8 คน มีนโยบายในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ก้าวทันกับเทคโนโลยีในสังคมปัจจุบัน นำมาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลต่างๆ ให้เป็นระบบ และสอดคล้องกับนโยบายที่จะพัฒนาเด็กให้ทันกับเทคโนโลยี มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ

การศึกษา 2542 ในเรื่องของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 8 คน มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อความสะดวก รวดเร็ว มีระบบ และต้องการพัฒนาบุคลากรให้มีความทันสมัยและมีทักษะการใช้เทคโนโลยีให้ทันต่อสังคมปัจจุบัน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 8 คนต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และต้องเป็นผู้ให้ข้อความรู้แก่บุคลากรอื่นๆ

การจัดเตรียมบุคลากร ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 8 คน มีเกณฑ์ในการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อรับผิดชอบการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานที่ต้องใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน

การจัดสรรงบประมาณ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 8 คน มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อ จัดหาสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด และรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น มีเพียง 1 คน ในภาคใต้ที่จัดสรรงบประมาณจากค่าบำรุงการศึกษาของผู้ปกครองร่วมกับงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด และรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกและได้รับการสนับสนุนจากชุมชน มีเพียงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาคกลางเท่านั้นที่ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภายนอก เนื่องจากไม่มีการร้องขอรับการสนับสนุน

ในส่วนของการจัดเตรียมอาคารสถานที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ จัดสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศส่วนใหญ่ไว้เป็นส่วนหนึ่งในห้องเรียน และมีเพียงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาคกลางและภาคใต้ที่มีการแยกสื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์ไว้ในห้องปฏิบัติการโดยเฉพาะ การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชนร่วมกันบริจาค ยกเว้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาคกลางเท่านั้นที่ไม่ได้รับงบประมาณการสนับสนุนเนื่องจากไม่มีการร้องขอรับการสนับสนุน

ตารางที่ 15 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนบุคลากรจากแบบสอบถาม

การวางนโยบาย	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การสนับสนุนบุคลากร		
การส่งเสริมความรู้ความสามารถในการพัฒนาบุคลากร		
ไม่มีการส่งเสริมความรู้	2	8.33
มีการส่งเสริมความรู้โดย	22	91.67
จัดให้บุคลากรเข้ารับการอบรม/สัมมนา/ประชุมวิชาการ	21	87.50
ดำเนินการให้บุคลากรศึกษาจากเอกสาร สื่อและตำราด้วยตนเอง	18	75
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้ดำเนินการให้ความรู้	8	33.33
เชิญวิทยากรเฉพาะทางมาให้ความรู้แก่บุคลากร	8	33.33
การวางแผนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
วางแผนอบรมต่อเนื่องเป็นประจำสม่ำเสมอ	8	33
วางแผนการอบรมเป็นครั้งคราว หรือเป็นกรณีๆ ไป	15	62.50
วางแผนการอบรมเป็นรายปี	4	17
เกณฑ์การส่งบุคลากรเพื่อส่งเสริมความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
ส่งเฉพาะครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากรที่มีหน้าที่ หรือลักษณะงานตรงกับ	10	41.67
หลักสูตรที่อบรม		
สับเปลี่ยนหมุนเวียนครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากร ไปอบรม	15	62.50
ตามความสมัครใจ	10	41.67
การมอบหมายหน้าที่ หรืองานหลังจากการได้รับการพัฒนาความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
เป็นงานที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยนอกเหนือจากงานปกติ	11	45.83
เป็นงานที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยควบคู่ไปกับงานปกติ	18	75
ดูตามความเหมาะสมของงานเป็นกรณี	15	62.50

ตารางที่ 15 (ต่อ)

การวางนโยบาย	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การส่งเสริมความรู้ความสามารถในลักษณะอื่นๆ		
ไม่มี	2	8.33
มีโดย	22	91.67
ให้ลาศึกษาต่อเฉพาะทาง	1	4.17
ให้ลาศึกษาต่อควบคู่ไปกับการทำงานในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์	11	45.83
ให้ทุนสนับสนุน และลาไปศึกษาต่อเฉพาะทาง	12	50
การติดตามและประเมินผลการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน		
แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล และติดตามผลการประเมิน	5	20.83
ติดตามจากรายงานผลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็ก / ครูผู้ดูแลเด็ก	14	58.33
ติดตามด้วยตนเองจากการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอน	5	20.83

จากตารางที่ 15 แสดงว่าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีการส่งเสริมความรู้ความสามารถในการพัฒนาบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 91.67 โดยเน้นความสำคัญในการจัดให้ครูผู้ดูแลเด็ก หรือ บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ จัดให้ครูผู้ดูแลเด็ก หรือ บุคลากรศึกษาจากเอกสาร สื่อ และตำราที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 75 มีการวางแผนฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยการวางแผนการอบรมเป็นครั้งคราว หรือเป็นกรณีๆ ไปคิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาคือวางแผนอบรมต่อเนื่องเป็นประจำสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 25 ซึ่งมีเกณฑ์ในการส่งครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากรเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่จัดสับเปลี่ยนหมุนเวียนครู หรือบุคลากรไปอบรม คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาจัดส่งเฉพาะครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากรที่มีหน้าที่หรือมีลักษณะงานตรงกับหลักสูตรที่อบรม และจัดส่งตามความสมัครใจ คิดเป็นร้อยละ 41.67 และมีการมอบหมายหน้าที่หรืองานหลังจากการได้รับพัฒนาความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยส่วนใหญ่ มอบหมายงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถนั้นเป็นงานที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยควบคู่ไปกับงานปกติ คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาคือมอบหมายงานตามความเหมาะสมของงานเป็นกรณี คิดเป็นร้อยละ 62.50 ส่วนการส่งเสริมความรู้ ความสามารถในลักษณะอื่น ผู้บริหาร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการส่งเสริมความรู้ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 91.67 โดยให้ทุนสนับสนุน และลาไปศึกษาต่อเฉพาะทาง คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือให้ลาไปศึกษาต่อควบคู่ไปกับการทำงานในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 45.83 และมีการติดตามและประเมินผลการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานโดยการติดตามจากการรายงานผลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กหรือครูผู้ดูแลเด็กคิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ ติดตามด้วยตนเองจากการเข้าไปสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล และติดตามจากผลการประเมิน คิดเป็นร้อยละ 20.83

การสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหาร เกี่ยวกับการสนับสนุนบุคลากร ได้ดังนี้

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 8 คนมีการส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดอบรม และศึกษาดูงานนอกสถานที่ ซึ่งมีหลักหรือเกณฑ์ในการจัดบุคลากรเข้าอบรมหรือส่งเสริมความรู้ โดยจัดบุคลากรทุกคนเข้ารับการอบรมทุกคน โดยสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป และพิจารณาจากหลักสูตรที่ฝึกอบรมให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบ และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 8 แห่ง มีการสนับสนุนพัฒนาบุคลากร โดยมีงบประมาณสนับสนุนให้ศึกษาต่อจนจบปริญญาตรีในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ปัญหาการวางแผนนโยบายและปัญหาการสนับสนุนบุคลากร จากแบบสอบถาม

การวางแผนนโยบาย	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการวางแผน		
ไม่มีปัญหา	6	25
มีปัญหาในด้านต่างๆ	18	75
ขาดข้อมูลที่เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่จำเป็นต้องวางแผน	10	41.67
ขาดความร่วมมือจากบุคลากร	9	37.50
ขาดงบประมาณในการวางแผนตามนโยบายที่วางไว้	9	37.50
ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการจัดเตรียมบุคลากร		
ไม่มีปัญหา	5	20.83
มีปัญหาในด้านต่างๆ	19	79.17
บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้งานอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	10	41.67
ขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทาง	11	45.83
ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณ		
ไม่มีปัญหา	6	25
มีปัญหาในด้านต่างๆ	18	75
การจัดสรรงบประมาณมีจำกัด	11	45.83
ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ	5	20.83
การจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้า	5	20.83
ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการจัดเตรียมอาคารสถานที่		
ไม่มีปัญหา	2	8.33
มีปัญหาในด้านต่างๆ	22	75
สถานที่คับแคบ มีพื้นที่จำกัด	14	58.33
งบประมาณไม่เพียงพอ	14	58.33

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การวางนโยบาย	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
ปัญหาเกี่ยวกับการวางนโยบายในเรื่องของการจัดเตรียมสื่อ และอุปกรณ์		
ไม่มีปัญหา	4	16.67
มีปัญหาในด้านต่างๆ	20	83.33
ขาดผู้ชำนาญการในการจัดเตรียม	9	37.50
งบประมาณไม่เพียงพอ	13	54.17
ขาดความร่วมมือจากบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4	16.67
สื่อและอุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน	6	25
ปัญหาเกี่ยวกับการวางนโยบายในเรื่องของการสนับสนุนบุคลากร		
ไม่มีปัญหา	3	12.50
มีปัญหาในด้านต่างๆ	21	87.50
ครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากร ไม่ให้ความสำคัญ	3	12.50
ครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากร มีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก	10	41.67
ขาดข้อมูลและข่าวสารที่เกี่ยวข้อง	8	33.33
ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่จัดการอบรม	10	41.67
ขาดแคลนงบประมาณ	6	25.00

จากตารางที่ 16 แสดงถึงปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในงานด้านการบริหาร เกี่ยวกับการวางนโยบาย และการสนับสนุนบุคลากร ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่พบปัญหาเกี่ยวกับการวางนโยบายในเรื่องของการวางแผน คิดเป็นร้อยละ 75 โดยพบปัญหาในเรื่องของ การขาดข้อมูลที่เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่จำเป็นต้องวางแผน คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ ปัญหาขาดความร่วมมือจากบุคลากร และปัญหาการขาดงบประมาณในการวางแผนตามนโยบายที่วางไว้ คิดเป็นร้อยละ 37.50

ปัญหาเกี่ยวกับการวางนโยบายในเรื่องของการจัดเตรียมบุคลากร ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่พบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 79.19 โดยปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ การขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทาง คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมาคือ ปัญหาบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการใช้งานอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 41.67

ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่พบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 75 โดยปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ การจัดสรรงบประมาณมีจำกัด คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมาคือ การจัดสรรงบประมาณล่าช้าและไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 20.83

ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการจัดเตรียมอาคารสถานที่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่พบปัญหาคิดเป็นร้อยละ 91.67 โดยพบปัญหาในด้านสถานที่คับแคบ มีพื้นที่จำกัด และงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 58.33

ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่พบปัญหาคิดเป็นร้อยละ 83.33 โดยพบปัญหาในด้านงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 54.17 รองลงมาคือ ขาดผู้ชำนาญการในการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 37.50

ปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนบุคลากร ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่พบปัญหาคิดเป็นร้อยละ 87.50 โดยพบปัญหาในด้านครูผู้ดูแลเด็กหรือบุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากจึงไม่สามารถเข้ารับการส่งเสริมหรือสนับสนุนได้และขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่จัดการอบรม คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ ขาดข้อมูลและข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 33.33

การสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสรุปปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในงานด้านการบริหาร เกี่ยวกับการวางแผนนโยบายและการสนับสนุนบุคลากร ได้ดังนี้

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 คน (ภาคกลาง) พบปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการวางแผนคือ ยังไม่มีหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตายตัวและอีก 7 คนไม่พบปัญหา

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) พบปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการจัดเตรียมบุคลากร คือ ขาดแคลนบุคลากรครู วุฒิการศึกษาของบุคลากรไม่ตรงตามภาระงานที่ได้รับมอบหมายและบุคลากรไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 คน (ภาคเหนือ 2 คน และ ภาคใต้ 2 คน) พบปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณ ที่มีไม่เพียงพอ และอีก 4 คนไม่พบปัญหา

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน และภาคใต้ 2 คน) พบปัญหาการจัดเตรียมอาคารสถานที่เนื่องจากมีขนาดคับแคบ ขาดงบประมาณในการขยาย

และซ่อมบำรุง และขนาดของสิ่งอำนวยความสะดวกให้เด็กขณะใช้สื่อ และอุปกรณ์ไม่ที่เหมาะสม ส่วน 3 คนไม่พบปัญหา

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 คน (ภาคเหนือ 2 คน และภาคใต้ 2 คน) พบปัญหาเกี่ยวกับการวางนโยบายในเรื่องของการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การขาดการซ่อมบำรุงสื่อและอุปกรณ์ให้พร้อมต่อการใช้งาน และอีก 4 คนไม่พบปัญหา

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน และภาคใต้ 2 คน) พบปัญหาเกี่ยวกับการวางนโยบายในเรื่องของการสนับสนุนบุคลากร คือ บุคลากรมีจำนวนจำกัดจึงมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบมากส่งผลให้ไม่มีเวลาเข้ารับการอบรม พัฒนาและขาดความร่วมมือจากบุคลากรในการเข้ารับการอบรม ส่วนอีก 3 คนไม่พบปัญหา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 17 จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามสถานภาพ จากแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	7	29.17
หญิง	17	70.83
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	6	25
31-40 ปี	11	45.83
41-50 ปี	4	16.67
51-60 ปี	3	12.50
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	37.50
ปริญญาตรี	12	50
ปริญญาโท	3	12.50
ปริญญาเอก	-	-
4. ประสบการณ์ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
ต่ำกว่า 1 ปี	3	12.50
1-2 ปี	6	25
3-4 ปี	6	25
มากกว่า 4 ปี	9	37.50
5. ความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
ความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์	24	100
การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป	15	62.50
การเขียนโปรแกรมต่างๆ	1	4.17
อินเทอร์เน็ต	18	75

ตารางที่ 17 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
	(N = 24)	
6. แหล่งศึกษาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
จากการศึกษา / อบรม / เรียนในสถาบันการศึกษา	18	75
จากการศึกษา / อบรมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทำงานอยู่	19	79.17
จากการศึกษาค้นคว้า การอ่านหนังสือหรือตำราที่เกี่ยวข้อง	12	50
จากการทดลองใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	7	29.17
7. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
1-2 ครั้ง	8	33.33
3-4 ครั้ง	6	25
5-6 ครั้ง	3	12.50
มากกว่า 6 ครั้ง	7	29.17

จากตารางที่ 17 แสดงว่า ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.83 มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.83 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 50 โดยมีประสบการณ์ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่า 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศส่วนใหญ่ คือ ด้านความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ ซึ่งแหล่งศึกษาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศส่วนใหญ่ศึกษาจากการอบรมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทำงานอยู่ในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 79.17 และเคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.33

จากแบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็ก สามารถสรุปสถานภาพของครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ได้ดังนี้

ครูผู้ดูแลเด็กในภาคเหนือ จำนวน 2 คน เพศหญิง อายุระหว่าง 40-55 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้านการศึกษาปฐมวัยและคหกรรมศาสตร์ การดูแลเด็กและผู้สูงอายุ มีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัย ประมาณ 20-30 ปี และมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ โปรแกรมสำเร็จรูป และการใช้งานระบบอินเทอร์เน็ต

ครูผู้ดูแลเด็กในภาคกลาง จำนวน 1 คน เพศหญิง อายุ 54 ปี จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้านการศึกษาปฐมวัย มีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัย 20 ปี และมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อ อุปกรณ์ โปรแกรมสำเร็จรูป และการใช้งานระบบอินเทอร์เน็ต

ครูผู้ดูแลเด็กในภาคใต้ จำนวน 2 คน เพศหญิง อายุระหว่าง 35-40 ปี จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้านคหกรรมศาสตร์ การดูแลเด็ก และผู้สูงอายุ มีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัย ประมาณ 15-20 ปี และมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ โปรแกรมสำเร็จรูป และการใช้งานระบบอินเทอร์เน็ต

ครูผู้ดูแลเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 คน เพศหญิง อายุระหว่าง 35-50 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้านการศึกษาปฐมวัย และด้านคหกรรมศาสตร์ การดูแลเด็กและผู้สูงอายุ มีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัย ประมาณ 10-30 ปี และมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ และ โปรแกรมสำเร็จรูป

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 18 จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามข้อมูล เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสอบถาม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
ลักษณะของกิจกรรม		
หลักในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
เลือกตามความต้องการและความสนใจของเด็ก	11	45.83
เลือกตามพัฒนาการและความรู้พื้นฐานของเด็ก	14	58.33
กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัด โดยใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
คำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ	8	33.33
ให้เด็กทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อย	7	29.17
คำนึงถึงระยะเวลาที่เหมาะสมกับวัยและยืดหยุ่นตามความสนใจ	12	50
ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก	10	41.67
จัดตรงตามเวลาทำกิจกรรม	6	25
วิธีการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
สนทนา พูดคุยกับเด็กก่อนการจัดกิจกรรม	14	58.33
สาธิตการทำกิจกรรมให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง	13	54.17
ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและอุปกรณ์ด้วยตนเอง	8	33.33
พูดคุยและซักถามในขณะที่เด็กทำและหลังจากการจัดกิจกรรม	9	37.50
การจัดตารางเวลา		
การจัดตารางเวลาการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
จัดตามตารางกิจกรรมประจำวัน	6	25
จัดเป็นส่วนหนึ่งในเวลาของศูนย์การเรียนรู้หรือมุมเสริมประสบการณ์	16	67
จัดไว้หลังเวลาเลิกเรียน	10	41.67

ตารางที่ 18 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การกำหนดเวลาการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
10-20 นาที	14	58.33
21-30 นาที	9	37.50
31 นาทีขึ้นไป	1	4.17

จากตารางที่ 18 แสดงว่าครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีหลักในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการเลือกตามพัฒนาการและความรู้พื้นฐานของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ เลือกตามความต้องการและความสนใจของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 45.83 ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ส่วนใหญ่จัดโดยคำนึงถึงระยะเวลาที่เหมาะสมกับวัยและยืดหยุ่นตามความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ คำนึงถึงความครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 41.67 และครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีวิธีการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยส่วนใหญ่จะสนทนา พูดคุยกับเด็กก่อนการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ สาธิตการทำกิจกรรมให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 54.17

ในเรื่องของการจัดตารางเวลาการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จัดเป็นส่วนหนึ่งในเวลาของศูนย์การเรียนรู้หรือมุมเสริมประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 67 รองลงมาคือ จัดไว้หลังเวลาเลิกเรียน คิดเป็นร้อยละ 41.67 และมีการกำหนดเวลาการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ครั้งละ 10-20 นาที คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมา คือ 20-30 นาที คิดเป็นร้อยละ 37.50

การสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็ก สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ดังนี้

ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีหลักและทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ยึดหลักตามพัฒนาการ ดูตามความสนใจ ความสามารถของเด็ก และสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งสาเหตุของใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น เพื่อต้องการส่งเสริมให้เด็กก้าวทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ รู้จักวิธีการใช้งานในสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกวิธี และเด็กสามารถปรับตัวได้ง่ายเมื่อเข้าไปเรียน

ในระดับประถมศึกษา โดยมีวิธีการที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ สนทนา และสาธิต การทำกิจกรรม ซึ่งครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน นำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ส่งเสริมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ในหลายรูปแบบเช่น กิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหว กิจกรรมเกม การศึกษา กิจกรรมศิลปะ และกิจกรรมพัฒนาทางภาษา และมีลักษณะการจัดกิจกรรมเป็นรายกลุ่ม ใหญ่ และกลุ่มย่อยตามสถานการณ์ มีครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียง 1 คน (ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ) ที่มีจัดกิจกรรมที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศรายบุคคล โดย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มีการจัดบรรยากาศการทำกิจกรรมการ เรียนการสอนโดยการสร้างความเป็นกันเอง ชักชวนให้ทำกิจกรรม สนทนา ได้ตอบในขณะทำ กิจกรรม และมีเพียง 1 คนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการพูดคุยซักถามหลังจากทำกิจกรรม

สำหรับการจัดตารางเวลาการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน มีการจัดไว้ในช่วงเดียวกับกิจกรรมการเรียนการสอนประจำวัน ส่วนสื่อและอุปกรณ์ ประเภทคอมพิวเตอร์จัดไว้ในช่วงกิจกรรมเกมการศึกษาของทุกวัน ซึ่งมี 2 แห่งในภาคใต้ ที่จัดให้ ใช้สัปดาห์ละ 2 วัน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 6 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน และภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) ให้ความสำคัญกับการกำหนดตารางเวลาการใช้สื่อและอุปกรณ์ทาง เทคโนโลยีสารสนเทศประเภทคอมพิวเตอร์ แต่มี 2 คน (ภาคใต้) ไม่มีการกำหนดเวลาตายตัว ขึ้นอยู่ กับความสนใจ และอยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์		
หลักในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรม		
การเรียนการสอน		
ตามความเหมาะสมกับพัฒนาการและวัยของเด็ก	14	58.33
ตามความสนใจของเด็ก	9	37.50
ตามเนื้อหาของหน่วยการเรียนการสอน	13	54.17
ตามดุลยพินิจของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7	29.17
บทบาทในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรม		
การเรียนการสอน		
ร่วมกันจัดกับครูผู้ดูแลเด็กท่านอื่น	12	50
นำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาใช้เป็นแนวทางในการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อ	13	54.17
ศึกษาทำความเข้าใจหลักการ และดำเนินการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อ ด้วยตนเอง	8	33.33
จัดตามดุลยพินิจของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3	12.50
การดูแลเด็ก		
วิธีการดูแลในขณะที่เด็กทำกิจกรรมโดยการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
แนะนำการใช้งานอย่างถูกวิธี	13	54.17
คอยสังเกตอย่างใกล้ชิด	14	58.33
ดูแลร่วมกับครูผู้ดูแลเด็กท่านอื่น	14	58.33

ตารางที่ 19 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก		
แสดงความชื่นชมกับความพยายามและความสำเร็จของเด็ก	16	66.67
มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เด็กริเริ่ม ให้ข้อเสนอแนะและให้ความช่วยเหลือ	12	50
พูดคุย ชักถาม และตอบคำถามเด็กเป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อยในขณะทำกิจกรรม	12	50
ได้ตอบและแสดงความคิดเห็นร่วมกับเด็กในขณะทำกิจกรรม	13	54.17
ช่วยเด็กพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	12	50
วิธีการชักจูงความสนใจและตอบสนองการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
ให้โอกาสเด็กได้เป็นผู้เลือกสื่อและอุปกรณ์ด้วยตนเอง	12	50
นำสื่อใหม่ๆ มาเพื่อให้เด็กได้เกิดทักษะและเกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ	12	50
มีสื่อที่หลากหลายและมีปริมาณเพียงพอให้เด็กได้เลือกใช้	7	29.17
จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการใช้สื่อและอุปกรณ์	10	41.67
การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก		
ให้โอกาสเด็กอธิบายผลงาน และแลกเปลี่ยน ขอมรับความคิดเห็น	10	41.67
ให้เด็กได้มีการใช้สื่ออุปกรณ์ร่วมกัน	13	54.17
ให้เด็กได้คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการใช้สื่อและอุปกรณ์	13	54.17

จากตารางที่ 19 แสดงว่า ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีหลักในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับพัฒนาการและวัยของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาคือคำนึงถึงเนื้อหาของหน่วยการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 54.17 ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาใช้เป็นแนวทางในการจัดเตรียมและคัดเลือกสื่อ คิดเป็นร้อยละ 54.17 รองลงมาคือร่วมกันจัดกับครูผู้ดูแลเด็กท่านอื่น คิดเป็นร้อยละ 50

ส่วนบทบาทในการดูแลเด็กนั้นครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีวิธีการดูแลในขณะที่เด็กทำกิจกรรมโดยการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยคอยสังเกตอย่างใกล้ชิดและดูแลร่วมกับครูผู้ดูแลเด็กท่านอื่นคิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ แนะนำการใช้งานอย่างถูกวิธี คิดเป็นร้อยละ 54.17 โดยครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็ก คือแสดงความชื่นชมกับความพยายามและความสำเร็จของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ โต้ตอบและแสดงความคิดเห็นร่วมกับเด็กในขณะที่ทำกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 54.17 ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีวิธีการชักจูงความสนใจและตอบสนองการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการ ให้โอกาสเด็กได้เป็นผู้เลือกสื่อและอุปกรณ์ด้วยตนเองและนำเสนอใหม่ๆ มาเพื่อให้เด็กได้เกิดทักษะและเกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการใช้สื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 41.67 และครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก โดยให้เด็กได้มีการใช้สื่อและอุปกรณ์ร่วมกันและให้เด็กได้คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการใช้สื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 54.17 รองลงมาคือ ให้โอกาสเด็กอภิปรายผลงาน และแลกเปลี่ยนยอมรับความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 41.67

การสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็ก สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับบทบาทครู ได้ดังนี้

ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คนมีหลักในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดย ดูความเหมาะสมตามวัย มีความปลอดภัย และคัดเลือกให้สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ในการดูแลเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กมีการดูแลเด็กขณะใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการคอยสังเกต ดูแลอย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำในขณะที่เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ และมีครูเพียง 1 คน (ภาคเหนือ) ที่ตั้งกฎกติกา เพื่อรักษาความปลอดภัยในขณะที่เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ ซึ่งความเหมาะสมของจำนวนครูและจำนวนเด็กในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นครูผู้ดูแลเด็ก 3 คน (ภาคเหนือ 2 คน และภาคกลาง 1 คน) เห็นถึงความเหมาะสมกันคืออยู่แล้ว แต่ครูผู้ดูแลเด็ก 5 คน (ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) เห็นถึงความไม่เหมาะสมกัน การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กขณะใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 มีวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยคอยให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด พุดคุยซักถามในขณะที่ทำกิจกรรม และให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ

ตารางที่ 20 จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามข้อมูล เกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนการสอน จากแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
ปัญหาการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
ไม่เข้าใจวิธีการจัดกิจกรรมโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	7	29.17
ลักษณะของกิจกรรมที่จัดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่ตรงกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้	6	25
ไม่สามารถจัดกิจกรรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ตรงตามเวลาที่กำหนด	5	20.83
ไม่มีปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น	6	25
ปัญหาการจัดตารางเวลาทำกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
ช่วงเวลากำหนดทำกิจกรรมไม่เหมาะสมกับเด็ก	7	29.17
ระยะเวลาที่ทำกิจกรรมไม่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมของเด็ก	9	37.50
ไม่มีปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น	8	33.33
ปัญหาบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก		
ปัญหาการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
งบประมาณไม่เพียงพอ	12	50
ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์	6	25
ขาดความร่วมมือจากผู้บริหาร	2	8.33
ไม่มีเวลาในการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์	2	8.33
ไม่มีปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น	2	8.33

ตารางที่ 20 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
ปัญหาการดูแลเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์		
ดูแลเด็กไม่ทั่วถึง	6	25
เด็กไม่สนใจการใช้สื่อและอุปกรณ์	1	4.17
มีเวลาจำกัด	7	29.17
สื่อและอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อจำนวนของเด็ก	14	58.33
ไม่มีปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น	-	0
ปัญหาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ดูแลเด็กกับเด็ก		
ครูผู้ดูแลเด็กขาดความสนใจที่จะพูดคุยกับเด็ก	5	20.83
ครูผู้ดูแลเด็กไม่เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น	10	41.67
ครูผู้ดูแลเด็กไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาเมื่อเด็กต้องการความช่วยเหลือ	4	16.67
ครูผู้ดูแลเด็กไม่ยิ้มแย้ม และไม่เป็นกันเองกับเด็ก	4	16.67
เด็กไม่สนใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน	3	12.50
ไม่มีปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น	12	50
ปัญหาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก		
ไม่ให้ความสนใจต่อเพื่อนคนอื่น	3	12.50
ทำกิจกรรมกับเพื่อนสนิทเท่านั้น	9	37.50
แสดงท่าทางไม่พอใจเมื่อมีเพื่อนมาใช้สื่อและอุปกรณ์ร่วมด้วย	8	33.33
ไม่แบ่งสื่อและอุปกรณ์ให้เพื่อนร่วมใช้	11	45.83

จากตารางที่ 20 สามารถสรุปปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากแบบสอบถามครูผู้ดูแลเด็ก ได้ดังนี้

ปัญหาการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ คือ ไม่เข้าใจวิธีการจัดกิจกรรมโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 29.17 รองลงมาคือ ลักษณะของกิจกรรมที่จัดโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่ตรงกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ 25 และมีครูผู้ดูแลเด็กบางส่วนที่ไม่พบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 25 ปัญหาการจัดตารางเวลาทำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ คือ ระยะเวลาที่ทำกิจกรรมไม่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา คือ ช่วงเวลาการทำกิจกรรมไม่เหมาะสมกับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 29.17 และมีครูผู้ดูแลเด็กที่ไม่พบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 33.33

ปัญหาที่ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบในเรื่องของการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 25 และมีครูผู้ดูแลเด็กที่ไม่พบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 8.33 ส่วนการดูแลเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบปัญหา สื่อและอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อจำนวนของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ มีระยะเวลาจำกัด คิดเป็นร้อยละ 29.17 ปัญหาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ดูแลเด็กกับเด็กส่วนใหญ่พบปัญหา คือ ครูผู้ดูแลเด็กไม่เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ ครูผู้ดูแลเด็กขาดความสนใจที่จะพูดคุยกับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 20.83 และปัญหาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กที่ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบ คือ ไม่แบ่งสื่อและอุปกรณ์ให้เพื่อนร่วมใช้ คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมาคือ เด็กมักเลือกทำกิจกรรมกับเพื่อนสนิทเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 37.50

การสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็กสามารถสรุปปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ดังนี้

ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 7 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) พบปัญหาเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ สื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน และปัญหาการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาที่พบคือ งบประมาณมีอยู่อย่างจำกัดในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์มาให้เพียงพอต่อความต้องการ ยกเว้นครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน (ภาคกลาง) ที่ไม่พบปัญหา

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก มีครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1 คน (ภาคกลาง) ที่พบปัญหาเกี่ยวกับการดูแลเด็กในขณะที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ คือ เด็กชอบใช้สื่อและอุปกรณ์ด้วยตนเอง โดยไม่ขออนุญาตครู ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) ไม่พบปัญหาเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กขณะมีการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคเหนือ จำแนกตามสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสังเกต

การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคเหนือ		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
	N=2		
ลักษณะของกิจกรรม			
1. กิจกรรมการเรียนการสอนจัดใน รูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ โดยครู วางแผนกิจกรรมที่สอดคล้องตามหน่วย การเรียนการสอน	-	2	
2. กิจกรรมการเรียนการสอนจัดใน รูปแบบของมุมประสบการณ์โดยเด็ก ทำกิจกรรมเสรี	2	-	หลังจากที่เด็กทำกิจกรรมที่ครูมอบหมาย ครูอนุญาตให้เด็กได้ใช้สื่อและอุปกรณ์ทาง เทคโนโลยีด้วยตนเอง
3. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ บูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ	2	-	ครูใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศในกิจกรรมศิลปะ โดยการ ให้เด็กเติมภาพ และลงสีในโปรแกรม
4. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ บูรณาการทั้งกิจกรรมสำหรับเด็กเป็น รายบุคคล และเป็นกลุ่มย่อย	2	-	ครูให้เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ประเภท คอมพิวเตอร์เป็นรายบุคคล และให้ใช้ สื่อประเภทโทรทัศน์, วิดีโอเป็นรายกลุ่ม
5. เป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงหน่วยการเรียนรู้ หรือเนื้อหาที่เด็กเรียน เข้ากับกิจกรรม การเรียนการสอน เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ	2	-	ครูใช้แผนโปรแกรมสำเร็จรูปเสริมทักษะ ทางภาษาและคณิตศาสตร์ให้เด็กดู และ อธิบายเพื่อเชื่อมโยงเข้ากับหน่วย การเรียนที่เรียนรู้ผ่านไปแล้ว
6. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้เด็ก เรียนรู้จากการเล่นเกม เช่น เกมจับคู่ เกมนับตัวเลข เกมเติมตัวอักษร	2	-	ในช่วงเวลาก่อนกลับบ้าน ครูให้เด็ก สลับหมุนเวียนกันเข้าไปเล่น โปรแกรม เกมการศึกษาในคอมพิวเตอร์

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคเหนือ		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
	N=2		
7. มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กสนใจและพร้อมที่จะเรียน เช่น การสนทนา การร้องเพลง การเล่านิทาน	2	-	ครูสนทนาและพูดคุยกับเด็ก เพื่อชักจูง ให้เด็กสนใจในสิ่งที่เรียน
8. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เสนอหัวข้อที่ตัวเองสนใจ	2	-	ครูให้เด็กเสนอความคิดเห็นในกิจกรรม ที่เด็กอยากทำ โดยครูคอยควบคุมให้อยู่ ในหน่วยการเรียนรู้ที่เรียนอยู่
9. เปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมตามความ สามารถและความสนใจของเด็กเอง	2	-	ครูให้เด็กเลือกโปรแกรมเกมการศึกษา ด้วยตนเอง
10. ให้เด็กพิเศษมีส่วนร่วมในกิจกรรม	-	2	
11. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	2	-	ครูคอยควบคุมเวลาการใช้งานสื่อและอุปกรณ์ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะสม
12. เปิดโอกาสให้เด็กนำเสนอผลงานหลัง ทำกิจกรรมเสร็จในรูปแบบต่างๆ	1	1	มีเพียง 1 ศูนย์ที่เปิดโอกาสให้เสนอผลงาน ในรูปแบบบอร์ดแสดงผลงาน
การจัดตารางเวลากิจกรรม			
13. จัดอยู่ในตารางกิจกรรมประจำวัน	2	-	จัดอยู่ในตารางกิจกรรมทั้ง 2 ศูนย์
14. จัดอยู่ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน	2	-	เป็นกิจกรรมเกมการศึกษาและคู่มือ
15. จัดตารางเวลาที่มีช่วงสลับระหว่างการ ทำกิจกรรมกลางแจ้ง	1	1	ครู 1 ศูนย์ให้เด็กคู่มือหลังจากกิจกรรม และอีก 1 ศูนย์ให้เด็กเล่นตามมุม

จากตารางที่ 21 สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคเหนือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสังเกต ได้ดังนี้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ภาคเหนือ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบของมุมประสบการณ์ โดยเด็กได้ทำกิจกรรมโดยเสรี ครูผู้ดูแลเด็กมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาบูรณาการในกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมศิลปะ โดยครูผู้ดูแลเด็กจัดให้เด็กได้ใช้สื่อประเภทโทรทัศน์, วีซีดีเป็นรายกลุ่ม และจัดให้ใช้สื่อประเภทคอมพิวเตอร์เป็นรายบุคคลโดยสลับหมุนเวียนกันไปใช้ โดยกิจกรรมที่จัดมักใช้แผนโปรแกรมสำเร็จรูปเข้ามาเป็นสื่อเชื่อมโยงกับหน่วยการเรียนรู้ และเนื้อหา ในช่วงเวลาก่อนกลับบ้านครูผู้ดูแลเด็กจัดให้เด็กสลับหมุนเวียนกันเข้าไปใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเล่นเกมการศึกษา

ครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคเหนือมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กสนใจและพร้อมที่จะเรียน โดยการสนทนาพูดคุยกับเด็ก และเปิดโอกาสให้เด็กเสนอความคิดเห็นในกิจกรรมที่เด็กสนใจ และให้เด็กเลือกโปรแกรมสำเร็จรูปที่เด็กต้องการใช้ด้วยตนเอง ครูผู้ดูแลเด็กมีการกำหนดเวลาการใช้งานสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ และสามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็กอย่างเหมาะสม มีเพียงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียง 1 แห่งที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมผ่านสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบบอร์ดแสดงผลงาน

การจัดตารางเวลากิจกรรม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 2 แห่งจัดอยู่ในตารางกิจกรรมประจำวัน และอยู่ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมเกมการศึกษา และควิดีโอ ส่วนในช่วงสลับระหว่างกิจกรรมกลางแจ้งครูผู้ดูแลเด็ก 1 แห่งให้เด็กควิดีโอหลังจากทำกิจกรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคเหนือ จำแนกตามบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสังเกต

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคเหนือ		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
N=2			
การจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์			
1. ครูศึกษาและเรียนรู้สื่อและอุปกรณ์ก่อนใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็ก	2	-	ครูศึกษาขั้นตอนการใช้งาน และวิธีการเล่นเกมการศึกษาก่อนให้เด็กใช้งานในช่วงเช้าก่อนเข้าชั้นเรียน
2. ครูตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ก่อนนำไปให้เด็กใช้	2	-	ครูตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ทุกชิ้นในช่วงเช้าก่อนเข้าชั้นเรียน
3. ครูจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก	1	1	มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่งที่มีจำนวนสื่อและอุปกรณ์เพียงพอต่อความต้องการ
4. ครูคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนการสอน	2	-	ครูดำเนินการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ และให้เด็กได้คัดเลือกสื่อในการเรียนจากที่ครูเตรียมไว้
5. ครูคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก	2	-	ครูคัดเลือกสื่อ ประเภทการ์ด ดูน สี สันสดใส มีภาพประกอบสมจริง และเนื้อหาน่าสนใจ
6. ครูจัดเตรียมและคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่แปลกใหม่ น่าสนใจที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กให้มากขึ้นกว่าเดิม	2	-	ครูดำเนินการจัดเตรียมสื่อใหม่ๆ จากการขอยืมจากผู้ปกครอง และจัดหาซื้อมาใหม่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้

ตารางที่ 22 (ต่อ)

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคเหนือ		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
N=2			
การดูแลเด็ก			
7. ครูบริหารจัดการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกวิธี เช่น การเปิด-ปิด เครื่องคอมพิวเตอร์	2	-	ก่อนที่จะให้เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ครูทบทวนวิธีการและขั้นตอนต่างๆ พร้อมสาธิตการใช้งานให้เด็กดู 1 รอบ
8. ครูคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	ครูผู้ดูแลเด็ก 1 ศูนย์มีการคัดเลือกโปรแกรมเกมการศึกษาให้แก่เด็กตามความสามารถและกำหนดเวลาตามความสนใจอย่างเหมาะสม
9. ครูเปิดโอกาสให้เด็กเลือกสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	2	-	ครูให้เด็กเลือกสื่อและอุปกรณ์ด้วยตนเองในช่วงเวลาของกิจกรรมเสรี
10. ครูเปิดโอกาสให้เด็กแสวงหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต (INTERNET) โดยครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด	-	2	
11. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการใช้สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	1	1	ครูผู้ดูแลเด็ก 1 ศูนย์ให้เด็กใช้คอมพิวเตอร์ทำกิจกรรมศิลปะร่วมกันเป็นรายกลุ่มย่อย
12. ครูอยู่ในจุดที่เด็กสามารถมองเห็นหรืออยู่ในบริเวณที่เด็กทำกิจกรรม	2	-	ครูยืนอยู่ในบริเวณที่เด็กทำกิจกรรม
13. ครูสามารถเข้าไปช่วยเหลือเด็กทันทีที่มีปัญหาในขณะที่เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	-	ครูเข้าไปช่วยเหลือเด็กอย่างทันท่วงทีเนื่องจากมีเด็กออกจากโปรแกรมไม่เป็น และอีก 1 แห่งเกิดการขัดข้องของอุปกรณ์ (เมาส์)

ตารางที่ 22 (ต่อ)

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	ครูผู้ดูแลเด็ก		เหตุการณ์ที่พบ
	ในพื้นที่ภาคเหนือ		
	พบ	ไม่พบ	
	N=2		
14. ครูดูแลเด็กและให้คำแนะนำเด็กขณะมี การใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศอย่างทั่วถึง	2	-	ครูคอยแนะนำขั้นตอนและวิธีการต่างๆ ให้แก่ เด็กที่ยังใช้สื่อและอุปกรณ์ไม่ถนัด และดูแล เด็กคนอื่นๆ อย่างใกล้ชิด
15. ครูสังเกตดูแลความปลอดภัยและ แนะนำเด็กให้ระมัดระวังการใช้สื่อและ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	-	ครูคอยสังเกตดูแลความปลอดภัยอย่างใกล้ชิด และคอยระมัดระวังไม่ให้เด็กเอามือไปใกล้ ปลั๊กไฟ
การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก			
16. ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม	2	-	ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถามตลอดเวลา
17. ครูรับฟังความคิดเห็นของเด็ก	2	-	ครูรับฟังเรื่องที่เด็กพูดในขณะที่ทำกิจกรรม
18. ครูสอบถามหรือพูดคุยกับเด็กขณะทำ กิจกรรม	2	-	ครูซักถาม และคอยให้กำลังใจเด็กในขณะที่ ทำกิจกรรม
19. ครูตรวจสอบความเข้าใจกับเด็กขณะทำ กิจกรรม	2	-	ครูซักถามวิธีการใช้งานและพูดคุยเรื่อง ขั้นตอนของการเล่นเกมการศึกษา
20. ครูสาธิตและชักชวนให้เด็กทำกิจกรรม	2	-	ครูชักชวนเด็กที่ไม่อยากทำกิจกรรมด้วยการ สาธิตและพูดคุยชักชวนให้สนใจ
21. ครูให้เด็กได้แสดงออก แสดงความ คิดเห็นและแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่าง ครูกับเด็ก	2	-	ครูให้เด็กที่มีความถนัดทางการใช้สื่อ อุปกรณ์ มากกว่าเพื่อนคนอื่นให้เข้าไปช่วยเหลือเพื่อน ที่มีปัญหา และให้แก้ไขปัญหาร่วมกัน
22. ครูให้แรงเสริมทางบวกแก่เด็ก เช่น คำ ชมเชย หรือให้กำลังใจเมื่อเด็กมีปัญหา	2	-	ครูชมเชยเมื่อเด็กทำกิจกรรมได้ดี และให้ กำลังใจแก่เด็กที่พบปัญหาในขณะที่ทำกิจกรรม

จากตารางที่ 22 สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคเหนือ ด้านบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสังเกต ได้ดังนี้

การจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ ครูในพื้นที่ภาคเหนือศึกษาขั้นตอนการใช้งาน วิธีการเล่นเกมการศึกษา และตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ทุกชิ้นก่อนให้เด็กใช้งาน ในการ จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียง 1 ศูนย์เท่านั้นที่มีสื่อและอุปกรณ์เพียงพอต่อ ความต้องการ ในการคัดเลือกสื่อ ครูดำเนินการคัดเลือกสื่อให้มีความเหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับ หน่วยการเรียนรู้ และมีความหลากหลาย

ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ภาคเหนือสาธิตการใช้สื่อและอุปกรณ์ ทบทวน ขั้นตอนวิธีการต่างๆ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้ครูยังเปิดโอกาสให้เด็ก เลือกรับสื่อและอุปกรณ์ด้วยตนเองจากสื่อที่ครูได้จัดเตรียมไว้ ด้านการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็น กลุ่มครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คนจัดกิจกรรมศิลปะ โดยใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็น สื่อในการจัดกิจกรรม ในด้านการดูแลเด็กครูจะยืนอยู่ในบริเวณที่เด็กทำกิจกรรม สามารถเข้าไป ช่วยเหลือเด็กได้อย่างทันท่วงทีเมื่อพบปัญหา คอยแนะนำขั้นตอน วิธีการต่างๆ ให้แก่เด็กที่ยังใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ถนัด และคอยสังเกตดูแลความปลอดภัยอย่างใกล้ชิด

ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถามตลอดเวลา และ รับฟังเรื่องราวที่เด็กนำเสนอความคิดเห็น ในขณะที่ทำกิจกรรมด้วยสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศครูคอยซักถาม ชมเชย ให้กำลังใจและทบทวนขั้นตอนของการใช้งานแก่เด็กสม่ำเสมอ ครูชักชวนเด็กที่ไม่สนใจทำกิจกรรมด้วยการพูดคุย สาธิต ชักชวนให้อยากทำกิจกรรมและให้เพื่อน ที่มีความถนัดทางการใช้สื่อและอุปกรณ์เข้ามามีส่วนช่วยเหลือ แก้ปัญหาร่วมกับเพื่อนคนอื่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคกลาง จำแนกตามสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสังเกต

การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคกลาง		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
	N=1		
ลักษณะของกิจกรรม			
1. กิจกรรมการเรียนการสอนจัดใน รูปแบบของศูนย์การเรียน โดยครู วางแผนกิจกรรมที่สอดคล้องตามหน่วย การเรียนการสอน	-	1	
2. กิจกรรมการเรียนการสอนจัดใน รูปแบบของมุมประสบการณ์โดยเด็ก ทำกิจกรรมเสรี	1	-	ครูจัดสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศไว้เป็นมุมประสบการณ์โดย แยกไว้เป็นส่วน
3. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ บูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ	-	1	
4. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ บูรณาการทั้งกิจกรรมสำหรับเด็กเป็น รายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อย	1	-	ครูให้เด็กสลับหมุนเวียนกันเข้าไปเล่น เกมการศึกษารายบุคคล
5. เป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงหน่วยการเรียนรู้ หรือเนื้อหาที่เด็กเรียน เข้ากับกิจกรรม การเรียนการสอน เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ	-	1	
6. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้เด็ก เรียนรู้จากการเล่นเกม เช่น เกมจับคู่ เกมนับตัวเลข เกมเติมตัวอักษร	1	-	ครูให้เด็กสลับหมุนเวียนกันเข้าไปเล่น เกมการศึกษาหลังจากการเรียนในหน่วย การเรียน

ตารางที่ 23 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคกลาง		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
	N=2		
7. มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กสนใจและพร้อมที่จะเรียน เช่น การสนทนา การร้องเพลง การเล่านิทาน	1	-	ครูสนทนาและพูดคุยกับเด็ก เพื่อชักจูง ให้เด็กสนใจในสิ่งที่เรียน
8. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เสนอหัวข้อที่ตัวเองสนใจ	1	-	ครูให้เด็กเสนอความคิดเห็นในหัวข้อ ที่เด็กอยากเรียนรู้
9. เปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมตามความ สามารถและความสนใจของเด็กเอง	1	-	ครูให้เด็กเลือกทำกิจกรรมในหน่วยการ เรียนตามความสนใจ
10. ให้เด็กพิเศษมีส่วนร่วมในกิจกรรม	-	1	
11. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	1	-	ครูจัดสรรเวลาการใช้สื่อและอุปกรณ์ตาม เวลาที่กำหนด และสามารถยืดหยุ่นเวลาได้
12. เปิดโอกาสให้เด็กนำเสนอผลงานหลัง ทำกิจกรรมเสร็จในรูปแบบต่างๆ	-	1	
การจัดตารางเวลากิจกรรม			
13. จัดอยู่ในตารางกิจกรรมประจำวัน	1	-	การใช้สื่อและอุปกรณ์อยู่ในตารางกิจกรรม
14. จัดอยู่ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน	-	1	
15. จัดตารางเวลาที่มีช่วงสลับระหว่างการ ทำกิจกรรมกลางแจ้ง	-	1	

จากตารางที่ 23 สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคกลาง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสังเกต ได้ดังนี้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ภาคกลาง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบของมุมประสบการณ์ โดยแยกสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ไว้เป็นส่วนๆ โดยครูผู้ดูแลเด็กจัดให้เด็กได้ใช้สื่อประเภทโทรทัศน์, วีซีดีเป็นรายกลุ่ม และจัดให้ใช้สื่อประเภทคอมพิวเตอร์เป็นรายบุคคลโดยสลับหมุนเวียนกันไปใช้ โดยกิจกรรมที่จัดส่วนใหญ่มักเป็นกิจกรรมเกมการศึกษา

ครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคกลางมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กสนใจและพร้อมที่จะเรียน โดยการสนทนาพูดคุยกับเด็ก และเปิดโอกาสให้เด็กเสนอความคิดเห็นในหัวข้อต่างๆ ที่เด็กอยากรู้ และให้เด็กเลือกทำกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจ ครูผู้ดูแลเด็กมีการจัดสรรเวลาการใช้งานสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ได้ตามกำหนด และสามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็ก ในการจัดตารางเวลากิจกรรมที่ให้ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศจัดอยู่ในตารางกิจกรรมประจำวัน

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคกลาง จำแนกตามบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสังเกต

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคกลาง		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
N=2			
การจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์			
1. ครูศึกษาและเรียนรู้สื่อและอุปกรณ์ก่อนใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็ก	-	1	
2. ครูตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ก่อนนำไปให้เด็กใช้	1	-	ครูตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ทุกชิ้นในช่วงเช้าก่อนเข้าชั้นเรียน
3. ครูจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก	-	1	
4. ครูคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนการสอน	1	-	ครูคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ประเภทแผ่น โปรแกรมสำเร็จรูปได้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี
5. ครูคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก	1	-	สื่อ อุปกรณ์มีสีสันสดใส ภาพสมจริง และมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัย
6. ครูจัดเตรียมและคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่แปลกใหม่ น่าสนใจที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กให้มากขึ้นกว่าเดิม	-	1	

ตารางที่ 24 (ต่อ)

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคเหนือ		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
N=2			
การดูแลเด็ก			
7. ครูบริหารจัดการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกวิธี เช่น การเปิด-ปิด เครื่องคอมพิวเตอร์	1	-	ครูสาริตชั้นตอนการเปิด ปิดและขั้นตอนการใช้งานสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีก่อนให้เด็กใช้งาน
8. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	-	1	
9. ครูเปิดโอกาสให้เด็กเลือกสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1	-	ครูให้เด็กเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีด้วยตนเอง โดยการเลือกสื่อที่ครูเตรียมไว้ และนำมาเองจากที่บ้าน
10. ครูเปิดโอกาสให้เด็กแสวงหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต (INTERNET) โดยครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด	-	1	
11. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการใช้สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	-	1	
12. ครูอยู่ในจุดที่เด็กสามารถมองเห็นหรืออยู่ในบริเวณที่เด็กทำกิจกรรม	1	-	ครูอยู่ในบริเวณที่เด็กทำกิจกรรม และคอยดูแลอย่างใกล้ชิด
13. ครูสามารถเข้าไปช่วยเหลือเด็กทันทีที่มีปัญหาในขณะที่เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	1	-	ครูเข้าไปช่วยเหลือเด็กเมื่อพบปัญหาการขัดข้องของอุปกรณ์ทันที

ตารางที่ 24 (ต่อ)

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคเหนือ		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
N=2			
การดูแลเด็ก (ต่อ)			
14. ครูดูแลเด็กและให้คำแนะนำเด็กขณะมี การใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศอย่างทั่วถึง	1	-	ครูคอยแนะนำและดูแลเด็กในขณะที่ใช้สื่อและ อุปกรณ์อย่างใกล้ชิด
15. ครูสังเกตดูแลความปลอดภัยและ แนะนำเด็กให้ระมัดระวังการใช้สื่อและ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	1	-	ครูคอยเฝ้าระวังเด็กเอามือไปดึงสายไฟ หรือ แหย่ปลั๊กไฟ และการพลัก หรือเลื่อนอุปกรณ์ ไปมา
การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก			
16. ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม	1	-	ครูเปิดโอกาสให้เด็กซักถามตลอดเวลา
17. ครูรับฟังความคิดเห็นของเด็ก	1	-	ครูรับฟังเรื่องที่เด็กนำเสนอ
18. ครูสอบถามหรือพูดคุยกับเด็กขณะทำ กิจกรรม	1	-	ครูคอยพูดคุยกับเด็กในขณะที่ทำกิจกรรม และ คอยให้กำลังใจแก่เด็กที่พบปัญหา
19. ครูตรวจสอบความเข้าใจกับเด็กขณะทำ กิจกรรม	1	-	ครูคอยซักถามความเข้าใจของเด็กขณะทำ กิจกรรม
20. ครูสาธิตและชักชวนให้เด็กทำกิจกรรม	1	-	ครูชักชวนเด็กที่ไม่สนใจทำกิจกรรม
21. ครูให้เด็กได้แสดงออก แสดงความ คิดเห็นและแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่าง ครูกับเด็ก	1	-	หลังจากทำกิจกรรมครูให้เด็กร่วมกันแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำผ่านสื่อ และอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ
22. ครูให้แรงเสริมทางบวกแก่เด็ก เช่น คำชมเชย หรือการให้กำลังใจเมื่อเด็กมี ปัญหา	1	-	ครูชมเชยแก่เด็กที่มีความตั้งใจ และให้ กำลังใจแก่เด็กที่พบปัญหาในขณะที่ทำกิจกรรม

จากตารางที่ 24 สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคกลาง ด้านบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสังเกต ได้ดังนี้

การจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ ครูในพื้นที่ภาคกลางตรวจสอบสภาพสื่อและ อุปกรณ์ทุกชิ้นก่อนให้เด็กใช้งาน สื่อและอุปกรณ์ มีไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ในการคัดเลือกสื่อ ครู ดำเนินการคัดเลือกสื่อให้มีความเหมาะสมกับวัย และสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้

ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ภาคกลางสาธิตขั้นตอนการเปิด ปิดและขั้นตอน การใช้สื่อและอุปกรณ์ ก่อนให้เด็กได้ใช้งาน ในด้านการดูแลเด็กครูจะยืนอยู่ในบริเวณที่เด็กทำ กิจกรรม คอยดูแลอย่างใกล้ชิด สามารถเข้าไปช่วยเหลือเด็กที่พบปัญหาได้อย่างทันท่วงที และคอย เผื่อระวังความปลอดภัยไม่ให้เด็กเอามือไปดึงสายไฟ แห้งปลั๊กไฟ หรือ เลื่อนอุปกรณ์ไปมา

ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถามตลอดเวลา และ รับฟังเรื่องราวที่เด็กเสนอความคิดเห็น ในขณะที่ทำกิจกรรมครูคอยซักถาม ชมเชย ให้กำลังใจและ ซักชวนเด็กที่ไม่สนใจทำกิจกรรมด้วยการพูดคุย สาธิต หลังจากทำกิจกรรมครูให้เด็กร่วมกันแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำผ่านสื่ออุปกรณ์ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคใต้ จำแนกตามสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสังเกต

การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคใต้		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
	N=2		
ลักษณะของกิจกรรม			
1. กิจกรรมการเรียนการสอนจัดใน รูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ โดยครู วางแผนกิจกรรมที่สอดคล้องตามหน่วย การเรียนการสอน	-	2	
2. กิจกรรมการเรียนการสอนจัดใน รูปแบบของมุมประสบการณ์โดยเด็ก ทำกิจกรรมเสรี	1	1	มี 1 ศูนย์ที่จัดเป็นมุมประสบการณ์ แต่อีก 1 ศูนย์ จัดไว้เป็นห้องปฏิบัติการสื่อ โดย เฉพาะ
3. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ บูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ	2	-	ครูใช้สื่ออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ในกิจกรรมดนตรี ศิลปะ และการเสริม ทักษะทางคณิตศาสตร์
4. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ บูรณาการทั้งกิจกรรมสำหรับเด็กเป็น รายบุคคล และเป็นกลุ่มย่อย	2	-	ครูทั้ง 2 ศูนย์ให้เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ทาง เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นรายกลุ่ม โดยการ ให้เด็กได้ร่วมดูวิดีโอ และเล่นเกมร่วมกัน
5. เป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงหน่วยการเรียนรู้ หรือเนื้อหาที่เด็กเรียน เข้ากับกิจกรรม การเรียนการสอน เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ	2	-	ครูมีการเชื่อมโยง โปรแกรมสำเร็จรูปที่มี เข้ากับหน่วยการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียน การสอน เช่น การนับเลข และการหัดสะกด คำ
6. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้เด็ก เรียนรู้จากการเล่นเกม เช่น เกมจับคู่ เกมนับตัวเลข เกมเติมตัวอักษร	2	-	ครูให้เด็กเล่นเกมการศึกษาที่เป็นแผ่น โปรแกรมสำเร็จรูป อาทิเช่น เกมจับคู่ เกมเติมภาพ

ตารางที่ 25 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคใต้		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
	N=2		
7. มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กสนใจและพร้อมที่จะเรียน เช่น การสนทนา การร้องเพลง การเล่นิทาน	2	-	ครูมีการพูดคุยสนทนากับเด็ก ก่อนการเริ่ม จัดกิจกรรม
8. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เสนอหัวข้อที่ตัวเองสนใจ	-	2	
9. เปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมตามความ สามารถและความสนใจของเด็กเอง	-	2	
10. ให้เด็กพิเศษมีส่วนร่วมในกิจกรรม	-	2	
11. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	2	-	เวลาในการเรียนการสอนจัดได้อย่าง เหมาะสม และสามารถยืดหยุ่นเวลาได้
12. เปิดโอกาสให้เด็กนำเสนอผลงานหลัง ทำกิจกรรมเสร็จในรูปแบบต่างๆ	1	1	มีครู 1 คนที่ให้เด็กนำเสนอผลงานด้วย การนำเสนอหน้าชั้น
การจัดตารางเวลากิจกรรม			
13. จัดอยู่ในตารางกิจกรรมประจำวัน	2	-	จัดอยู่ในตารางกิจกรรมประจำวัน
14. จัดอยู่ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน	-	2	
15. จัดตารางเวลาที่มีช่วงสลับระหว่างการ ทำกิจกรรมกลางแจ้ง	2	-	ครูให้เด็กได้ดูแผ่นวีซีดีหลังจากกิจกรรม กลางแจ้ง

จากตารางที่ 25 สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน จากแบบสังเกต ได้ดังนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคใต้จัดไว้ในรูปแบบของมุม ประสบการณ์ 1 แห่ง และจัดไว้ในห้องปฏิบัติการสื่อโดยเฉพาะอีก 1 แห่ง ครูบูรณาการกิจกรรม ต่างๆ เข้ากับสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมดนตรีและการ เคลื่อนไหว การใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรม ครูดำเนินการจัด กิจกรรมในลักษณะรายกลุ่มย่อยโดยการให้เด็กได้ดูวิดีโอร่วมกัน และนั่งเล่นเกมการศึกษาร่วมกัน ครูมีการเชื่อมโยงโปรแกรมสำเร็จรูปให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการนับเลข หรือ การหัดสะกดคำ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูจะดำเนินการพูดคุย สนทนากับเด็กก่อนการเริ่ม กิจกรรม เพื่อให้เด็กสนใจและพร้อมที่จะเรียน ซึ่งครูมีการจัดสรรเวลาในการจัดกิจกรรมด้วยสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม ในด้านการนำเสนอผลงานหลังกิจกรรม มี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ในภาคใต้ที่มีการนำเสนอผลงานที่ทำผ่านสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศด้วยวิธีการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

การจัดตารางเวลากิจกรรม ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จัดให้กิจกรรมการใช้สื่อและอุปกรณ์ทาง เทคโนโลยีสารสนเทศในตารางกิจกรรมประจำวัน และในช่วงสลับระหว่างการทำกิจกรรม กลางแจ้งครูผู้ดูแลเด็กให้เด็กได้ดูแผ่นวีซีดีหลังจากทำกิจกรรมกลางแจ้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคใต้ จำแนกตามบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสังเกต

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคใต้		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
N=2			
การจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์			
1. ครูศึกษาและเรียนรู้สื่อและอุปกรณ์ก่อนใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็ก	1	1	มีครู 1 คน ที่ศึกษาสื่อและอุปกรณ์ก่อนการใช้งาน
2. ครูตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ก่อนนำไปให้เด็กใช้	2	-	ครูตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ทุกชิ้นก่อนการใช้งาน
3. ครูจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก	2	-	สื่อและอุปกรณ์ที่ครูจัดเตรียมให้มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนเด็ก
4. ครูคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	สื่อและอุปกรณ์ที่คัดเลือกมีความสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้
5. ครูคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก	2	-	แผ่นโปรแกรมมีสีสันสดใส เนื้อหาเหมาะสมกับวัย
6. ครูจัดเตรียมและคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่แปลกใหม่ น่าสนใจที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กให้มากขึ้นกว่าเดิม	1	1	ครูในศูนย์ 1 คนมีการจัดเตรียมคัดเลือกสื่ออย่างหลากหลาย

ตารางที่ 26 (ต่อ)

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคใต้		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
N=2			
การดูแลเด็ก			
7. ครูสาธิตการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกวิธี เช่น การเปิด-ปิด เครื่องคอมพิวเตอร์	2	-	ครูสาธิตการใช้สื่อและอุปกรณ์ก่อนการใช้งานให้แก่เด็กดู โดยสาธิตการเปิด ปิด และขั้นตอนการใช้งาน
8. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	1	1	ครู 1 คนมีการจัดกลุ่มให้แก่เด็กที่มีความสามารถเท่าเทียมกันทำกิจกรรมด้วยกัน และเลือกแผ่น โปรแกรมที่เหมาะสมให้เล่น
9. ครูเปิดโอกาสให้เด็กเลือกสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	2	-	ครูให้เด็กเลือกแผ่น โปรแกรมเกมการศึกษา และแผ่นวีซีดีด้วยตนเอง
10. ครูเปิดโอกาสให้เด็กแสวงหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต(INTERNET) โดยครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด	1	1	มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียง 1 คนที่มีการคิดระบบอินเทอร์เน็ตให้เด็กได้ใช้เล่นเกม และหารูปภาพมาใช้ในการทำกิจกรรม
11. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการใช้สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	-	2	
12. ครูอยู่ในจุดที่เด็กสามารถมองเห็นหรืออยู่ในบริเวณที่เด็กทำกิจกรรม	2	-	ครูอยู่ในบริเวณที่เด็กทำกิจกรรม
13. ครูสามารถเข้าไปช่วยเหลือเด็กทันทีที่มีปัญหาในขณะที่เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	-	ครูเข้าไปช่วยเหลือเด็กทันทีเมื่อเกิดเหตุขัดข้อง หรือเมื่อเด็กพบปัญหาจากการใช้งานผ่านสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 26 (ต่อ)

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	ครูผู้ดูแลเด็ก ในพื้นที่ภาคใต้		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
N=2			
การดูแลเด็ก (ต่อ)			
14. ครูดูแลเด็กและให้คำแนะนำเด็กขณะมี การใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศอย่างทั่วถึง	2	-	ครูคอยแนะนำขณะที่เด็กกำลังใช้สื่อและ อุปกรณ์
15. ครูสังเกตดูแลความปลอดภัยและ แนะนำเด็กให้ระมัดระวังการใช้สื่อและ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	-	ครูคอยระมัดระวังการดึงสายไฟ และการใช้ สื่อและอุปกรณ์อย่างผิดวิธี
การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก			
16. ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม	2	-	ครูเปิดโอกาสให้เด็กซักถาม
17. ครูรับฟังความคิดเห็นของเด็ก	2	-	ครูยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก
18. ครูสอบถามหรือพูดคุยกับเด็กขณะทำ กิจกรรม	2	-	ครูสอบถามเด็ก และคอยให้กำลังใจเด็ก ในขณะที่ทำกิจกรรม
19. ครูตรวจสอบความเข้าใจกับเด็กขณะทำ กิจกรรม	2	-	ครูพูดคุย และคอยทบทวนขั้นตอนการเล่น เกมการศึกษาแก่เด็ก
20. ครูสาธิตและชักชวนให้เด็กทำกิจกรรม	2	-	ครูชักชวนเด็กที่ไม่อยากทำกิจกรรมให้สนใจ
21. ครูให้เด็กได้แสดงออก แสดงความ คิดเห็นและแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่าง ครูกับเด็ก	2	-	ครูให้เด็กที่มีความสามารถมากกว่าเพื่อน ช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมผ่านสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
22. ครูให้แรงเสริมทางบวกแก่เด็ก เช่น คำ ชมเชย หรือการให้กำลังใจเมื่อเด็กมี ปัญหา	2	-	ครูคอยให้คำชื่นชมและให้กำลังใจแก่เด็กใน ขณะที่ทำกิจกรรม

จากตารางที่ 26 สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้ ด้านบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสังเกต ได้ดังนี้

การจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ ครูในพื้นที่ภาคใต้ศึกษาขั้นตอนการใช้งานของสื่อ และอุปกรณ์ ตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ทุกชิ้นก่อนให้เด็กใช้งาน ในการจัดเตรียมสื่อและ อุปกรณ์มีเพียงพอต่อจำนวนของเด็ก การคัดเลือกสื่อ ครูดำเนินการคัดเลือกสื่อให้มีความเหมาะสม กับวัย สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ และมีความหลากหลาย

ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ภาคใต้สาธิตการใช้สื่อและอุปกรณ์ โดยการ สาธิตขั้นตอนการเปิด ปิด และขั้นตอนการใช้งาน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้ครูยังเปิดโอกาสให้เด็กเลือกสื่อและอุปกรณ์ด้วยตนเอง มี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียง 1 ศูนย์ที่มีการติดระบบอินเทอร์เน็ตให้เด็กได้แสวงหาความรู้โดยการให้เด็ก ใช้เล่นเกมในระบบเครือข่าย และหารูปภาพมาใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ การดูแลเด็กครูจะยืนอยู่ ในบริเวณที่เด็กทำกิจกรรม สามารถเข้าไปช่วยเหลือเด็กได้อย่างทันท่วงทีเมื่อพบปัญหา คอย แนะนำขั้นตอน วิธีการต่างๆให้แก่เด็กที่ยังใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ถนัด และคอยสังเกตดูแลความปลอดภัยอย่างใกล้ชิด

ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม และรับฟัง ความคิดเห็นของเด็ก ในขณะที่ทำกิจกรรมด้วยสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศครูคอย สอบถาม และให้กำลังใจ ครูชักชวนเด็กที่ไม่สนใจทำกิจกรรมด้วยการพูดคุย ชักชวนให้อยากทำ กิจกรรมและให้เพื่อนที่มีความสามารถมากกว่าเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือ แก้ปัญหาพร้อมกับเพื่อนคนอื่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสภาพการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสังเกต

การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ครูผู้ดูแลเด็ก		เหตุการณ์ที่พบ
	ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
	พบ	ไม่พบ	
N=2			
ลักษณะของกิจกรรม			
1. กิจกรรมการเรียนการสอนจัดใน รูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ โดยครู วางแผนกิจกรรมที่สอดคล้องตามหน่วย การเรียนการสอน	1	2	มีศูนย์ 1 ศูนย์ที่จัดสื่อและอุปกรณ์ทาง เทคโนโลยีสารสนเทศไว้ในรูปแบบศูนย์ การเรียนรู้ โดยที่เด็กสามารถเข้าไปใช้ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
2. กิจกรรมการเรียนการสอนจัดใน รูปแบบของมุมประสบการณ์โดยเด็ก ทำกิจกรรมเสรี	2	1	มี 2 ศูนย์ที่จัดเป็นมุมประสบการณ์ ที่เด็ก จะสามารถเข้าไปใช้ได้เมื่อครูอนุญาตให้ ใช้ในช่วงเวลาที่กำหนด
3. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ บูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ	3	-	ครูใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศในกิจกรรมดนตรี ศิลปะและ การเสริมทักษะทางภาษาคณิตศาสตร์
4. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ บูรณาการทั้งกิจกรรมสำหรับเด็กเป็น รายบุคคล และเป็นกลุ่มย่อย	3	-	ครูทั้ง 3 ศูนย์ให้เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ทาง เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นรายกลุ่ม โดย ให้เด็กได้ร่วมดูวิดีโอ และเล่นเกมร่วมกัน
5. เป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงหน่วยการเรียนรู้ หรือเนื้อหาที่เด็กเรียน เข้ากับกิจกรรม การเรียนการสอน เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ	2	1	ครูมีการเชื่อมโยง โปรแกรมสำเร็จรูปที่มี เข้ากับหน่วยการเรียนรู้ และกิจกรรมการ เรียนการสอน เช่น การนับเลข การหัด ผสมคำ
6. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้เด็ก เรียนรู้จากการเล่นเกม เช่น เกมจับคู่ เกมนับตัวเลข เกมเติมตัวอักษร	3	-	ครูให้เด็กเล่นเกมการศึกษาที่เป็นแผ่น โปรแกรมสำเร็จรูป อาทิเช่น เกมจับคู่ เกมนับตัวเลข และเกมเติมภาพ

ตารางที่ 27 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ครูผู้ดูแลเด็ก		เหตุการณ์ที่พบ
	ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
	พบ	ไม่พบ	
	N=2		
7. มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กสนใจและพร้อมที่จะเรียน เช่น การสนทนา การร้องเพลง การเล่นิทาน	3	-	ครูมีการพูดคุยสนทนากับเด็ก ก่อนการเริ่ม จัดกิจกรรม
8. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เสนอหัวข้อที่ตัวเองสนใจ	2	1	ครูให้เด็กร่วมเสนอหัวข้อที่เด็กสนใจที่จะ เรียนรู้ และครูคอยควบคุมให้อยู่ในหน่วย การเรียนรู้
9. เปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมตามความ สามารถและความสนใจของเด็กเอง	3	-	ครูให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ ตามมุมประสบการณ์
10. ให้เด็กพิเศษมีส่วนร่วมในกิจกรรม	-	3	
11. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	3	-	เวลาในการเรียนการสอนจัดได้อย่าง เหมาะสม และสามารถยืดหยุ่นเวลาได้
12. เปิดโอกาสให้เด็กนำเสนอผลงานหลัง ทำกิจกรรมเสร็จในรูปแบบต่างๆ	2	1	ครูให้เด็กนำเสนอผลงานด้วยการนำเสนอที่ บอร์ดแสดงผลงาน และการนำเสนอหน้าชั้น
การจัดตารางเวลากิจกรรม			
13. จัดอยู่ในตารางกิจกรรมประจำวัน	3	-	จัดอยู่ในตารางกิจกรรมประจำวัน
14. จัดอยู่ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน	-	3	
15. จัดตารางเวลาที่มีช่วงสลับระหว่างการ ทำกิจกรรมกลางแจ้ง	3	-	ครูเปิดเพลงและให้เด็กได้ทำท่าทางอิสระ หลังจากกิจกรรมกลางแจ้ง

จากตารางที่ 27 สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสังเกต ได้ดังนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดไว้ในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ 1 แห่ง และมุมประสบการณ์ 2 แห่ง ครูบูรณาการกิจกรรมต่างๆ เข้ากับสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมดนตรี กิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาและคณิตศาสตร์ การใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรม ครูดำเนินการจัดกิจกรรมในลักษณะรายกลุ่มโดยการให้เด็กได้ดูวิดีโอ และนั่งเล่นเกมการศึกษา ร่วมกัน ครูมีการเชื่อมโยงโปรแกรมสำเร็จรูปให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการนับเลข หรือการหัดผสมคำ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูจะดำเนินการพูดคุย สนทนากับเด็กก่อนการเริ่มกิจกรรม เพื่อให้เด็กสนใจและพร้อมที่จะเรียน นอกจากนี้ครูยังให้เด็กร่วมเสนอหัวข้อที่เด็กสนใจที่จะเรียนรู้ และให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจในมุมประสบการณ์ ครูมีการจัดสรรเวลาในการจัดกิจกรรมด้วยสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม ในด้านการนำเสนอผลงานหลังกิจกรรม ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน ให้เด็กเสนอผลงานผ่านบอร์ดแสดงผลงาน และการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

การจัดตารางเวลากิจกรรม ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จัดให้กิจกรรมการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในตารางกิจกรรมประจำวัน และในช่วงสลับระหว่างการทำกิจกรรม กลางแจ้งครูผู้ดูแลเด็กให้เด็กได้ฟังเพลง และทำท่าทางประกอบอิสระ

ตารางที่ 28 จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก
จากแบบสังเกต

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	ครูผู้ดูแลเด็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
N=2			
การจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์			
1. ครูศึกษาและเรียนรู้สื่อและอุปกรณ์ก่อน ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็ก	3	-	ครูศึกษาสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนในตอนเช้าก่อนเข้า ชั้นเรียน
2. ครูตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ ก่อนนำไปให้เด็กใช้	3	-	ครูตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ทุกชิ้นให้ มีสภาพสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้
3. ครูจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ให้เพียงพอ ต่อจำนวนเด็ก	3	-	สื่อและอุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวน เด็ก
4. ครูคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ให้ สอดคล้องกับเนื้อหาหรือกิจกรรมการ เรียนการสอน	3	-	สื่อและอุปกรณ์ที่ครูคัดเลือกมีความ สอดคล้องกับเนื้อหา
5. ครูคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ให้เหมาะสม กับวัยของเด็ก	3	-	ครูเลือกสื่อได้มีความเหมาะสมกับวัย โดย เลือกเรื่องราวที่เข้าใจง่าย สีสันสดใส
6. ครูจัดเตรียมและคัดเลือกสื่อและ อุปกรณ์ที่แปลกใหม่ น่าสนใจที่จะ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กให้มาก ขึ้นกว่าเดิม	3	-	ครูมีการจัดเตรียมสื่อใหม่ๆ มาใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอนแต่ละหน่วยการเรียน

ตารางที่ 28 (ต่อ)

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	ครูผู้ดูแลเด็ก		เหตุการณ์ที่พบ
	ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
	พบ	ไม่พบ	
	N=2		
การดูแลเด็ก			
7. ครูบริหารจัดการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกวิธี เช่น การเปิด-ปิด เครื่องคอมพิวเตอร์	3	-	ครูสาริต และทบทวนขั้นตอนการเปิด ปิด ขั้นตอนการใช้งาน และข้อควรปฏิบัติในการใช้สื่อและอุปกรณ์ในแต่ละประเภท
8. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3	-	ครูจัดกลุ่มเด็กในการใช้สื่อและอุปกรณ์โดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลในการใช้งาน
9. ครูเปิดโอกาสให้เด็กเลือกสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3	-	ครูให้เด็กเลือกแผ่น โปรแกรมสำเร็จรูปที่ต้องการใช้งานด้วยตนเอง
10. ครูเปิดโอกาสให้เด็กแสวงหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต (INTERNET) โดยครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด	-	3	
11. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการใช้สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	2	1	ครูให้เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ร่วมกันในการทำกิจกรรมศิลปะ และกิจกรรมเกมการศึกษา
12. ครูอยู่ในจุดที่เด็กสามารถมองเห็นหรืออยู่ในบริเวณที่เด็กทำกิจกรรม	3	-	ครูอยู่ในบริเวณที่เด็กทำกิจกรรม
13. ครูสามารถเข้าไปช่วยเหลือเด็กทันทีที่มีปัญหาในขณะที่เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	3	-	ครูเข้าไปช่วยเหลือเด็กทันทีเมื่อเกิดเหตุขัดข้อง และเมื่อเด็กร้องขอความช่วยเหลือ

ตารางที่ 28 (ต่อ)

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก	ครูผู้ดูแลเด็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		เหตุการณ์ที่พบ
	พบ	ไม่พบ	
N=2			
การดูแลเด็ก (ต่อ)			
14. ครูดูแลเด็กและให้คำแนะนำเด็กขณะมี การใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศอย่างทั่วถึง	3	-	ครูคอยดูแล และให้คำแนะนำในขณะที่เด็กใช้ สื่อและอุปกรณ์อย่างใกล้ชิด
15. ครูสังเกตดูแลความปลอดภัยและ แนะนำเด็กให้ระมัดระวังการใช้สื่อและ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	3	-	ครูคอยระมัดระวัง เรื่องความปลอดภัย คอย ป้องกันไม่ให้เด็กเอามือดึงปลั๊กไฟ และ ป้องกันไม่ให้เด็กขยับสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ
การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก			
16. ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม	3	-	ครูเปิดโอกาสให้เด็กซักถามตลอดเวลา
17. ครูรับฟังความคิดเห็นของเด็ก	3	-	ครูฟังความคิดเห็นของเด็กทุกคน
18. ครูสอบถามหรือพูดคุยกับเด็กขณะทำ กิจกรรม	3	-	ครูคอยพูดคุย และสอบถามในสิ่งที่เด็กทำ กิจกรรมผ่านสื่อและอุปกรณ์
19. ครูตรวจสอบความเข้าใจกับเด็กขณะทำ กิจกรรม	3	-	ครูซักถามความเข้าใจกับเด็กในขณะที่ทำ กิจกรรมเมื่อมีเด็กทำข้ามขั้นตอน
20. ครูสาธิตและชักชวนให้เด็กทำกิจกรรม	3	-	ครูพูดคุยชักจูงให้เด็กสนใจในกิจกรรม
21. ครูให้เด็กได้แสดงออก แสดงความ คิดเห็นและแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่าง ครูกับเด็ก	3	-	ครูให้เด็กได้นำเสนอผลงาน และให้ร่วม แสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ให้เด็กร่วม แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าร่วมกัน
22. ครูให้แรงเสริมทางบวกแก่เด็ก เช่น คำ ชมเชย หรือการให้กำลังใจเมื่อเด็กมี ปัญหา	3	-	ครูให้คำชมเชยแก่เด็กเมื่อทำสำเร็จ และคอย ให้กำลังใจแก่เด็กที่พบปัญหา

จากตารางที่ 28 สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้าน บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก จากแบบสังเกต ได้ดังนี้

การจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ ครูในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือศึกษาขั้นตอน การใช้งานของสื่อและอุปกรณ์ ตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ทุกชิ้นก่อนให้เด็กใช้งาน ในการ จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์มีเพียงพอต่อจำนวนของเด็ก การคัดเลือกสื่อ ครูดำเนินการคัดเลือกสื่อให้ มีความเหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับเนื้อหา และมีความหลากหลาย แปลกใหม่ น่าสนใจ

ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือสาธิตและทบทวน ขั้นตอนการเปิด ปิด ขั้นตอนการใช้งาน และข้อปฏิบัติในการใช้สื่อและอุปกรณ์ในแต่ละประเภท การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดกลุ่มเด็กที่มีความสามารถใกล้เคียงกันให้ใช้สื่อและอุปกรณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ครูยังเปิดโอกาสให้ เด็กเลือกสื่อและอุปกรณ์ด้วยตนเอง และมีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การดูแลเด็กครู จะยืนอยู่ในบริเวณที่เด็กทำกิจกรรม สามารถเข้าไปช่วยเหลือเด็กได้อย่างทันท่วงทีเมื่อเกิด เหตุขัดข้อง หรือเมื่อเด็กร้องขอความช่วยเหลือ นอกจากนี้ครูคอยดูแล ให้คำแนะนำในขณะที่เด็กใช้ สื่อและอุปกรณ์อย่างใกล้ชิด และคอยสังเกตดูแลความปลอดภัยไม่让孩子เอามือดึงปลั๊กไฟ และ เคลื่อนย้ายสื่อและอุปกรณ์

ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม และรับฟัง ความคิดเห็นของเด็กทุกคน ในขณะที่ทำกิจกรรมด้วยสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศครู คอยพูดคุย สอบถาม และให้กำลังใจ ครูชักชวนเด็กที่ไม่สนใจทำกิจกรรมด้วยการพูดคุย ชักชวนให้ อยากรทำกิจกรรม นอกจากนี้ยังสนับสนุนการกล้าแสดงออก และการแสดงความคิดเห็นโดยการให้ เด็กนำเสนอผลงาน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และครูคอยให้แรงเสริมทางบวกเมื่อเด็กประสบความสำเร็จ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 29 จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามข้อมูลด้านการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถาม

การจัดสภาพแวดล้อม	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การจัดพื้นที่ บริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์		
การจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
มีการจัดพื้นที่เป็นสัดส่วน	10	41.67
มีการแบ่งพื้นที่และบริเวณที่สะดวกต่อการใช้สื่อและอุปกรณ์	10	41.67
มีการจัดพื้นที่สำหรับแสดงผลงานของเด็กจากการใช้สื่อและอุปกรณ์	8	33.33
มีการตกแต่งบริเวณพื้นที่สำหรับแสดงผลงานของเด็กจากการใช้สื่อและอุปกรณ์	2	8.33
สิ่งที่คำนึงถึง ในการจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
ความสะดวก	11	45.83
ความปลอดภัย	14	58.33
ความพร้อมของอาคารสถานที่ และสถานที่	11	45.83
บรรยากาศในการเรียนรู้	12	50
พื้นที่และบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
ภายในห้องเรียน	16	66.67
ห้องปฏิบัติการโดยเฉพาะ	8	33.33
การแลกเปลี่ยนหรือประสานงานกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัย		
เสนอแนะแนวทางการจัดพื้นที่และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์	7	29.17
ร่วมกันจัดพื้นที่และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์	9	37.50
ของบประมาณในการสนับสนุนการจัดพื้นที่ และบริเวณ	8	33.33

ตารางที่ 29 (ต่อ)

การจัดสภาพแวดล้อม	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การจัดวางสื่อและอุปกรณ์		
การจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
จัดให้อยู่ในบริเวณที่สะดวกต่อการใช้งาน	9	37.50
จัดให้เป็นสัดส่วน	10	41.67
จัดให้เด็กสามารถมองเห็นได้ง่าย โดยการใช้สัญลักษณ์	6	25
บทบาทในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
ร่วมกันจัดกับครูผู้ดูแลเด็กท่านอื่นๆ	13	54.17
ของบประมาณในการซื้อครุภัณฑ์ในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์	5	20.83
นำความรู้จากการอบรมมาเป็นแนวทางในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์	9	37.50
ศึกษา ทำความเข้าใจและดำเนินการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ด้วยตนเอง	8	33.33
การดูแลรักษาความปลอดภัย		
มาตรการป้องกันรักษาความปลอดภัยให้กับเด็กปฐมวัย		
ติดตั้งสายดิน และอุปกรณ์ตัดไฟ	8	33.33
ตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ	14	58.33
หลีกเลี่ยงการใช้สื่อและอุปกรณ์ที่ชำรุด หรืออาจก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก	12	50
สร้างข้อตกลงร่วมกับเด็กเพื่อความปลอดภัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์	10	41.67

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 29 แสดงว่าในเรื่องของการจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการจัดพื้นที่เป็นสัดส่วน และมีการแบ่งพื้นที่บริเวณที่สะดวกต่อการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ มีการจัดพื้นที่สำหรับแสดงผลงานของเด็กจากการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 33.33 สิ่งที่น่าสนใจในการจัดพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ คือ ความปลอดภัยเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ บรรยากาศในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 50 ซึ่งการจัดพื้นที่และบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นส่วนมากอยู่ภายในห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาอยู่ภายในห้องปฏิบัติการสื่อและเทคโนโลยีโดยเฉพาะคิดเป็นร้อยละ 33.33 และครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการแลกเปลี่ยนหรือประสานงานกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัยโดย ร่วมกันจัดพื้นที่และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ ของบประมาณในการสนับสนุนการจัดพื้นที่ และบริเวณ คิดเป็นร้อยละ 33.33

การจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จัดวางอย่างเป็นสัดส่วน คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมา คือ จัดให้อยู่ในบริเวณที่สะดวกต่อการใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จะทำการจัดวางสื่อร่วมกับครูผู้ดูแลเด็กท่านอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 54.17 รองลงมาคือ นำความรู้จากการอบรมมาเป็นแนวทางในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 37.50

ในเรื่องของการรักษาความปลอดภัยครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จะมีมาตรการรักษาความปลอดภัยโดย ตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ หลีกเลี่ยงการใช้สื่อและอุปกรณ์ที่ชำรุด หรืออาจก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก คิดเป็นร้อยละ 50

การสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็กถึงสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า

การจัดพื้นที่และบริเวณ ครูผู้ดูแลเด็กทั้งหมด จำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีการจัดพื้นที่และบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจัดพื้นที่เป็นสัดส่วน โดยแยกเป็นมุมต่างๆ มีบริเวณการใช้งานที่เด่นชัด และมีความเหมาะสมกับการใช้งาน และจำนวนของเด็ก โดยสิ่งที่คำนึงถึงในการจัดพื้นที่ในการใช้สื่อและอุปกรณ์ คือ ความปลอดภัย แสงสว่าง อากาศถ่ายเทได้สะดวก และพื้นที่ไม่คับแคบเหมาะสมกับจำนวนของเด็ก

การจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็กทั้งหมด จำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีแนวทางในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์โดยคำนึงถึง ความเป็นสัดส่วน สามารถใช้งานได้สะดวก และมีความปลอดภัย และครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เคยมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่สำหรับการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เว้นแต่ครูจำนวน 2 คน (ภาคเหนือ 2 คน) ที่ไม่เคยมีการปรับเปลี่ยน ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กทุกคน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) ให้ความสำคัญในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยคำนึงถึง ความปลอดภัย ความสะดวก และความเป็นสัดส่วนในการใช้งาน

การดูแลรักษาความปลอดภัยนั้นครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีแนวทางป้องกันและดูแลความปลอดภัยให้กับเด็กในขณะที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดย สร้างข้อตกลงในการใช้สื่อและอุปกรณ์ คอยดูแล และให้ความรู้ในการใช้งานอย่างใกล้ชิด มีการติดตั้งสายดิน และระบบตัดไฟเมื่อมีไฟฟ้าลัดวงจร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามข้อมูล เกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถาม

การจัดสภาพแวดล้อม	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม		
ปัญหาการจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของเด็กปฐมวัย		
พื้นที่ของศูนย์มีบริเวณจำกัด ไม่สามารถขยายต่อเติมได้	8	33.33
ขนาดของห้องเรียนมีพื้นที่คับแคบ	11	45.83
พื้นที่และบริเวณอยู่ใกล้สถานที่ที่มีเสียงรบกวน	3	12.50
พื้นที่และบริเวณต้องใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ	4	16.67
ไม่มีปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น	13	54.17
ปัญหาในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัย		
งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อชิ้นวางสื่อและอุปกรณ์	7	29.17
ขนาดของห้องเรียนมีพื้นที่คับแคบ	9	37.50
ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์	2	8.33
ไม่มีปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น	6	25
ปัญหาการสร้างมาตรการป้องกันความปลอดภัยให้กับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
มีอุปกรณ์ชำรุดเสียหายหลายอย่าง	6	25
การติดตั้งระบบไฟฟ้าไม่มีฉนวน	5	20.83
ไม่มีการติดตั้งระบบสายดินและอุปกรณ์ตัดไฟ	5	20.83
เด็กนำเครื่องเล่น หรือสิ่งที่เป็นของเหลวต่างๆ มาวางไว้ใกล้สื่อและอุปกรณ์	6	25
เด็กถอดและเสียบปลั๊กไฟด้วยตนเองเมื่อเกิดเหตุขัดข้องขณะใช้สื่อและอุปกรณ์	1	4.17
ขาดคนควบคุมดูแล	2	8.33
ไม่มีปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น	5	20.83

จากตารางที่ 30 สามารถสรุปปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถามครูผู้ดูแลเด็ก ได้ดังนี้

ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 54.17 ไม่พบปัญหาการจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของเด็กปฐมวัย และที่พบปัญหาส่วนใหญ่คือ ขนาดของห้องเรียนมีพื้นที่คับแคบ คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมาคือ พื้นที่ของศูนย์มีบริเวณจำกัด ไม่สามารถขยายต่อเติมได้ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ปัญหาในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ คือ ขนาดของห้องเรียนมีพื้นที่คับแคบ คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อชิ้นวางสื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 29.17 มีครูผู้ดูแลเด็กบางส่วนที่ไม่พบปัญหาคิดเป็นร้อยละ 25 ปัญหาในการสร้างมาตรการป้องกันความปลอดภัย ครูผู้ดูแลส่วนใหญ่พบปัญหา มีอุปกรณ์ชำรุดเสียหายหลายอย่าง และเด็กนำเครื่องดื่ม เช่น น้ำ นม หรือสิ่งที่เป็นของเหลวต่างๆ มาวางไว้ใกล้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาคือ การติดตั้งระบบไฟฟ้าไม่มีฉนวนและไม่มีกรติดตั้งระบบสายดิน และอุปกรณ์ตัดไฟ คิดเป็นร้อยละ 20.83 ส่วนครูผู้ดูแลเด็กที่ไม่พบปัญหาคิดเป็นร้อยละ 20.83

การสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็กสามารถสรุปปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ได้ดังนี้

ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมมีครูผู้ดูแลเด็กเพียงบางส่วน (ภาคเหนือ 2 คน) ที่พบปัญหาเกี่ยวกับการจัดพื้นที่และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ พื้นที่ที่มีความคับแคบจึงไม่สามารถจัดสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทุกชนิดเป็นสัดส่วนได้ในแต่ละประเภท

ปัญหาการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ (ภาคเหนือ 2 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 คน) พบปัญหาคือ โต๊ะเก้าอี้ และชั้นวางสื่อและอุปกรณ์มีขนาดไม่เหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก

ซึ่งปัญหาที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่มีครูผู้ดูแลเด็กพบปัญหาดังกล่าว

ตารางที่ 31 จำนวนครูจำแนกตามสภาพการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสำรวจ

การจัดสภาพแวดล้อม	ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคเหนือ		ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคกลาง		ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคใต้		ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ
	N=2		N=1		N=2		N=3	
การจัดพื้นที่และบริเวณที่ใช้สื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ								
1. จัดพื้นที่สำหรับการใช้สื่อ และอุปกรณ์แต่ละประเภทเป็นสัดส่วน ไม่เหลื่อมล้ำกัน	2	-	1	-	2	-	2	1
2. จัดพื้นที่ให้มีบริเวณเหมาะสมสำหรับเด็กใช้สื่อ และอุปกรณ์ เป็นรายบุคคล	1	1	-	1	-	2	1	2
3. จัดพื้นที่และบริเวณเหมาะสมสำหรับเด็กใช้สื่อ และอุปกรณ์ เป็นกลุ่มย่อย	2	-	1	-	2	-	3	-
4. จัดพื้นที่การใช้สื่อ อุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์แยกออกจากบริเวณ ที่มีเสียงดัง	2	-	1	-	2	-	2	1
5. กำหนดขอบเขตของพื้นที่ในการใช้สื่อ และอุปกรณ์แต่ละประเภท อย่างชัดเจน	2	-	1	-	2	-	2	1

ตารางที่ 31 (ต่อ)

การจัดสภาพแวดล้อม	ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคเหนือ		ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคกลาง		ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคใต้		ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ
	N=2		N=1		N=2		N=3	
6. มีการกำหนดบริเวณทางเดินเข้า-ออกบริเวณการใช้สื่อ และอุปกรณ์ แต่ละประเภทอย่างชัดเจน	1	1	-	1	1	1	1	2
7. จัดพื้นที่สำหรับการนำเสนอผลงานของเด็กที่ทำผ่านสื่อ และอุปกรณ์ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	-	-	1	2	-	2	1
8. บริเวณพื้นที่การใช้สื่อ และอุปกรณ์อยู่ในพื้นที่ที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก	2	-	1	-	2	-	3	-
9. บริเวณพื้นที่การใช้สื่อ และอุปกรณ์อยู่ในพื้นที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอ	2	-	1	-	2	-	3	-
การจัดวางสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสำหรับการใช้งาน								
10. จัดวางสื่อ และอุปกรณ์สำหรับการใช้อุปกรณ์ในระดับและบริเวณ ที่เด็กสามารถมองเห็น	1	1	1	-	2	-	2	1
11. วางสื่อ และอุปกรณ์ สำหรับการใช้งานไว้ใกล้กับพื้นที่การทำ กิจกรรมของเด็ก	1	1	-	1	1	1	3	-
12. มีชั้นสำหรับวางสื่อ และอุปกรณ์เพื่อสะดวกในการหยิบใช้ของเด็ก	2	-	1	-	2	-	3	-

ตารางที่ 31 (ต่อ)

การจัดสภาพแวดล้อม	ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคเหนือ		ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคกลาง		ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคใต้		ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ	
	N=2		N=1		N=2		N=3		
13. จัดวางสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่	2	-	1	-	2	-	3	-	
14. จัดเก็บสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระเบียบบนชั้นวางของ	2	-	1	-	2	-	3	-	
15. มีชั้นวางของและที่เก็บสื่อ และอุปกรณ์เพียงพอ	2	-	1	-	2	-	3	-	
16. สื่อ และอุปกรณ์สำหรับการใช้จัดวางในระดับที่เด็กสามารถหยิบใช้ได้อย่างสะดวก	1	1	1	-	1	1	3	-	
ความปลอดภัย									
17. ตำแหน่งการจัดวางสื่อ และอุปกรณ์อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับการใช้ของเด็ก เช่น สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วย จอคอมพิวเตอร์ คีย์บอร์ด เมาส์ ต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก เป็นต้น	-	2	1	-	-	2	1	2	

ตารางที่ 31 (ต่อ)

การจัดสภาพแวดล้อม	ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคเหนือ		ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคกลาง		ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคใต้		ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ	พบ	ไม่พบ
	N=2		N=1		N=2		N=3	
18. โต๊ะ และเก้าอี้มีขนาดเหมาะสมกับวัยของเด็กในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	-	2	-	1	-	2	1	2
19. ตำแหน่งของอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ที่เสียบปลั๊กไฟ ปลั๊กไฟ สายไฟ อยู่ในตำแหน่งที่มีความปลอดภัยต่อเด็ก	2	-	1	-	2	-	3	-
20. มีรูปภาพหรือป้ายแสดงวิธีการการใช้สื่อ และอุปกรณ์แต่ละประเภทอย่างชัดเจน	1	1	-	1	-	2	1	2
21. มีรูปภาพหรือป้ายแสดงข้อตกลงของการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	-	2	-	1	-	2	-	3
22. มีอุปกรณ์ตัดไฟฟ้า เช่น เซฟท์คัท เมื่อไฟฟ้าเกิดขัดข้องในขณะที่เด็กใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	-	1	-	2	-	3	-

จากตารางที่ 31 สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสำรวจ ได้ดังนี้

ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 7 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 1 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 คน) มีการจัดพื้นที่สำหรับการใช้สื่อและอุปกรณ์แต่ละประเภทเป็นส่วนไม่เหลื่อมล้ำกัน และมีครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 2 คน (ภาคเหนือ 1 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 คน) ที่มีการจัดพื้นที่ให้มีบริเวณเหมาะสมสำหรับเด็กใช้สื่อและอุปกรณ์เป็นรายบุคคล ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 1 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีการจัดพื้นที่และบริเวณเหมาะสมสำหรับเด็กใช้สื่อและอุปกรณ์เป็นกลุ่มย่อย และส่วนใหญ่มีการจัดพื้นที่การใช้สื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์แยกออกจากบริเวณที่มีเสียงดัง ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 7 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 1 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 คน) มีการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ในการใช้สื่อและอุปกรณ์แต่ละประเภทอย่างชัดเจน มีครูผู้ดูแลเด็กเพียงบางส่วน (ภาคเหนือ 1 คน ภาคใต้ 1 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 คน) ที่มีการกำหนดบริเวณทางเดินเข้า-ออกบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์แต่ละประเภทอย่างชัดเจน และครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ (ภาคเหนือ 2 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 คน) มีการจัดพื้นที่สำหรับการนำเสนอผลงานของเด็กที่ทำผ่านสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 1 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีการจัดพื้นที่และบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์อยู่ในที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก และมีแสงสว่างเพียงพอ

การจัดวางสื่อและอุปกรณ์การใช้งานครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ (ภาคเหนือ 1 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 1 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 คน) มีการจัดวางสื่อและอุปกรณ์สำหรับการใช้ อยู่ในระดับและบริเวณที่เด็กสามารถมองเห็น และมีการวางสื่อและอุปกรณ์ สำหรับการใช้งานไว้ ใกล้กับพื้นที่การทำกิจกรรมของเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กทั้งหมด (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีชั้นสำหรับวางสื่อและอุปกรณ์เพื่อสะดวกในการหยิบใช้ของเด็ก มีการจัดวางอย่างเป็นหมวดหมู่ เป็นระเบียบ มีชั้นวางของในการจัดเก็บสื่อและอุปกรณ์เพียงพอ ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ (ภาคเหนือ 1 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 1 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) จัดวางสื่อและอุปกรณ์ในระดับที่เด็กสามารถหยิบใช้ได้อย่างสะดวก

ในเรื่องความปลอดภัย มีครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 2 คน (ภาคกลาง 1 คน และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 คน) ที่มีการจัดวางสื่อและอุปกรณ์อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก และมีครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 1 คน (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ที่มีการจัดเตรียมโต๊ะ และเก้าอี้ที่มีขนาดเหมาะสมกับวัยของเด็กในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ในเรื่องของตำแหน่งของอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ที่เสียบปลั๊กไฟ ปลั๊กไฟ

สายไฟ ครูผู้ดูแลเด็กทุกคน คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 1 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) จัดวางในตำแหน่งที่มีความปลอดภัยต่อเด็ก และมีอุปกรณ์ตัดไฟฟ้า เช่น เซฟตี้คัท เมื่อไฟฟ้าเกิดขัดข้องในขณะที่เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ไม่มีจำนวนครูผู้ดูแลที่มีการทำรูปภาพหรือป้ายแสดงข้อตกลงของการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของตัวแทนชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 32 จำนวนและค่าร้อยละของตัวแทนชุมชนจำแนกตามสถานภาพ จากแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	9	37.50
หญิง	15	62.50
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	4	16.67
31-40 ปี	10	41.67
41-50 ปี	7	29.17
51-60 ปี	3	12.50
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	37.50
ปริญญาตรี	15	62.50
4. หน่วยงาน หรือ องค์กรที่สังกัดอยู่		
กลุ่มแม่บ้าน / กลุ่มสตรีอาสา	5	20.83
กลุ่มสหกรณ์ชุมชน	6	25
กลุ่มองค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรตอบแทน	-	0
หน่วยงานทางภาครัฐ	7	29.17
หน่วยงานทางภาครัฐวิสาหกิจ	-	0
หน่วยงานทางภาคเอกชน	6	25
5. ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
ความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์	24	100
การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เช่น Microsoft Office, Photo Shop	15	62.50
การเขียนโปรแกรมต่างๆ	-	0
การใช้งานอินเทอร์เน็ต	15	62.50

จากตารางที่ 32 แสดงว่าตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.50 อายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.50 ส่วนใหญ่สังกัดอยู่ในหน่วยงานทางภาครัฐคิดเป็นร้อยละ 29.17 ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ อาทิเช่น การปิดเปิดเครื่อง การใช้งานสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างง่าย คิดเป็นร้อยละ 100

การสัมภาษณ์สามารถสรุปสถานภาพของตัวแทนชุมชน ได้ดังนี้

ภาคเหนือทั้ง 2 คน เป็นเพศหญิง อายุประมาณ 35-50 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ด้านครุศาสตร์ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สังกัดหน่วยงานทางภาครัฐ และกลุ่มสตรีอาสา มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ภาคกลาง 1 คน เป็นเพศชาย อายุ 45 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านรัฐศาสตร์ สังกัดหน่วยงานทางภาครัฐ มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการทำงานอินเทอร์เน็ต

ภาคใต้ 2 คน เพศชายและหญิง อายุประมาณ 35-50 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านมนุษยศาสตร์ และประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดหน่วยงานทางภาครัฐ และกลุ่มแม่บ้าน มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 3 คน เพศหญิง อายุประมาณ 30-50 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านสาธารณสุขศาสตร์ ปริญญาตรีด้านบริหารธุรกิจ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สังกัดหน่วยงานทางภาครัฐ และกลุ่มสตรีอาสา มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการทำงานอินเทอร์เน็ต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้
ในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน จากแบบสอบถาม
และแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 33 จำนวนและค่าร้อยละของตัวแทนชุมชน จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วม
และการสนับสนุนด้านการบริหารจัดการ จากแบบสอบถาม

การมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
	(N = 24)	
การบริหารจัดการ		
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนการวางแผนนโยบาย และแผนที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	2	8.33
มีส่วนร่วม และสนับสนุนในด้าน		
การบริหารจัดการ	12	50
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	6	25
การจัดสภาพแวดล้อม	4	16.67
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ให้เป็นไปตามแผน		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	2	8.33
มีส่วนร่วม และสนับสนุนโดยการ		
สนับสนุนงบประมาณ	3	12.50
ร่วมจัดเตรียมบุคลากรในการรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	4	16.67
สนับสนุนสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน	7	29.17
ร่วมจัดเตรียมอาคาร สถานที่	5	20.83
ให้ความรู้หรือเป็นวิทยากรในการจัดอบรมบุคลากร	3	12.50

ตารางที่ 33 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
ไม่มีส่วนร่วมและสนับสนุน	8	33.33
มีส่วนร่วมและสนับสนุน โดยการ		
แจกเอกสารความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่บุคลากร	8	33.33
สนับสนุนงบประมาณการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม	10	41.67
จัดหาผู้เชี่ยวชาญทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาให้ความรู้	7	29.17
การมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการพิจารณาผู้รับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	4	16.67
มีส่วนร่วม และสนับสนุน โดยการ		
ร่วมกำหนดเกณฑ์ คุณสมบัติของครูผู้ดูแลเด็ก	13	54.17
ร่วมทำการคัดเลือกครูผู้ดูแลเด็ก	11	45.83
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนงบประมาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	6	25
มีส่วนร่วม และสนับสนุน โดยการ		
จัดสรรงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7	29.17
จัดหางบประมาณสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน	10	41.67
จัดเสนอโครงการแก่ภาคเอกชนและหน่วยงานอิสระเพื่อของบประมาณสนับสนุน	6	25

ตารางที่ 33 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
	(N = 24)	
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
มาใช้ในการดำเนินงาน		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	3	12.50
มีส่วนร่วม และสนับสนุน โดยการ		
ร่วมสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงอาคารสถานที่	9	37.50
ร่วมสนับสนุนงบประมาณในการจัดสร้างอาคารสถานที่ใหม่	12	50
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
มาใช้ในการดำเนินงาน		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	4	16.67
มีส่วนร่วม และสนับสนุน โดยการ		
เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักของการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์	10	41.67
ร่วมสนับสนุนงบประมาณในการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์	6	25
เข้ามามีส่วนร่วมและ สนับสนุนในการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์	4	17
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	6	25
มีส่วนร่วม และสนับสนุนดังนี้		
คอมพิวเตอร์	2	8.33
เครื่องพิมพ์	3	12.50
โทรศัพท์ โทรสาร	2	8.33
โทรทัศน์	5	20.83
วิทยุ เครื่องเล่นซีดี	5	20.83
เครื่องเล่นวีดีโอ เครื่องเล่นวีซีดี เครื่องเล่นดีวีดี	4	16.67
แผ่นโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ เช่น วีซีดีสื่อการสอน เกมการศึกษา	9	37.50
ระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต	1	4.17

ตารางที่ 33 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
	(N = 24)	
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนในการส่งเสริมความรู้ ความสามารถในการพัฒนาบุคลากร		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	5	20.83
มีส่วนร่วม และสนับสนุน โดยการ		
สนับสนุนงบประมาณให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน	7	29.17
สนับสนุนเอกสาร สื่อและตำราที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3	12.50
ดำเนินการให้ความรู้ด้วยตนเอง	4	16.67
เชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางมาให้ความรู้ความเข้าใจ	5	20.83
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนในการติดตาม และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาในการดำเนินงาน		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	4	16.67
มีส่วนร่วม และสนับสนุน โดยการ		
ร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	2	8.33
ติดตามจากการรายงานผลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	5	20.83
ติดตามจากการอ่านบันทึกหลังการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก	4	16.67
ติดตามด้วยตนเองจากการเข้าไปสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	9	37.50

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 33 สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการ บริหารจัดการ จากแบบสอบถามตัวแทนชุมชน ได้ดังนี้

ในการบริหารจัดการ ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมและสนับสนุนในการวางแผน นโยบาย และแผนที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานด้านการบริหาร จัดการ คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 25 ส่วนการมีส่วนร่วม และสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ให้เป็นไปตามแผน ส่วนใหญ่มีการร่วมสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานคิดเป็นร้อยละ 29.17 รองลงมา คือ มีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ คิดเป็นร้อยละ 20.83 ในด้านการจัดเตรียม บุคลากร ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วม และสนับสนุนงบประมาณการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการ อบรม คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ แจกเอกสารความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ บุคลากร คิดเป็นร้อยละ 33.33 การมีส่วนร่วมและสนับสนุนการพิจารณาผู้รับผิดชอบในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ ร่วมกำหนดเกณฑ์ คุณสมบัติของครูผู้ดูแลเด็ก คิด เป็นร้อยละ 54.17 รองลงมาคือ ร่วมทำการคัดเลือกครูผู้ดูแลเด็ก คิดเป็นร้อยละ 45.83 การสนับสนุน งบประมาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วม สนับสนุนโดยการจัดหางบประมาณสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ ร่วมจัดสรรงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ ร่วมสนับสนุนงบประมาณในการจัดสร้างอาคารสถานที่ใหม่ คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ ร่วม สนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 37.50 การจัดเตรียมสื่อและ อุปกรณ์ ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมโดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักของการ จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ ร่วมสนับสนุนงบประมาณในการ จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 25 การสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศของตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ ได้แก่ แผ่นโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ เช่น วีซีดีสื่อการสอน เกมการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ โทรทัศน์ วิทยุ และเครื่องเล่นซีดี คิดเป็นร้อยละ 20.83

การส่งเสริมความรู้ ความสามารถในการพัฒนาบุคลากร ตัวแทนชุมชนร่วมสนับสนุน งบประมาณให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 29.17 รองลงมาคือ เชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางมาให้ความรู้ความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 20.83 ใน การติดตาม และประเมินผลการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานนั้นตัวแทนชุมชน ส่วนใหญ่ ติดตามด้วยตนเองจากการเข้าไปสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ ติดตามจากการรายงานผลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คิดเป็นร้อยละ 20.83

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนสามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในด้านการบริหารจัดการ ได้ดังนี้

ในด้านการบริหารจัดการ ตัวแทนชุมชนจำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 คน) มีส่วนร่วมและสนับสนุนการวางนโยบายและแผน โดยให้การสนับสนุน และมีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม ในส่วนของการจัดเตรียมบุคลากร ตัวแทนชุมชน 4 คน (ภาคเหนือ 2 คน และ ภาคใต้ 2 คน) มีส่วนร่วมและสนับสนุนโดยการร่วมกำหนดแนวทางการคัดเลือกบุคลากรและจัดหาผู้เชี่ยวชาญมาฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่บุคลากร ในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนด้านงบประมาณตัวแทนชุมชน 5 คน (ภาคเหนือ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีการร่วมสนับสนุนโดยจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้โดยการจัดค่าเล่าเรียนและขอรับบริจาคจากคนในชุมชน บริษัท ห้างร้านในพื้นที่ ในการสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์ ตัวแทนชุมชน 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีส่วนร่วมโดยการซื้อสื่อและอุปกรณ์ให้กับทางศูนย์พัฒนาเด็ก เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ และซีดีต่างๆ และตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีส่วนร่วมโดยการเข้าร่วมประชุมในการออกแบบและจัดเตรียมอาคาร สถานที่ และดำเนินการจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ และตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ (ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีส่วนร่วม และสนับสนุนในการติดตาม และประเมินผลการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานโดย การเข้าไปสังเกตบางช่วงเวลาของเด็กมีการใช้สื่อและอุปกรณ์ ติดตามจากการพูดคุย ชักถามเด็กที่เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจากการพูดคุย สอบถามจากครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 จำนวนและค่าร้อยละของตัวแทนชุมชน จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสอบถาม

การมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนการกำหนดหลักการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	5	20.83
มีส่วนร่วม และสนับสนุน โดยการ		
เข้าประชุมกับหัวหน้าศูนย์ฯ และครูผู้ดูแลเด็กเพื่อปรึกษาเรื่องการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์	9	37.50
เข้าประชุมกับชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ เพื่อปรึกษาเรื่องหลักการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	10	41.67
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	7	29.17
มีส่วนร่วม และสนับสนุน โดยการ		
ขอความร่วมมือจากชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ ร่วมบริจาคสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	7	29.17
ขอความร่วมมือจากชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ ร่วมบริจาคงบประมาณ	10	41.67
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนการดูแลเด็กในขณะที่ทำกิจกรรม โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	11	45.83
มีส่วนร่วม และสนับสนุน โดยการ		
เข้าร่วมเป็นผู้ช่วยในการดูแลเด็ก ขณะที่เด็กทำกิจกรรมโดยการใช้สื่อและอุปกรณ์	8	33.33
เข้าร่วมเป็นวิทยากรเป็นวิทยากรพิเศษ ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมโดยการใช้สื่อและอุปกรณ์	5	20.83

จากตารางที่ 34 สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสอบถามตัวแทนชุมชน ได้ดังนี้

ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วม และสนับสนุนการกำหนดหลักการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการเข้าประชุมกับชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ เพื่อปรึกษาเรื่องหลักการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ เข้าประชุมกับหัวหน้าศูนย์ฯ และครูผู้ดูแลเด็กเพื่อปรึกษาในการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ คิดเป็น 37.50 การร่วมจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่มีการสนับสนุน โดยขอความร่วมมือจากชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระร่วมบริจาคเงินงบประมาณเพื่อจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ ขอความร่วมมือจากชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระร่วมบริจาคสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 29.17 และตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุนการดูแลเด็กในขณะที่ทำกิจกรรมโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศคิดเป็นร้อยละ 45.83 ซึ่งตัวแทนชุมชนบางส่วนมีส่วนร่วมและสนับสนุน โดยการเข้าร่วมเป็นผู้ช่วยในการดูแลเด็ก ขณะที่เด็กทำกิจกรรมโดยการใช้สื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ เข้าร่วมเป็นวิทยากรเป็นวิทยากรพิเศษ ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมโดยการใช้สื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 20.83

การสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนสามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ดังนี้

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่มีตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนในการกำหนดหลักการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ แต่มีตัวแทนชุมชนบางส่วน (ภาคเหนือ 2 คน และภาคกลาง 1 คน) มีส่วนร่วมและสนับสนุนในการดูแลเด็กในขณะที่ทำกิจกรรม โดย จัดส่งนักศึกษาฝึกงานเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเด็กขณะใช้สื่อและอุปกรณ์ รวมทั้งการเข้าเป็นผู้ช่วยดูแลเด็กในขณะที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ เป็นบางเวลา

ตารางที่ 35 จำนวนและค่าร้อยละของตัวแทนชุมชน จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนด้านการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถาม

การมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
การจัดสภาพแวดล้อม		
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนการจัดสรรพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	5	20.83
มีส่วนร่วม และสนับสนุนโดยการ		
ขอความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระร่วมบริจาคเงินงบประมาณเพื่อจัดสรรพื้นที่ และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	11	45.83
เข้าร่วมประชุมกับครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อปรึกษาในการจัดสรรพื้นที่และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	8	33.33
การมีส่วนร่วม และสนับสนุนการกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย		
ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุน	11	45.83
มีส่วนร่วม และสนับสนุนโดยการ		
จัดเจ้าหน้าที่เข้าตรวจเช็คสภาพสื่อและอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ	4	16.67
ร่วมจัดการติดตั้งอุปกรณ์เตือนภัยที่เกี่ยวกับการป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร	9	37.50

จากตารางที่ 35 สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการจัดสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถามตัวแทนชุมชน ได้ดังนี้

การจัดสภาพแวดล้อม ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมและสนับสนุนในการจัดสรรพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการขอความร่วมมือจากชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ ร่วมบริจาคเงินงบประมาณเพื่อจัดสรรพื้นที่ และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมาคือ เข้าร่วมประชุมกับครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อปรึกษาในการจัดสรรพื้นที่และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุนการกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย แต่มีตัวแทนชุมชนบางส่วนมีส่วนร่วมและสนับสนุนโดยการร่วมจัดการติดตั้งอุปกรณ์เตือนภัยที่เกี่ยวกับการป้องกันไฟฟ้า

ลัทธิจักรคิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือจัดเจ้าหน้าที่เข้าตรวจเช็คสภาพสื่อและอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 16.67

การสัมมนาชี้แจงตัวแทนชุมชนสามารถสรุปสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในด้านการจัดสภาพแวดล้อม ได้ดังนี้

การจัดสภาพแวดล้อม ตัวแทนชุมชน 6 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีส่วนร่วมในการจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นในการจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งยังมีส่วนร่วมและการสนับสนุนการจัดวางสื่อและอุปกรณ์โดยให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การมีส่วนร่วมและสนับสนุนการวางแผนทางป้องกันและดูแลความปลอดภัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ ตัวแทนชุมชนจำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) มีส่วนร่วมโดยการให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นในการตั้งมาตรการการรักษาความปลอดภัย ข้อตกลง ข้อควรระวังในการใช้สื่อและอุปกรณ์ร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก ทั้งนี้ต้องติดตามตรวจสอบสภาพระบบการตัดไฟให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ และร่วมกันจัดหาพรมมาปูไว้ในบริเวณที่เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี เพื่อป้องกันไฟฟ้าดูด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 จำนวนและค่าร้อยละของตัวแทนชุมชน จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากแบบสอบถาม

การมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
ปัญหาการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการ		
ปัญหาการมีส่วนร่วม และสนับสนุนในด้านการวางแผนและนโยบาย		
ไม่มี	7	29.17
พบปัญหาดังนี้		
ขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่จำเป็นต้องวางแผน	13	54.17
ขาดความร่วมมือจากบุคลากรและเจ้าหน้าที่	8	33.33
ปัญหาการมีส่วนร่วม และสนับสนุนในด้านการจัดเตรียมบุคลากร		
ไม่มี	6	25.00
พบปัญหาดังนี้		
ขาดความร่วมมือจากบุคลากรและเจ้าหน้าที่	1	4.17
บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ	10	41.67
ขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทาง	7	29.17
ปัญหาการมีส่วนร่วม และสนับสนุนในด้านการสนับสนุนงบประมาณ		
ไม่มี	7	29.17
พบปัญหาดังนี้		
ขาดความร่วมมือจากคนในชุมชน	9	37.50
หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระไม่ให้การสนับสนุน	2	8.33
ผู้บริหารนำงบประมาณที่ไปจัดสรรในส่วนอื่น	8	33.33
ปัญหาการมีส่วนร่วม และสนับสนุนในด้านการจัดเตรียมอาคารสถานที่		
ไม่มี	5	20.83
พบปัญหาดังนี้		
ขาดงบประมาณในการร่วมปรับปรุงอาคารสถานที่	10	41.67
พื้นที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนจำกัด	9	37.50

ตารางที่ 36 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
ปัญหาจากการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการเรียนการสอน		
ปัญหาการมีส่วนร่วม และสนับสนุนในด้านการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์		
ไม่มี	8	33.33
พบปัญหาดังนี้		
ขาดความร่วมมือจากบุคลากรและเจ้าหน้าที่	3	12.50
ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อ	13	54.17
ปัญหาจากการมีส่วนร่วมในด้านการจัดสภาพแวดล้อม		
ปัญหาการมีส่วนร่วม และสนับสนุนในด้านการจัดสรรพื้นที่ และบริเวณสำหรับการใช้สื่อและอุปกรณ์		
ไม่มี	9	37.50
พบปัญหาดังนี้		
ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรในการเข้ามาตรวจเช็คสภาพสื่อ	6	25
เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรขาดความสม่ำเสมอในการเข้ามาตรวจเช็คสภาพสื่อ	7	29.17
เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรไม่ให้ความสำคัญในเรื่องของการติดตั้งสายดินและ	2	8.33
อุปกรณ์ตัดไฟ		

จากตารางที่ 36 สามารถสรุปปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน จากแบบสอบถามตัวแทนชุมชน ได้ดังนี้

ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่พบปัญหาการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในด้านการวางแผนและนโยบายคือ ขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่จำเป็นต้องวางแผน คิดเป็นร้อยละ 54.17 รองลงมาคือ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรและเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ในส่วนของการจัดเตรียมบุคลากร ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่พบปัญหาการมีส่วนร่วมและสนับสนุนคือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ ขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทาง คิดเป็นร้อยละ 29.17 ปัญหาการมีส่วนร่วมและสนับสนุนงบประมาณตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่พบปัญหาคือ ขาดความร่วมมือจากคนในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในส่วนการศึกษาไปจัดสรรในส่วนอื่น คิดเป็นร้อยละ 33.33 การมีส่วนร่วม และสนับสนุนในด้านการจัดเตรียมอาคารสถานที่ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่พบปัญหาคือ ขาดงบประมาณในการร่วมปรับปรุงอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ พื้นที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนจำกัด คิดเป็นร้อยละ 37.50 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ในการมีส่วนร่วม และสนับสนุน คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 54.17 รองลงมาคือ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรและเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 12.50 ปัญหาจากการมีส่วนร่วมในด้านการจัดสภาพแวดล้อม ในการจัดสรรพื้นที่ และบริเวณสำหรับการใช้สื่อและอุปกรณ์ของตัวแทนชุมชนพบปัญหาส่วนใหญ่ คือ เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรขาดความสม่ำเสมอในการเข้ามาตรวจเช็คสภาพสื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 29.17 รองลงมาคือ ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรในการเข้ามาตรวจเช็คสภาพสื่อและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 25

การสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนสามารถสรุปปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ได้ดังนี้

ตัวแทนชุมชน จำนวน 5 คน (ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) พบปัญหาการมีส่วนร่วม และสนับสนุนในด้านการวางแผนและนโยบาย คือ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีของเด็ก ซึ่งตัวแทนชุมชนจำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) พบปัญหาการมีส่วนร่วม และสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร คือ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนพัฒนาบุคลากร ขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่สามารถเดินทางมาให้ความรู้ได้ และบุคลากรไม่ให้ความร่วมมือในการเข้ารับการฝึกอบรม และศึกษาดูงานนอกสถานที่ รวมทั้งบุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากจึงไม่มีเวลาออกไปรับการพัฒนาและฝึกอบรม

ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตัวแทนชุมชน จำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 คน ภาคกลาง 1 คน ภาคใต้ 2 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 คน) พบปัญหาการมีส่วนร่วม และสนับสนุนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และขาดความรู้ในเรื่องการดูแลเด็กในขณะที่ใช้สื่อและอุปกรณ์

ตัวแทนชุมชน จำนวน 2 คน (ภาคใต้ 2 คน) พบปัญหาการมีส่วนร่วม และสนับสนุนในด้านการจัดสภาพแวดล้อม คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดเตรียมพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

วิธีดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 32 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 32 คน และตัวแทนชุมชน 160 คน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ จำนวน 32 ศูนย์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 32 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 32 คน และตัวแทนชุมชน 32 คน รวมทั้งสิ้น 96 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ จำนวน 32 ศูนย์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ประเภท รวมจำนวน 8 ชุด ซึ่งประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในด้านการบริหารจัดการ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามครูผู้ดูแลเด็ก เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

ชุดที่ 3 แบบสอบถามตัวแทนชุมชน เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ

ชุดที่ 5 แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็กเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

ชุดที่ 6 แบบสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

ชุดที่ 7 แบบสังเกตสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน

ชุดที่ 8 แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามและรับกลับทางไปรษณีย์
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทำการวิเคราะห์ตามลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการสรุปรวบรวม เรียบเรียง จัดคำตอบต่างๆ ให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอด้วยการบรรยายตามประเด็นต่างๆ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกต โดยการแจกแจงความถี่ของข้อมูลในหัวข้อต่างๆ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบการบรรยายตามประเด็นต่างๆ
4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ โดยการแจกแจงความถี่ของข้อมูลในหัวข้อต่างๆ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็ก และตัวแทนชุมชน จากการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบสำรวจ

1.1 สถานภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารฯ ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และดำรงตำแหน่งเป็นนักวิชาการประจำองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีประสบการณ์ในตำแหน่งประมาณ 1-2 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์

1.2 สถานภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการตอบแบบสัมภาษณ์

ผู้บริหารฯ ทั้ง 8 แห่ง (ภาคเหนือ 2 แห่ง ภาคกลาง 1 แห่ง ภาคใต้ 2 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 แห่ง) ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-51 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโททางการศึกษาโดยตรง และดำรงตำแหน่งเป็นนักวิชาการประจำองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีประสบการณ์ในตำแหน่งประมาณ 3-13 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการใช้งานระบบอินเทอร์เน็ต

1.3 สถานภาพของครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการตอบแบบสอบถาม

ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุประมาณ 31-40 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีประสบการณ์ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่า 4 ปี และส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์

1.4 สถานภาพของครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการตอบแบบสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการสำรวจสภาพแวดล้อม

ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 ศูนย์ จำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 แห่ง ภาคกลาง 1 แห่ง ภาคใต้ 2 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 แห่ง) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุประมาณ 35-55 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงด้านการดูแลเด็กโดยตรง โดยมีประสบการณ์ในการทำงานประมาณ 10-30 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการใช้งานระบบอินเทอร์เน็ต

1.5 สถานภาพของตัวแทนชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากการตอบแบบสอบถาม

ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สังกัดอยู่ในหน่วยงานทางภาครัฐ และส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์

1.6 สถานภาพของตัวแทนชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากการตอบแบบสัมภาษณ์

ตัวแทนชุมชนจำนวน 8 คน (ภาคเหนือ 2 แห่ง ภาคกลาง 1 แห่ง ภาคใต้ 2 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 แห่ง) ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30-50 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ สังกัดอยู่ในหน่วยงานทางภาครัฐ และส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. สภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็ก และตัวแทนชุมชน

ก. ด้านการบริหารจัดการ

2.1 การวางแผนนโยบาย

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่า มีนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสอดคล้องกับความต้องการกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และความพร้อมของศูนย์ ซึ่งผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการวางแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน คือครูผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับแผนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินงานนั้น ส่วนใหญ่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเหตุผลสำคัญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินงานนั้น เพื่อให้บุคลากรเกิดการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปใช้ในการดำเนินงานนั้น ทำโดย จัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้

การสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8 แห่ง (ภาคเหนือ 2 แห่ง ภาคกลาง 1 แห่ง ภาคใต้ 2 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 แห่ง) พบว่ามีนโยบายในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ก้าวทันกับเทคโนโลยีในสังคมปัจจุบัน นำมาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลต่างๆ ให้เป็นระบบ มีการวางแผนที่สอดคล้องกับนโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อความสะดวก รวดเร็ว เป็นระบบ และต้องการพัฒนาบุคลากรให้มีความทันสมัยและมีทักษะการใช้เทคโนโลยีให้ทันต่อสังคมปัจจุบัน บทบาทของผู้บริหารฯ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ผู้บริหารฯ ต้องมีบทบาทการเป็นผู้นำในการใช้สื่อและอุปกรณ์ และต้องเป็นผู้ให้ข้อความรู้แก่บุคลากรอื่นๆ

การจัดเตรียมบุคลากรผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามดำเนินการ โดยการจัดประชุมบุคลากร เพื่อรับทราบเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจัดส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้ที่รับผิดชอบการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นพิจารณาจากความสามารถและความสนใจของครูผู้ดูแลเด็ก และบุคลากร

การสัมภาษณ์ผู้บริหารฯ ทั้ง 8 แห่ง พบว่าการจัดเตรียมบุคลากร มีเกณฑ์การพิจารณาจากความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงานที่ต้องใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน

ในการจัดสรรงบประมาณ จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมดจัดสรรงบประมาณที่ได้รับจากการสนับสนุนของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อดำเนินการในด้านการปรับปรุงอาคาร สถานที่ การจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาบุคลากร ผู้ที่รับผิดชอบพิจารณาการจัดสรรงบประมาณและค่าใช้จ่ายต่างๆ คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การตอบแบบสัมภาษณ์ ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 8 แห่ง จัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด และจัดสรรจากรายได้ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการจัดซื้อ จัดหาสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาบุคลากร และการปรับปรุงอาคาร สถานที่

ด้านการจัดเตรียมอาคารสถานที่ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ สร้างสถานที่ใหม่สำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะ อยู่ในบริเวณที่

เหมาะสมต่อการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และเอื้อต่อการใช้งานของเด็กปฐมวัย

การสัมภาษณ์พบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ จัดไว้เป็นส่วนหนึ่งในห้องเรียนส่วนสื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์จัดเป็นห้องคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ ส่วนการสนับสนุนจากจากหน่วยงานภายนอกในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 8 แห่งส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากการบริจาคของคนในชุมชน

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ จากการตอบแบบสอบถามด้านการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ พบว่าผู้ที่ดำเนินการส่วนใหญ่เป็น คณะกรรมการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมีหลักในการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ความแข็งแรง สามารถใช้งานได้หลากหลาย ซึ่งสื่อและอุปกรณ์ส่วนใหญ่ที่ใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ คอมพิวเตอร์ แผ่นโปรแกรมสำเร็จรูป โทรศัพท์และโทรสาร

การสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 8 แห่ง พบว่าผู้ที่ดำเนินการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ส่วนใหญ่เป็นครูผู้ดูแลเด็ก ร่วมกับคณะกรรมการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและมีความเหมาะสมตามช่วงวัยของพัฒนาการ ซึ่งสื่อและอุปกรณ์ส่วนใหญ่ คือ แผ่น โปรแกรมสำเร็จรูป

2.2 การสนับสนุนบุคลากรครูผู้ดูแลเด็ก

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่า การส่งเสริมความรู้ความสามารถในการพัฒนาบุคลากรเน้นความสำคัญในการจัดให้ครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ และมีการวางแผนฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยการวางแผนการอบรมเป็นครั้งคราว หรือเป็นกรณีไป

การสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 8 แห่ง พบว่าส่วนใหญ่มีการส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดอบรม และศึกษาดูงานนอกสถานที่

เกณฑ์ในการส่งครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากรนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามจะจัดสับเปลี่ยนหมุนเวียนครู หรือบุคลากรไปอบรม และมีการมอบหมายหน้าที่หรืองานหลังจากการได้รับพัฒนาความรู้โดยส่วนใหญ่เป็นงานที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยควบคู่ไปกับงานปกติ ส่วนการส่งเสริมความรู้ ความสามารถในลักษณะอื่นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการส่งเสริมความรู้ความสามารถโดยให้ทุนสนับสนุน และอนุญาตให้ลาไปศึกษาต่อเฉพาะทาง

การสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 8 แห่ง พบว่าหลักหรือเกณฑ์ในการจัดบุคลากรเข้าอบรมหรือส่งเสริมความรู้ คือจัดให้บุคลากรเข้ารับการอบรมทุกคน โดย

สลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป และพิจารณาจากหลักสูตรที่ฝึกอบรมให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบ และการสนับสนุนพัฒนาบุคลากรในลักษณะอื่น ส่วนใหญ่มีงบประมาณสนับสนุนให้ศึกษาต่อจนจบปริญญาตรีในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ

การติดตามและประเมินผลการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามติดตามจากการรายงานผลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือ ครูผู้ดูแลเด็ก

การสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 8 แห่ง พบว่า การติดตามและประเมินผลการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานนั้นติดตามโดยอ่านจากบันทึกหลังการสอน จากการบอกเล่าของครูผู้ดูแลเด็ก และจากการเข้าไปนั่งสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูผู้ดูแลเด็กที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีหลักในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการเลือกตามพัฒนาการและความรู้พื้นฐานของเด็ก ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จัดโดยคำนึงถึงระยะเวลาที่เหมาะสมกับวัยและยืดหยุ่นตามความสนใจ วิธีการส่วนใหญ่จะใช้การสนทนาพูดคุยกับเด็กก่อนการจัดกิจกรรม

ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง (ภาคเหนือ 2 แห่ง ภาคกลาง 1 แห่ง ภาคใต้ 2 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 แห่ง) ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีหลักและทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ยึดหลักพัฒนาการตามความสนใจ ความสามารถของเด็ก และสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งสาเหตุจูงใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น เพื่อต้องการส่งเสริมให้เด็กก้าวทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ รู้จักวิธีการใช้งานในสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกวิธี และเด็กสามารถปรับตัวได้ง่ายเมื่อเข้าไปเรียนในระดับประถมศึกษา

วิธีการที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จะสนทนาและสาธิตการทำกิจกรรม และนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้บูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ เช่น กิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหว กิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมศิลปะ และกิจกรรมพัฒนาทางภาษา โดยมีลักษณะการจัดกิจกรรมเป็นรายกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อยตามสถานการณ์ และมีการจัดบรรยากาศในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน โดยสร้างความเป็นกันเอง ชักชวนให้ทำกิจกรรม สนทนา ได้ตอบในขณะที่ทำกิจกรรม

การจัดตารางเวลาการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามจัดเป็นส่วนหนึ่งในเวลาของศูนย์การเรียนรู้หรือมุมเสริมประสบการณ์

และมีการกำหนดเวลาการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ครั้งละ 10-20 นาที

การตอบแบบสัมภาษณ์ของครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง พบว่าส่วนใหญ่มีการจัดไว้ในช่วงเดียวกับกิจกรรมการเรียนการสอนประจำวัน ส่วนสื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์จัดไว้ในช่วงกิจกรรมเกมการศึกษาของทุกวัน และส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการกำหนดตารางเวลาการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทคอมพิวเตอร์ ส่วนสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ไม่มีการกำหนดเวลาตายตัว ขึ้นอยู่กับความสนใจและอยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสม

การสังเกตการจัดกิจกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง มีการจัดกิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นสื่อในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้และมุมเสริมประสบการณ์ โดยครูผู้ดูแลเด็กวางแผนกิจกรรมที่สอดคล้องตามหน่วยการเรียนรู้ และส่วนใหญ่จัดกิจกรรมที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ บูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อย

วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง จะทำการสนทนาพูดคุย ร้องเพลง และเล่นนิทานเพื่อให้เด็กสนใจและพร้อมที่จะเรียน เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เสนอหัวข้อที่ตนเองสนใจ เปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมตามความสามารถและความสนใจของเด็กเอง ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเวลาที่กำหนดและเปิดโอกาสให้เด็กนำเสนอผลงานหลังทำกิจกรรม

2.4 บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก

ครูผู้ดูแลเด็กที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีหลักในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามพัฒนาการและวัยของเด็ก ซึ่งบทบาทของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ คือ นำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาใช้เป็นแนวทางในการจัดเตรียมและคัดเลือกสื่อ

การตอบแบบสัมภาษณ์ของครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง ส่วนใหญ่มีหลักในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดย ดูความเหมาะสมตามวัย มีความปลอดภัย และคัดเลือกให้สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน

บทบาทในการดูแลเด็กนั้นครูผู้ดูแลเด็กที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวิธีการดูแลเด็กในขณะที่ทำกิจกรรมผ่านสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยคอยสังเกตอย่างใกล้ชิดและดูแลร่วมกับครูผู้ดูแลเด็กท่านอื่น

การดูแลเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กที่ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีหลักในการดูแลเด็กขณะใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการคอยสังเกตดูแลอย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำในขณะที่เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์

การสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กครูผู้ดูแลเด็กที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แสดงความชื่นชมกับความพยายามและความสำเร็จของเด็ก และมีวิธีการชักจูงความสนใจและตอบสนองการใช้สื่อและอุปกรณ์โดยการให้โอกาสเด็กได้เป็นผู้เลือกสื่อและอุปกรณ์ด้วยตนเองและนำสื่อใหม่ๆ มาเพื่อให้เด็กได้เกิดทักษะและเกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ ในการส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ให้เด็กได้มีการใช้สื่อและอุปกรณ์ร่วมกันและให้เด็กได้คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการใช้สื่อและอุปกรณ์

การสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง พบว่าวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กในการใช้สื่อและอุปกรณ์นั้น มีวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยคอยให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดพูดคุยซักถามในขณะที่ทำกิจกรรม และให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ

การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง พบว่ามีการศึกษา เรียนรู้ และมีการตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ก่อนนำไปให้เด็กใช้ ส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์เพียงพอต่อจำนวนเด็ก

การคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือกิจกรรม และมีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมและคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่แปลกใหม่ที่น่าสนใจที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กให้มากขึ้นกว่าเดิม

การดูแลเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง มีการสาธิตการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกวิธี เช่น การเปิด-ปิด เครื่องคอมพิวเตอร์ และส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเปิดโอกาสให้เด็กเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยผ่านการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และมักอยู่ในจุดที่เด็กสามารถมองเห็นหรืออยู่ในบริเวณที่เด็กทำกิจกรรม สามารถเข้าไปช่วยเหลือเด็กทันทีที่มีปัญหาในขณะที่เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คอยให้คำแนะนำขณะมีการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึง และคอยสังเกตดูแลความปลอดภัยและแนะนำเด็กให้ระมัดระวังการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่งเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถามยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก มีการสอบถามหรือพูดคุยกับเด็กขณะทำกิจกรรม ตรวจสอบความเข้าใจกับเด็กขณะทำกิจกรรม สาธิตและชักชวนให้เด็กทำกิจกรรม ให้เด็กมีโอกาสแสดงออก แสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาพร้อมกับเด็ก และการให้แรงเสริมทางบวกแก่เด็ก เช่น คำชมเชย หรือการให้กำลังใจเมื่อเด็กมีปัญหา

ก. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

2.5 การจัดสภาพแวดล้อม

ครูผู้ดูแลเด็กที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการจัดพื้นที่เป็นสัดส่วน และมีการแบ่งพื้นที่ บริเวณที่สะดวกต่อการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สิ่งที่กำลังถึงในการจัดพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ คือ ความปลอดภัยซึ่งการจัดพื้นที่และบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นส่วนมากอยู่ภายในห้องเรียน ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการแลกเปลี่ยนหรือประสานงานกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัยโดยร่วมกันจัดพื้นที่และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จัดวางอย่างเป็นสัดส่วนซึ่งครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จะทำการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกับครูผู้ดูแลเด็กท่านอื่นๆ ในเรื่องของการรักษาความปลอดภัยครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จะมีมาตรการรักษาความปลอดภัยโดย ตรวจสอบสภาพสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ

ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง ที่ตอบแบบสัมภาษณ์มีการจัดพื้นที่และบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจัดพื้นที่เป็นสัดส่วน โดยแยกเป็นมุมต่างๆ มีบริเวณการใช้งานที่เด่นชัด และมีความเหมาะสมกับการใช้งาน และจำนวนของเด็ก โดยสิ่งที่คำนึงถึงในการจัดพื้นที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ คือ ความปลอดภัย แสงสว่าง อากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่คับแคบเหมาะสมกับจำนวนของเด็ก การจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง มีแนวทางในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์โดยคำนึงถึง ความเป็นสัดส่วน สามารถใช้งานได้ อย่างสะดวก และมีความปลอดภัย ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เคยมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่สำหรับการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และให้ความสำคัญในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยคำนึงถึง ความปลอดภัย ความสะดวก และความเป็นสัดส่วนในการใช้งาน การดูแลรักษาความปลอดภัยนั้นครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 มีแนวทางป้องกันและดูแลความปลอดภัยให้กับเด็กในขณะที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดย สร้างข้อตกลงในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คอยดูแล และให้ความรู้ในการใช้งานอย่างใกล้ชิด มีการติดตั้งสายดิน และระบบตัดไฟเมื่อมีไฟฟ้าลัดวงจร

การจัดสภาพแวดล้อมของครูในศูนย์พัฒนาเด็กทั้ง 8 แห่ง จากการสำรวจ มีการจัดพื้นที่สำหรับการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศแต่ละประเภทเป็นสัดส่วนไม่เหลื่อมล้ำกัน และมีการจัดพื้นที่และบริเวณเหมาะสมสำหรับเด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นกลุ่มย่อย และส่วนใหญ่มีการจัดพื้นที่การใช้สื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์แยกออกจากบริเวณที่มีเสียงดัง ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ในการใช้สื่อ

และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศแต่ละประเภทอย่างชัดเจน และบางส่วนที่มีการกำหนด บริเวณทางเดินเข้า-ออกบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศแต่ละประเภทอย่างชัดเจน ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการจัดพื้นที่สำหรับการนำเสนอผลงานของเด็กที่ทำผ่านสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการจัดพื้นที่และบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในที่ที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก และมีแสงสว่างเพียงพอ การจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้งานครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการให้อยู่ในระดับและบริเวณที่เด็กสามารถมองเห็น และมีการวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับการใช้งานไว้ใกล้กับพื้นที่ทำกิจกรรมของเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่งมีชั้นสำหรับวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสะดวกในการหยิบใช้ของเด็ก มีการจัดวางอย่างเป็นหมวดหมู่ เป็นระเบียบ มีชั้นวางของในการจัดเก็บสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอ และส่วนใหญ่จัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับที่เด็กสามารถหยิบใช้ได้สะดวก

ง. ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน

2.6 การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการ

ตัวแทนชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมและสนับสนุนการวางแผนนโยบายในด้านการวางแผนนโยบาย และแผนที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ให้เป็นไปตามแผน ส่วนใหญ่มีการร่วมสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

การสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนทั้ง 8 คนพบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมและสนับสนุนในการวางแผนนโยบาย โดยการให้ความร่วมมือในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เป็นไปตามแผน

การจัดเตรียมบุคลากร ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่จากการตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วม และสนับสนุนประมาณการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม การพิจารณาผู้รับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ร่วมกำหนดเกณฑ์ คุณสมบัติของครูผู้ดูแลเด็ก

การสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน ด้านการจัดเตรียมบุคลากรพบว่าส่วนใหญ่มีส่วนร่วม โดยการร่วมกำหนดคุณสมบัติในการพิจารณาบุคลากร

การสนับสนุนงบประมาณของชุมชนที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ชุมชนส่วนใหญ่ดำเนินงานโดยการจัดหางบประมาณสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน ในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดสร้างอาคารสถานที่ใหม่ การจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีส่วนร่วมโดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักของการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีได้แก่ แผ่นโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ เช่น วีซีดี สื่อการสอน เกมการศึกษา

การสัมภาษณ์พบว่า ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่มีการสนับสนุนงบประมาณในด้านการจัดเตรียมอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในส่วนการส่งเสริมความรู้ ความสามารถในการพัฒนาบุคลากร ตัวแทนชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร่วมสนับสนุนงบประมาณให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษา ดูงาน ในการติดตาม และประเมินผลการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานนั้น ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ ติดตามด้วยตนเองจากการเข้าไปสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ตอบแบบสัมภาษณ์ในการติดตาม และประเมินผลการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานส่วนใหญ่ติดตาม โดยการเข้าไปสังเกตบางช่วงเวลาที่เด็กมีการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ติดตามจากการพูดคุย ชักถามเด็กที่เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจากการพูดคุยสอบถามจากครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.7 การมีส่วนร่วมในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตัวแทนชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมและสนับสนุนการกำหนดหลักการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการเข้าประชุมกับชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ เพื่อปรึกษาเรื่องหลักการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการร่วมจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่มีการสนับสนุน โดยขอความร่วมมือจากชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ ร่วมบริจาคเงินงบประมาณ เพื่อจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วม และสนับสนุนการดูแลเด็กในขณะที่ทำกิจกรรม

การสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนในการเข้ามามีร่วมสนับสนุนในการดูแลเด็กในขณะที่ทำกิจกรรมมีตัวแทนชุมชนบางส่วนจัดส่งนักศึกษาฝึกงานเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเด็กขณะใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการเข้าเป็นผู้ช่วยดูแลเด็กในขณะที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นบางเวลา

2.8 การมีส่วนร่วมในด้านการจัดสภาพแวดล้อม

ตัวแทนชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดสรรพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการขอความร่วมมือจากชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ ร่วมบริจาคเงินงบประมาณเพื่อจัดสรรพื้นที่ และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และร่วมสนับสนุนการสร้างมาตรการรักษาความปลอดภัยโดยการร่วมจัดการติดตั้งอุปกรณ์เตือนภัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร

การสัมภาษณ์ ตัวแทนชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินงานใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 8 แห่ง ส่วนใหญ่ร่วมในการจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทาง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นในการจัดพื้นที่และบริเวณ มีส่วนร่วม และสนับสนุนการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการให้คำปรึกษาและ ข้อคิดเห็นในการจัดวาง

การวางแผนทางป้องกันและดูแลความปลอดภัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ ตัวแทน ชุมชนทั้ง 8 แห่ง มีส่วนร่วมโดยการให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นในการตั้งมาตรการการรักษาความ ปลอดภัย ข้อตกลง ข้อควรระวังในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกับครู ผู้ดูแลเด็ก ติดตามตรวจสอบสภาพระบบการตัดไฟให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ และร่วมกันจัดหาพรมมาปูไว้ ในบริเวณที่เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อป้องกันไฟฟ้าดูด

3. ปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จากการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็ก และตัวแทนชุมชน

ก. ด้านการบริหารจัดการ

3.1 การวางแผนนโยบาย

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ที่ตอบแบบสอบถามมีปัญหา เกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการวางแผนและนโยบายทุกด้าน เมื่อพิจารณาในรายละเอียด แต่ละด้านแล้วพบว่า ขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่จำเป็นต้องวางแผน การจัดเตรียม บุคลากรยังขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทาง การจัดสรรงบประมาณมีจำกัด อาคารสถานที่คับแคบ มี พื้นที่จำกัด และงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 8 แห่งที่ตอบแบบสัมภาษณ์ มีปัญหา เกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการวางแผนและนโยบายเป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาใน รายละเอียดแต่ละด้านแล้วพบว่า ขาดแคลนบุคลากรครู วุฒิกการศึกษาของบุคลากรไม่ตรงตามภาระ งานที่ได้รับผิดชอบ บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน การจัดสรร งบประมาณที่มีไม่เพียงพอ อาคารสถานที่มีขนาดคับแคบ ขาดงบประมาณในการขยายและซ่อม บำรุง และขนาดของสิ่งอำนวยความสะดวกให้เด็ก ขณะใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศที่ไม่เหมาะสม

3.2 การสนับสนุนบุคลากรครูผู้ดูแลเด็ก

การสนับสนุนบุคลากร ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ที่ตอบ แบบสอบถามมีปัญหาเกี่ยวกับ ครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากจึงไม่ สามารถเข้ารับการส่งเสริมหรือสนับสนุนได้ และขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่จัดการอบรม

การสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 8 แห่งพบปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายในเรื่องของการสนับสนุนบุคลากร คือ บุคลากรมีจำนวนจำกัด จึงมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบมากส่งผลให้ไม่มีเวลาเข้ารับการอบรม พัฒนา และขาดความร่วมมือจากบุคลากรในการเข้ารับการอบรม

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ที่ตอบคำถามพบปัญหาการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ไม่เข้าใจถึงวิธีการและรูปแบบของการจัดกิจกรรมที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน และปัญหาการจัดตารางเวลาทำกิจกรรมของครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ คือ ระยะเวลาไม่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมของเด็ก

ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนปัญหาที่พบ คือ สื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน และปัญหาการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศคือ งบประมาณมีอยู่อย่างจำกัดในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์มาให้เพียงพอต่อความต้องการ

การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีบางส่วนที่มีปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบของกิจกรรม และการควบคุมดูแลเด็กในขณะที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในช่วงกิจกรรมเสรี

3.4 บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก

ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ที่ตอบคำถามพบปัญหาในเรื่องของการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ การดูแลเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบปัญหา สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีไม่เพียงพอต่อจำนวนของเด็ก ปัญหาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ดูแลเด็กกับเด็กส่วนใหญ่พบปัญหา ครูผู้ดูแลเด็กไม่เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น และปัญหาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กที่ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบ คือ ไม่แบ่งสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้เพื่อนร่วมใช้

ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนน้อยพบปัญหาเกี่ยวกับการดูแลเด็กในขณะที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง ในด้านบทบาทครูส่วนน้อยมีปัญหา คือ ครูไม่มีการศึกษาเรียนรู้ และตรวจสอบสภาพของสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศก่อนการใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และพบปัญหาคือจำนวนสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนไม่เพียงพอ มีบางส่วนคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศไม่สอดคล้องกับเนื้อหา หรือกิจกรรมการเรียนการสอน และไม่มีการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่แปลกใหม่น่าสนใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้ดูแลเด็ก

บางส่วนไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ไม่เปิดโอกาสให้เด็กให้เด็กแสวงหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต

3.5 การจัดสภาพแวดล้อม

ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ที่ตอบคำถาม พบปัญหาคือ ขนาดของห้องเรียนมีพื้นที่คับแคบ ในด้านการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัย ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบปัญหา คือ ขนาดของห้องเรียนมีพื้นที่คับแคบ ไม่สามารถวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเป็นสัดส่วน ปัญหาในการสร้างมาตรการป้องกันความปลอดภัย ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบปัญหา คือ อุปกรณ์ชำรุดเสียหายหลายอย่าง และเด็กนำเครื่องดื่ม เช่น น้ำนม หรือสิ่งที่เป็นของเหลวต่างๆ มาวางไว้ใกล้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง ที่ตอบแบบสัมภาษณ์มีบางส่วนที่พบปัญหาเกี่ยวกับการจัดพื้นที่และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ พื้นที่ที่มีความคับแคบจึงไม่สามารถจัดสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทุกชนิดเป็นสัดส่วนได้ในแต่ละประเภท ปัญหาการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบปัญหาคือ โต๊ะ เก้าอี้ และชั้นวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีขนาดไม่เหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก และไม่มีครูผู้ดูแลเด็กที่พบปัญหาที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

การสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมของครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 8 แห่ง พบปัญหาลดลงน้อยคือการจัดพื้นที่สำหรับการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีความเหลื่อมล้ำ ไม่เป็นสัดส่วน และยังขาดบริเวณที่เหมาะสมสำหรับให้เด็กได้ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศรายบุคคล ในบางแห่งการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์ไม่ได้แยกออกจากบริเวณที่มีเสียงดัง และยังไม่มีการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างชัดเจน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ไม่มีการกำหนดบริเวณทางเดินเข้าออกในบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางส่วนไม่มีการจัดสรรพื้นที่สำหรับการนำเสนอผลงานของเด็กที่ทำผ่านสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดวางสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งไม่ได้จัดวางไว้ใกล้กับพื้นที่ทำกิจกรรม ไม่อยู่ในระดับสายตา และตำแหน่งที่เด็กสามารถมองเห็นและหยิบใช้ได้สะดวก ในเรื่องของโต๊ะ และเก้าอี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีขนาดไม่เหมาะสม และไม่มีรูปภาพหรือป้ายแสดงข้อตกลงการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.6 การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนในด้านการบริหารจัดการ

ตัวแทนชุมชนที่ตอบคำถามส่วนใหญ่พบปัญหาการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในด้านการวางแผนและนโยบายคือ ขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่จำเป็นต้องวางแผนในส่วนของการจัดเตรียมบุคลากรพบปัญหาคือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ปัญหาการมีส่วนร่วม

ร่วมและสนับสนุนงบประมาณตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่พบปัญหาคือ ขาดความร่วมมือจากคนในชุมชน และด้านการจัดเตรียมอาคารสถานที่ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่พบปัญหาคือ ขาดงบประมาณในการร่วมปรับปรุงอาคารสถานที่

ตัวแทนชุมชนที่ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้ง 8 แห่ง ส่วนใหญ่พบปัญหาการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในด้านการวางแผนและนโยบาย คือ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของเด็ก ปัญหาการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร คือ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนพัฒนาบุคลากร ขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่สามารถเดินทางมาให้ความรู้ได้ และบุคลากรไม่ให้ความร่วมมือในการเข้ารับการฝึกอบรม และศึกษาดูงานนอกสถานที่ รวมทั้งบุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากจึงไม่มีเวลาออกไปรับการพัฒนาและฝึกอบรม

3.7 การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตัวแทนชุมชนที่ตอบคำถามส่วนใหญ่ พบปัญหาในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตัวแทนชุมชนที่ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้ง 8 แห่ง พบปัญหาการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และขาดความรู้ในเรื่องการดูแลเด็กในขณะที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.8 การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนในด้านการจัดสภาพแวดล้อม

ตัวแทนชุมชนที่ตอบคำถามส่วนใหญ่ พบปัญหาจากการมีส่วนร่วมในด้านการจัดสภาพแวดล้อม คือ การจัดสรรพื้นที่ และบริเวณสำหรับการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของตัวแทนชุมชนพบปัญหาส่วนใหญ่ คือ เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรขาดความสม่ำเสมอในการเข้ามาตรวจเช็คสภาพสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

การสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนทั้ง 8 แห่งมีส่วนน้อยที่พบปัญหาการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในด้านการขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดเตรียมพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ

การวางแผน และนโยบาย

การวางแผนและนโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ พบว่าส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสอดคล้องกับความต้องการกับสภาพปัจจุบัน และความพร้อมของศูนย์ โดยมีการวางแผนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ครรชิต มาลัยวงศ์ (2540) ได้กล่าวถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยให้การบริหารจัดการของผู้บริหารมีความสะดวกรวดเร็วและมีคุณภาพ การสื่อสารและการประสานงานด้านการบริหารการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาสะดวกรวดเร็ว ทำให้พัฒนาการด้านการศึกษาของประเทศดำเนินไปอย่างรวดเร็ว มั่นคง และเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้สามารถผลิตผู้จบการศึกษาทุกระดับที่มีคุณภาพได้ นอกจากนี้พิเชฐ คุรงคเวโรจน์ (2543) ได้กล่าวว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น นักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้าสามารถใช้เวลาเพิ่มเติมกับบทเรียนด้วยสื่อซีดีรอมเพื่อตามให้ทันเพื่อนนักเรียน ในขณะที่นักเรียนที่รับข้อมูลได้ปกติ สามารถเพิ่มศักยภาพในการ “เรียนรู้ด้วยตนเอง” (independent learning) ได้มากขึ้นจากความหลากหลายของเนื้อหาในสื่ออิเล็กทรอนิกส์

นอกจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้งานด้านการบริหารจัดการทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว ส่วนใหญ่จะนำมาใช้เกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลเด็ก เช่น ข้อมูลระเบียบประวัติ ข้อมูลทางสุขภาพ และยังมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยกิจกรรมบูรณาการ โดยการเรียนรู้ผ่านการเล่น ซึ่งการเรียนของเด็กจากกิจกรรมในลักษณะเช่นนี้จะช่วยสนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาเจตคติที่ดีต่อการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหา การคิดอย่างสร้างสรรค์ และยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเช่นเดียวกับสื่อของเล่นอื่นๆ ดังนั้นสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นสื่อและอุปกรณ์อีกชนิดหนึ่งที่น่าเด็กไปสู่การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ กฤตยา วิหุวิทย์ลักษณ์ (2546) ได้กล่าวถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในสถานศึกษาในระดับ

ปฐมวัยไว้ว่า ส่วนใหญ่จะมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลเด็ก ข้อมูลด้านสุขภาพ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการผลิตสื่อสำหรับเด็ก วิทยุอนุบาล

การจัดสรรงบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการตอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกัน เนื่องจากงบประมาณส่วนใหญ่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับมาจากการสนับสนุนงบประมาณจากต้นสังกัด และรายได้จากการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีไม่เพียงพอต่อความต้องการในการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ อาคาร และสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับ ส่งเสริม จุลลกะเสียน (2542) ที่พบว่า การจัดหาแหล่งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในโรงเรียนเป็นเรื่องที่มีปัญหามากสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร และส่งผลให้เด็กขาดโอกาสที่จะได้รับข้อมูลที่กว้างขวาง และหลากหลายผ่านการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าหากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความต้องการนำสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์ เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย และพัฒนาศักยภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาจขอการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน หรือทำกิจกรรมเพื่อหารายได้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อนำรายได้มาสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรและการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีคุณภาพ และจะมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ในหมวดที่ 8 มาตราที่ 58 ข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริหารทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น

การสนับสนุนบุคลากรครูผู้ดูแลเด็ก

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จากการตอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์มีนโยบายที่สอดคล้องกัน ในด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถโดยการจัดให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในด้านการใช้งานสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการแสดงถึงความสนใจในการพัฒนาบุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะความรู้ความสามารถของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ในหมวดที่ 7 มาตราที่ 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กทั้งจากการตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่ามีความสอดคล้องกัน โดยครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จะยึดหลักในการเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรม โดยคำนึงหลักตามพัฒนาการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูผู้ดูแลเด็กให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเองตามความสมัครใจ โดยครูเป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับทางการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัยที่ NAEYC (National Association for the Education of Young Children) ได้เสนอแนะไว้ว่า การคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์จะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ของพัฒนาการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีความสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ (1996)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ในหมวดที่ 4 มาตราที่ 24 ข้อ 1 ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และสอดคล้องในหมวดที่ 9 มาตราที่ 66 ให้ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำให้ เพื่อให้มีความรู้ และทักษะที่เพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการเรียนรู้ของเด็กที่ดึ้นจะต้องเริ่มจากความสนใจของเด็ก จึงจะเป็นการเรียนรู้ที่มีศักยภาพ และการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตั้งแต่วัยเด็กนั้นจะเป็นการฝึกฝนพัฒนาเด็กให้มีความรู้ทางเทคโนโลยีและเป็นการปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ

การจัดพื้นที่ และบริเวณที่ใช้สื่อ อุปกรณ์

การจัดพื้นที่ และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศส่วนใหญ่อยู่ภายในห้องเรียน โดยมีการแบ่งสรรพื้นที่และบริเวณการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นสัดส่วน สำหรับสื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่จัดไว้ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ ในการจัดพื้นที่ และบริเวณที่ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่คำนึงถึงความปลอดภัย และความสะดวกในการใช้งานเป็นหลัก มีบริเวณที่เหมาะสมกับการใช้งานรายกลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อย มีอากาศถ่ายเทสะดวก และมีแสงสว่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพิกา ภูเดช (2542) ที่กล่าวว่า หลักการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนของเด็กปฐมวัย ควรจัดให้พื้นที่ในการทำกิจกรรมมีการกำหนดขอบเขตของแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจนและเหมาะสม เด็กสามารถเคลื่อนไหวและทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ

การจัดวางสื่อและอุปกรณ์การเรียนเพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนที่สำคัญ จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดวางสื่อจึงต้องมีเป้าหมาย มีระบบ ตามลำดับ ขั้นตอน และมีการจัดวางอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยสะดวกต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการจัดวางสื่อและอุปกรณ์อยู่บนชั้นวางอย่างเป็นระเบียบ มีความปลอดภัย และสามารถใช้งานได้อย่างสะดวก (กรมวิชาการ, 2541)

การจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์

การจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศพบว่า ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศตามความเหมาะสมของวัย และสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ สื่อที่จัดให้มีความหลากหลาย และอยู่ในสภาพที่เด็กสามารถใช้ในการเรียนรู้ได้ นอกจากนี้ครูผู้ดูแลเด็ก ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาเป็นแนวทางในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์สำหรับเด็กอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับหลักในการเลือกสื่อ ที่เยาวยา เดชะคุปต์ (2542) กล่าวว่า สื่อ วัสดุที่จัดควรมีหลายแบบและมีหลายตัวเลือก ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับเด็ก โดยเลือกให้เหมาะสมกับวิธีการ ความสนใจ วุฒิภาวะและอายุของเด็ก เพราะสื่อเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กโดยตรง เด็กปฐมวัยจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากประสบการณ์ตรง จึงมีความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องจัด วัสดุอุปกรณ์และสื่อประเภทต่างๆ ไว้อย่างหลากหลายเพื่อสร้างเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก (อารมณี สุวรรณपाल, 2537) แนวทางการคัดเลือกสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ควรมีความหลากหลาย เหมาะสมกับวัยของเด็กและเหมาะสมกับกิจกรรม รวมทั้งสามารถนำไปใช้ได้อย่างหลากหลาย (กรมวิชาการ, 2541)

บทบาทการดูแลเด็ก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต พบว่าครูผู้ดูแลเด็กมีการพูดคุย และคอยแนะนำอย่างใกล้ชิดในขณะที่เด็กใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการเข้าไปให้ความช่วยเหลือทันทีที่เด็กพบปัญหา โดยส่วนใหญ่ครูผู้ดูแลเด็กเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นโดยไม่ปิดกั้น ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กนั้นครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จะกระทำไม่ได้ไม่ทั่วถึงเนื่องจากเด็กมีจำนวนมาก ส่วนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กเกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อย มีการพูดคุยปรึกษาหารือ คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำโดยเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีส่วนน้อยที่ไม่สนใจเพื่อนและไม่ยอมแบ่งสื่อและอุปกรณ์ให้เพื่อนใช้ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สนับสนุนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศก็เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก ได้เหมือนการทำกิจกรรมประเภทอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับที่ อรุณศรี จันทร์ทรง (2538) ได้กล่าวว่า ในระหว่างที่เด็กทำกิจกรรมร่วมกันที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ เด็กจะเรียนรู้ในเรื่อง

ของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเด็กยังเรียนรู้การรอคอย การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ตามลำดับ ก่อนหลังเมื่อต้องการใช้เครื่อง หรือเมื่อเครื่องไม่ว่าง

การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนจากชุมชนเป็นอย่างดีทั้งในด้านการบริหารจัดการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการกำหนดแผนและนโยบายการดำเนินการ ร่วมกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกบุคลากร และร่วมสนับสนุนงบประมาณในด้านการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ สื่อและอุปกรณ์ รวมถึงการร่วมสนับสนุนงบประมาณในการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่มีการร่วมสังเกตและติดตามผลของการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรม โดยการพูดคุยสอบถามจากครูผู้ดูแลเด็ก และจากเด็กที่เรียนอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบางส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรและเข้ามาช่วยดูแลเด็กในขณะที่เด็กทำกิจกรรมโดยใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนด้านการจัดสภาพแวดล้อม ชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมโดยการบริจาคงบประมาณสนับสนุนในการจัดสรรพื้นที่ และติดตั้งอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยหรือป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ในหมวดที่ 1 มาตราที่ 8 ข้อที่ 2 ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับการศึกษาของพจนานุกรม (2543) ที่พบว่าลักษณะของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา คือการเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน ร่วมวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการวางแผนและนโยบาย ร่วมจัดเตรียม คัดเลือกบุคลากร และร่วมเตรียมวัสดุ และสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งการศึกษาของ ฉันทน์ทิพย์ เพียงกระโทก (2546) ที่พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีการศึกษาโดยมีส่วนร่วมในลักษณะการร่วมคิดและมีส่วนร่วมในด้านการปฏิรูปการเรียนรู้อุบัติการณ์การร่วมประเมิน ในด้านงบประมาณชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะ การระดมทรัพยากรและการตั้งงบประมาณ และในการบริหารงานบุคคล ชุมชนส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

นอกจากนี้ พิภพ กันทะวัง (2547) ยังได้กล่าวถึง แนวทางการปฏิบัติในการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้แก่ การทำให้ชุมชนรู้จักโรงเรียนมากที่สุด เปิดโอกาส และแสดงความยินดีให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ยอมรับและฟังความคิดเห็นและพยายามจัดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด นอกจากนี้การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต้องพิจารณาถึงลักษณะของกิจกรรมที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม โดยในแต่ละกิจกรรม การมีส่วนร่วม กลุ่มคนและวิธีการจะแตกต่างกันออกไป

ข้อสังเกตจากการวิจัย

ด้านการบริหารจัดการ

1. การวางแผนนโยบายในด้านการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมอบหมายงานให้กับนักวิชาการศึกษา หรือผู้อำนวยการกองการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งมีไม่เพียงพอต่อการนำมาพัฒนาการศึกษา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ด้านบุคลากรเฉพาะทางมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ
4. การสนับสนุนบุคลากร ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักให้การสนับสนุนบุคลากรเป็นอย่างดี แต่โดยส่วนใหญ่มักพบปัญหาบุคลากรมีภาระงานที่มากเกินไป จนไม่สามารถเข้ารับการอบรม ประชุมเชิงวิชาการ สัมมนาได้ตามความต้องการ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศส่วนใหญ่ครูผู้ดูแลเด็กจะเน้นการใช้สื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ และเครื่องเล่นวีซีดี
2. การจัดกิจกรรมโดยการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นกิจกรรมประเภท เกมการศึกษา และการฝึกทักษะทางภาษา
3. การจัดตารางเวลาครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มักจัดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน และสามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจ
4. การจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มักจะเตรียมสื่อและอุปกรณ์ในตอนเช้าก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ
5. ครูยังไม่มีความชำนาญในการนำสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละกิจกรรมต่างๆ
6. การจัดให้เด็กได้ใช้สื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์ ครูผู้ดูแลเด็กโดยส่วนใหญ่จะจัดให้เด็กได้ใช้ร่วมกันเป็นรายกลุ่มย่อย
7. การจัดกิจกรรมโดยการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีสถานที่ตั้งไกลจากตัวเมืองจะมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีสถานที่ตั้งในตัวเมือง

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน มีการจัดเป็นมุม โดยการแบ่งแยกมุมด้วยชั้นวางของที่อยู่ในระดับสายตาของเด็ก
2. การจัดวางสื่อและอุปกรณ์ประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการจัดวางแยกจากสื่อและ อุปกรณ์ประเภทอื่นๆ อย่างชัดเจน และส่วนใหญ่จะมีการแยกสื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์ไว้ในห้องปฏิบัติการโดยเฉพาะ
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยส่วนใหญ่จะมีการติดตั้งสายดินเพื่อป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร
4. มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งที่มีการติดโซลาร์พลังงานที่ได้จากการใช้สื่อและอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์
5. มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งที่มีการทำทางเข้าออกบริเวณที่ให้ใช้สื่อ อุปกรณ์ และทำป้ายสัญลักษณ์แสดงข้อตกลงและขั้นตอนการใช้งานสื่อ อุปกรณ์ประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

1. ชุมชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในด้านการสนับสนุนงบประมาณในการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ สื่อ อุปกรณ์ และการสนับสนุน พัฒนาบุคลากร
2. ในชุมชนที่มีรายได้น้อยมีการร่วมสนับสนุน โดยจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้เข้ามาพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดทอดผ้าป่าการศึกษา
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งที่มีสถานที่ตั้งอยู่กลางชุมชน คนในชุมชนจะมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งอยู่ห่างจากชุมชน
4. ชุมชนบางแห่งยังไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร เนื่องจากมีความไม่พอใจในตัวผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสังเกต

1. ในด้านการบริหารจัดการหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณ โดยระบุไว้สำหรับการพัฒนาการศึกษาโดยเฉพาะ
2. หน่วยงานต้นสังกัดควรเปิดอัตรารับบุคลากรให้มากขึ้น เพื่อเป็นการกระจายภาระงานของบุคลากรให้น้อยลง และมีโอกาสได้รับการพัฒนาตนเอง
3. หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กในการเรียนรู้เกี่ยวกับการซ่อมแซม ดูแลสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น และการประยุกต์ใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อหาข้อสังเกตและความแตกต่างในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน

5. ในการจัดสภาพแวดล้อม หน่วยงานต้นสังกัดควรออกแบบ และกำหนดเกณฑ์การจัดวางสื่อและอุปกรณ์ และการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐาน รวมถึงเกณฑ์ในการติดตั้งอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย

6. หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของคนในชุมชน กับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีผลต่อการได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความเจริญและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดหาวิทยากรผู้เชี่ยวชาญทางการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มาอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่สามารถออกไปฝึกอบรมนอกสถานที่ได้ ตลอดจนควรติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุง พัฒนางานและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ

2. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดหาเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบและซ่อมแซมสื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้ใช้งานได้เป็นอย่างดี และมีความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ

3. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้การสนับสนุนการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตไว้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ของบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กและใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ของเด็กได้อีกด้วย

4. ครูผู้ดูแลเด็กควรมีการทบทวนเนื้อหา และขั้นตอนการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีหลังจากที่เด็กได้ทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ให้มีความรู้และทักษะการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อครูผู้ดูแลเด็กจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
2. ควรมีการศึกษาความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ควรมีการศึกษาการพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤษมน อานทิพย์สุวรรณ. (2537). สภาพและปัญหาการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในงานบริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขต
การศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤตยา วิฑูรวิทย์ลักษณ์. (2546). สภาพและปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับเด็กวัยอนุบาลใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2536). เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
เอ็ดิสัน เพรส โปรดักส์.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). เทคโนโลยีการศึกษาระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษณา ตันติผลาชีวะ. (2542). การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพมหานคร : โชติสุขการพิมพ์.
- ขนิษฐา รุจิโรจน์. (2541). คอมพิวเตอร์กับเด็กปฐมวัย. การศึกษาปฐมวัย. 14 (ตุลาคม): 29-34
- เกษมา สุวรรณกุล. (2546). ความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียน
คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.
(2543). การศึกษาปฐมวัย สร้างคน สร้างชาติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2538). ก้าวไกลไปกับคอมพิวเตอร์ : สารระคอมพิวเตอร์ที่ข้าราชการต้องรู้.
กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2540). ทักษะไอที. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยี
อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- จันทน์ จันทร์เงิน. (2540). การศึกษาสภาพปัจจุบัน และแนวทางในการจัดการศึกษาให้เด็กก่อนวัย
เรียนตามธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฉวีวรรณ จึงเจริญ. (2528). เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพมหานคร: อักษรไทย.

- ชูเกษม ขนานนิต. (2547). เทคโนโลยีสารสนเทศกับการพัฒนาการศึกษา [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.school.net.th/library/create-web/10000/generality/10000-12760.html> [18 กุมภาพันธ์ 2550]
- ณัฐนันท์ เพียงกระโทก. (2546). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนนาร่อง ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลศิริ เปาโลหิต. (2520). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: รัตนาธร.
- นิตยพรธม เอกไพชยนต์. (2549). การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการโดยใช้เทคโนโลยีสื่อประสมเพื่อส่งเสริมทักษะการสังเกตและการสื่อความหมายของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาพร จิวลัย. (2538). ลักษณะที่เหมาะสมของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับเด็กอนุบาลตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- นุชฤดี รุ่ยใหม่. (2551). ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก" ดัชนี่ชีวิตคุณภาพชุมชน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.songkhlahealth.org/?file=healthplan&obj=forum\(727\)](http://www.songkhlahealth.org/?file=healthplan&obj=forum(727)) [20 มีนาคม 2550]
- บุญเลิศ อรุณพิบูลย์. (ม.ป.ป.). เทคโนโลยีการเรียนการสอนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www3.nectec.or.th/index.php?option=com_weblinks&catid=94&Itemid=152 [18 กุมภาพันธ์ 2550]
- พงศ์จิต ชิตพงศ์. (2550). ประวัติการจัดการศึกษาท้องถิ่น. วารสารท้องถิ่นไทย 2 (ฉบับที่ 24) : 57-60.
- พงศ์จิต ชิตพงศ์. 3 ตุลาคม 2549. นักวิชาการศึกษา 5 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย. สัมภาษณ์.
- พจนา เทียนธาดา. (2543). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิกุล กันทะวัง. (2547). ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเชฐ คุรงค์เวโรจน์. (2543). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ.

- พิทยภรณ์ มานะจตุติ. (2549). การจัดและบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย. เชียงใหม่ : แพรวการพิมพ์.
- เพ็ลล์ แสงทรัพย์ทวี. (2546). การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการเสริมสมรรถภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัสวีร์ ทวีกิจการ. (2548). สภาพและปัญหาการดำเนินการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาหลักสูตรการสอน และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาดไทย, กระทรวง. กรมการปกครอง. (2518). การศึกษาประชากร. กรุงเทพมหานคร.
- มหาดไทย, กระทรวง. กรมการปกครอง. (2545). คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : อสารักยาดินแดง.
- มหาดไทย, กระทรวง. กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2547). มาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร.
- มหาดไทย, กระทรวง. กรมพัฒนาชุมชน. (2545). แนวทางการดำเนินงานศูนย์การพัฒนาเด็กเล็ก IT เถลิงพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 48 พรรษา. กรุงเทพมหานคร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2534). เอกสารการสอนชุดวิชา ประสบการณ์วิชาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2539). เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดประสบการณ์ทางปฐมวัยศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). ระบบสารสนเทศเพื่อจัดการการท่องเที่ยวหน่วยที่ 1-8. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เขาวพา เดชะคุปต์. (2542). การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : แม็ค.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2538). คอมพิวเตอร์สื่อที่ปฏิเสธไม่ได้สำหรับเด็กปฐมวัย. คอมพิวเตอร์สื่อประสมสำหรับปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วิศวกรรมพิมพ์.
- รัฐดาว พิศาลพงศ์. (2547). คอมพิวเตอร์สื่อการเรียนรู้ในห้องเรียนอนุบาล [ออนไลน์].
แหล่งที่มา : <http://www.pantown.com/board.php?id=87&area=1&name=board9&topic=21>
[3 ธันวาคม 2550]
- รุจโรจน์ แก้วอุไร. (2543). การพัฒนาการเรียนการสอนแบบเครือข่ายใยแมงมุม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วรัท พกษากุลนันท์. (2550). การเรียนการสอนผ่านเว็บ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
http://www.msuetc.net/view.php?article_id=111 [3 ธันวาคม 2550]
- วิจิตร ศรีสอาน. (2549). อนาคตการศึกษาไทยใน 1 ปีข้างหน้า. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
 ธุรกิจบัณฑิต. (อัครสำเนา)
- วิชาการ, กรม. (2539). การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร :
 ครูสภาลาดพร้าว.
- วิชาการ, กรม. (2541). รายงานผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ใน
 โรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2527). การประถมศึกษาเพื่อทวยราษฎร์. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.
- สาตี เหมือนมงคลกุล. (2534). แนวโน้มของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยศึกษาของไทยในปี
พุทธศักราช 2544. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ส่งเสริม จุลละเกษียน. (2542). สภาพและปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุจริต ปัจฉิมนันท์. (2545). แนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก IT เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ
 พระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญอายุ 48 พรรษา.
 กรุงเทพมหานคร: เอ ที เอ็น โปรดักชัน.
- สุดาพร ปัญญาพฤษ. (2546). สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการ
 เรียนการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเครือข่าย
 คอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์,
 ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมงคล ดีมาก. (2544). การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนที่มี
 ทรัพยากรจำกัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ตั้งสัจพจน์. (2543). อินเทอร์เน็ตกับครูปฐมวัย. การศึกษาปฐมวัย 4 (ตุลาคม) : 21-26.
- หทัย บุญหาทิพย์. (2547). กลยุทธ์การเรียนการสอนผ่านเว็บ. โครงการพัฒนาเนื้อหาความรู้สำหรับ
 เครือข่ายคอมพิวเตอร์โรงเรียนไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://school.net.th/library/create-web/10000/technology/10000-12663.html>
 [22 กุมภาพันธ์ 2550]

- อรุณ คงสมัย. (2537). ความต้องการการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในการบริหารงานโรงเรียน
ประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณศรี จันทร์ทรง. (2538). ผลของการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยศูนย์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์
ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัมพิกา ภูเดช. (2542). เอกสารประกอบการอบรมครู โรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา.
 กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว.
- อารมณี สุวรรณपाल. (2537). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาระดับปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร
 : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร. (2541). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยศูนย์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์
สำหรับเด็กอนุบาล. โครงการวิจัยงบประมาณแผ่นดิน ปี 2540 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำพา แก้วกำกม. (2547). สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการศึกษาโดย
ครอบครัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำไพ พรประเสริฐกุล. (2540). การวิเคราะห์และออกแบบระบบ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร :
ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.

ภาษาอังกฤษ

- Behan, K. and Holmes. (1990). Understanding information technology. 2nd ed. Canada : Beyond the Information Highway Networked.
- Forman, G. (1999). Instant video revisiting: The video camera as a "tool of the mind" for young children. Early Childhood Research and Practice [Online]. Available from: <http://ecrp.uiuc.edu/v1n2/forman.html> [2007, March 5]
- Heft, T.M. and Swaminathan, S. (2002). The effects of computer on the social behavior of preschoolers [Online]. Eric Education Resource Information Center. Available from: http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/?_nfpb=true&ERICExtSearch_SearchValue_0=EJ654377. [2008, April 1]
- Hitchcock, C.H. and Noonan, M.J. 2000. Computer-assisted instruction of early academic skills[Online]. Eric Education Resource Information Center. Available from: http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/?_nfpb=true&ERICExtSearch_SearchValue_0=EJ614770. [2008, April 1]
- Jackson, L.A., and others. (2005). How low-income children use the internet at home. Journal of Interactive Learning Research. 16: 259-272.
- Lieberman.P. (1991). Language and Communication . Preadaptation, Natural Selection and Function. 11(1-2): 63-65.
- Linda, M., and others. (2006). Technology in the home and the achievement of young children: Findings from the early childhood longitudinal study. Early Education and Development. 17: 421-441.
- Margie, K., and Richard, E.B. (2000). Children and computer technology: Analysis and recommendations. The Future of Children. 10 (autumn-winter): 4-30.
- NAEYC. (1996). Technology and young children - ages 3 through 8. A Position Statement of the National Association for the Education of Young Children [Online]. Available from: <http://www.naeyc.org/about/positions/pdf/PSTECH98.PDF> [2007, February 18]
- Nicola, J. (2002). Playing with ideas and games in early mathematics[Online]. Available from: http://www.wwwords.co.uk/ciec/content/pdfs/3/issue3_2.asp#1. [2008, April 1]
- Sharon, A. L., and Lavern, W. (2004). Computer use in preschools: Directors' reports of the state of the practice. Early Childhood Research and Practice [Online]. Available from: <http://ecrp.uiuc.edu/v6n2/lynch.html> [2007, March 5]

- Teng, T. (1993). Interaction patterns exhibited by four and five years old children in an age appropriate computer environment. Doctoral Dissertation, University of South Carolina.
- Williams, C. and Others. (2002). Do children with autism learn to read more readily by computer assisted instruction or traditional book methods? : A pilot study[Online]. Eric Education Resource Information Center. Available from:
http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/Home.portal;jsessionid=GTMSd5hvtbT5Qhtph8ZGXmLVKpfjRILKgtbjG8ywCktnDnfjV3X!792171431?_nfpb=true&ERICExtSearch_SearchValue_0=EJ643060. [2008, April 1]
- Wood, C. (2005). Beginning reader's use of "talking books" software can affect their reading strategies[Online]. Eric Education Resource Information Center. Available from:
http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/Home.portal?_nfpb=true&ERICExtSearch_SearchValue0=EJ718459. [2008, April 1]
- Xiomg, L., and Melissa, S. A. (2004). Early childhood computer experience and cognitive and motor development. Pediatrics [Online]. Available from:
<http://pediatrics.appublications.org/cgi/content/abstract/113/6/1715> [2007, May 12]

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา ทองสอน
อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. อาจารย์รัชฤดี บุญเจือ
อาจารย์หัวหน้าแผนกอนุบาล โรงเรียนอนุบาลวัดกลางดอนเมือง
3. อาจารย์วัชรภรณ์ ญาณกฤตยา
อาจารย์หัวหน้าแผนกอนุบาล และอาจารย์สอนคอมพิวเตอร์ระดับชั้นอนุบาล
โรงเรียนคาราสมุทร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ชุดที่ 1** แบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านการบริหารจัดการ
- ชุดที่ 2** แบบสอบถามครูผู้ดูแลเด็ก เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม
- ชุดที่ 3** แบบสอบถามตัวแทนชุมชน เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน
- ชุดที่ 4** แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ชุดที่ 5** แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็ก เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม
- ชุดที่ 6** แบบสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน
- ชุดที่ 7** แบบสังเกตสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- ชุดที่ 8** แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมของครูผู้ดูแลเด็ก ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แบบสอบถาม

เรื่อง

สภาพและปัญหา การดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ
มาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัย

นางสาวพิมพ์กานต์ ไม้วัฒนา

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือตัวแทนที่ได้รับมอบหมายฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพและปัญหา การดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการ

คำชี้แจง

ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแผนนโยบายและงบประมาณเพื่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานให้มีคุณภาพ

1. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ ประกอบไปด้วย การวางแผนนโยบาย และการสนับสนุนบุคลากร

2. การตอบแบบสอบถามนี้ไม่ต้องลงนามผู้ตอบ คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านแต่อย่างใด ข้อมูลที่ได้นี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยทางวิชาการเท่านั้น

3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ทุกตอน เพราะคำตอบของท่านจะมีประโยชน์และมีคุณค่าเป็นอย่างมากต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

หมายเหตุ

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ให้ข้อมูลทางไปรษณีย์
2. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว กรุณาส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ที่ได้ให้ไว้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความร่วมมือในครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51-60 ปี

3. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ด้าน

ปริญญาตรี สาขา

ปริญญาโท สาขา

ปริญญาเอก สาขา

อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. ตำแหน่งปัจจุบัน

นายกเทศมนตรี

นายองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้อำนวยการการศึกษา

นักวิชาการประจำองค์การบริหารท้องถิ่น

5. ประสบการณ์ในตำแหน่ง

ต่ำกว่า 1 ปี

1-2 ปี

๗๗๗

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ
ด้านการบริหารจัดการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน
การวางแผนนโยบาย

1. ท่านมีนโยบายในการวางแผนที่เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ
ดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี
- มี โดยนโยบายที่วางไว้
- สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และความพร้อมของศูนย์
- สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและผู้ปกครอง
- สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
- สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของศูนย์
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานเพื่อให้
ตรงตามนโยบายที่วางไว้ได้แก่ใครบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ผู้ดูแลเด็ก
- องค์กรบริหารส่วนตำบล
- ประชากรในชุมชน
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

การสนับสนุนบุคลากร

4. ท่านมีการส่งเสริมความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากรให้มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี
- มีการส่งเสริมความรู้ความสามารถโดยการ.....
- จัดให้ครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากรเข้ารับการอบรม / สัมมนา / ประชุมเชิงวิชาการ
- จัดให้ครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากรศึกษาจากเอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง
- หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการให้ความรู้ด้วยตนเอง
- เชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางมาให้ความรู้ความเข้าใจ
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

5. ท่านมีการวางแผนฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก หรือ บุคลากรให้มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- วางแผนอบรมต่อเนื่องเป็นประจำสม่ำเสมอ
- วางแผนการอบรมเป็นครั้งคราว หรือเป็นกรณีๆ ไป
- วางแผนการอบรมเป็นรายปี
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

ฯลฯ

ปัญหาจากการวางนโยบาย

7. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการวางนโยบายในเรื่องของการวางแผนการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มีปัญหา
- มีปัญหาในด้าน.....
- ขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่จำเป็นต้องวางแผน
- ขาดความร่วมมือจากบุคลากร
- ขาดงบประมาณในการวางแผนตามนโยบายที่วางไว้
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

ฯลฯ

แบบสอบถาม

เรื่อง

สภาพและปัญหา การดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ
มาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก

ผู้วิจัย

นางสาวพิมพ์กานต์ ไม้วัฒนา

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามสำหรับครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในด้านการจัดการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก
 - ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในด้านการจัดสภาพแวดล้อม ประกอบไปด้วย การจัดพื้นที่ บริเวณที่ใช้สื่อ และ อุปกรณ์ การจัดวางสื่อ และอุปกรณ์ การดูแลรักษาความปลอดภัย
3. การตอบแบบสอบถามนี้ไม่ต้องลงนามผู้ตอบ คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อตัว ท่านหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านแต่อย่างใด ข้อมูลที่ได้นี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยทางวิชาการ เท่านั้น
4. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ทุกตอน เพราะคำตอบของท่านจะมีประโยชน์และมี คุณค่าเป็นอย่างมากต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานใน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

หมายเหตุ

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ให้ข้อมูลทางไปรษณีย์
2. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว กรุณาส่งกลับคืนให้ที่นายกองค์การ บริหารส่วนตำบลที่ท่านสังกัดเพื่อเจ้าหน้าที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้ดำเนินการส่งกลับ คืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ที่ได้ให้ไว้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความร่วมมือ ในครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 30 ปี	☐ 31-40 ปี
☐ 41-50 ปี	☐ 51-60 ปี
3. วุฒิกการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ด้าน
☐ ปริญญาตรี สาขา
☐ ปริญญาโท สาขา
☐ ปริญญาเอก สาขา
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)
4. ประสบการณ์การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

☐ ต่ำกว่า 1 ปี	☐ 1-2 ปี
☐ 3-4 ปี	☐ มากกว่า 4 ปี
5. ท่านมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านใดบ้าง
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ไม่มีความรู้เลย
☐ มี ได้แก่
☐ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
☐ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เช่น (โปรดระบุ)
☐ การเขียนโปรแกรมต่างๆ เช่น (โปรดระบุ)
☐ การใช้งานระบบอินเทอร์เน็ต
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ท่านมีหลักในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เลือกตามความต้องการและตามความสนใจของเด็ก
- เลือกตามพัฒนาการและความรู้พื้นฐานของเด็ก
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

2. ท่านนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- กิจกรรมที่จัดคำนึงความต้องการและความสนใจของเด็ก
- กิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมรายบุคคลและกลุ่มย่อย
- กิจกรรมที่จัดคำนึงถึงระยะเวลาที่เหมาะสมกับวัยและสามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็ก
- กิจกรรมที่จัดครอบคลุมพัฒนาการให้ครบทุกด้านของเด็ก
- กิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมเฉพาะตามตารางกิจกรรมประจำวันของเด็ก
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

ฯลฯ

บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก

4. ท่านมีหลักในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อ และอุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ตามความเหมาะสมกับวัยของเด็ก
- ตามความสนใจของเด็ก
- ตามเนื้อหาของหน่วยการเรียนการสอน
- ตามดุลยพินิจของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

ฯลฯ

ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

7. ท่านพบปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่พบปัญหา
- พบปัญหา คือ.....
- ไม่เข้าใจวิธีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการ
- ลักษณะของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ตรงตามแผนการจัดประสบการณ์ที่วางไว้
- ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามเวลาที่กำหนด
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

ฯลฯ

ปัญหาบทบาทครูผู้ดูแลเด็ก

9. ท่านพบปัญหาการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อ และอุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่พบปัญหา
- พบปัญหา คือ.....
- งบประมาณไม่เพียงพอ
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อและอุปกรณ์
- ขาดความร่วมมือจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ไม่มีเวลาในการจัดเตรียม คัดเลือกสื่อ และอุปกรณ์
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

ฯลฯ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในด้านการจัดสภาพแวดล้อม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน
การจัดพื้นที่ บริเวณที่ให้ใช้สื่อ และอุปกรณ์

1. ท่านจัดพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มีการจัดพื้นที่เป็นสัดส่วน
 มีการแบ่งพื้นที่และบริเวณที่สะดวกต่อการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี

สารสนเทศสำหรับเด็กและครูผู้ดูแลเด็ก

- มีการจัดพื้นที่สำหรับแสดงผลงานของเด็กจากการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทาง

เทคโนโลยีสารสนเทศ

- มีการตกแต่งบริเวณพื้นที่ให้เอื้อต่อการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี

สารสนเทศ

2. ท่านคำนึงถึงสิ่งใดในการจัดพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ความสะดวก
 ความปลอดภัย
 ความพร้อมของอาคาร และสถานที่
 บรรยากาศในการเรียนรู้
 อื่นๆ (โปรดระบุ)

ฯลฯ

การดูแลรักษาความปลอดภัย

3. ท่านมีมาตรการป้องกันความปลอดภัยให้กับเด็กปฐมวัยอย่างไรในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ติดตั้งสายดิน และอุปกรณ์ตัดไฟ
 ตรวจสอบสภาพสื่อ และอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ
 หลีกเลี่ยงการใช้สื่อ และอุปกรณ์ที่ชำรุด หรืออาจก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก
 สร้างข้อตกลงร่วมกับเด็กเพื่อความปลอดภัยในการใช้สื่อ และอุปกรณ์
 อื่นๆ (โปรดระบุ)

ฯลฯ

ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม

5. ท่านพบปัญหาการจัดพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่พบปัญหา
- ปัญหาที่พบคือ.....
- พื้นที่ของศูนย์มีบริเวณจำกัด ไม่สามารถขยายต่อเติมได้
- ขนาดของห้องเรียนมีพื้นที่คับแคบ
- พื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ใกล้สถานที่ที่มีเสียงรบกวน
- พื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศต้องใช้ร่วมกับการทำกิจกรรมอื่นๆ
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

6. ท่านพบปัญหาในการจัดวางสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเด็กปฐมวัยหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่พบปัญหา
- ปัญหาที่พบคือ.....
- งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อชิ้นวางสื่อ และอุปกรณ์
- ขนาดของห้องเรียนมีพื้นที่คับแคบ
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดวางสื่อ และอุปกรณ์
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

แบบสอบถาม

เรื่อง

สภาพและปัญหา การดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ
มาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับตัวแทนชุมชน

ผู้วิจัย

นางสาวพิมพ์กานต์ ไม้วัฒนา

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามสำหรับตัวแทนชุมชนฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพ และปัญหา การดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ตัวแทนชุมชน
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชนประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วม ในด้านการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมในด้านการจัดสภาพแวดล้อม

3. การตอบแบบสอบถามนี้ไม่ต้องลงนามผู้ตอบ คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านแต่อย่างใด ข้อมูลที่ได้นี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยทางวิชาการ เท่านั้น

4. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ทุกตอน เพราะคำตอบของท่านจะมีประโยชน์และมีคุณค่าเป็นอย่างมากต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

หมายเหตุ

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ให้ข้อมูลทางไปรษณีย์
2. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว กรุณาส่งกลับคืนให้ที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ท่านสังกัดเพื่อเจ้าหน้าที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้ดำเนินการส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ที่ได้ให้ไว้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความร่วมมือในครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 30 ปี	☐ 31-40 ปี
☐ 41-50 ปี	☐ 51-60 ปี
3. วุฒิกการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ด้าน
☐ ปริญญาตรี สาขา
☐ ปริญญาโท สาขา
☐ ปริญญาเอก สาขา
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)
4. หน่วยงาน หรือ องค์กรที่สังกัดอยู่

☐ กลุ่มแม่บ้าน / กลุ่มสตรีอาสา
☐ กลุ่มสหกรณ์ชุมชน
☐ กลุ่มองค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรตอบแทน
☐ หน่วยงานทางภาครัฐ
☐ หน่วยงานทางภาครัฐวิสาหกิจ
☐ หน่วยงานทางภาคเอกชน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)
5. ท่านมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ไม่มีความรู้เลย
☐ มี ได้แก่
☐ ความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ อาทิเช่น การปิด เปิดเครื่อง การใช้งานสื่ออุปกรณ์อย่างง่าย
☐ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เช่น (โปรดระบุ)
☐ การเขียนโปรแกรมต่างๆ เช่น (โปรดระบุ)
☐ การใช้งานระบบอินเทอร์เน็ต
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน
ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน
การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการ

1. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนและนโยบายที่เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้
ในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มีส่วนร่วมและสนับสนุน
- มีส่วนร่วมและสนับสนุนโดยการ.....
- การบริหารจัดการ
 - การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - การจัดสภาพแวดล้อม
 - อื่นๆ โปรดระบุ.....

2. ท่านได้มีการสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินงานในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามแผนหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี
- มีส่วนร่วมและสนับสนุนโดยการ.....
- สนับสนุนงบประมาณให้
 - ร่วมจัดเตรียมบุคลากรให้รับผิดชอบงานตามนโยบายที่วางไว้
 - สนับสนุนสื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน
 - ร่วมจัดเตรียมอาคาร สถานที่
 - ให้ความรู้ หรือเป็นวิทยากรในการจัดอบรมบุคลากรในศูนย์ฯ
 - อื่นๆ (โปรดระบุ)

การมีส่วนร่วมในด้านการจัดการเรียนการสอน

3. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักการคัดเลือกสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี
- มีส่วนร่วมและสนับสนุนโดยการ.....
- เข้าร่วมประชุมกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อปรึกษาในการคัดเลือกสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ
- เข้าร่วมประชุมกับชุมชนหรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ เพื่อปรึกษาในการคัดเลือกสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี
- มีส่วนร่วมและสนับสนุนโดยการ.....
- ขอความร่วมมือจากชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ ร่วมบริจาคสื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ขอความร่วมมือจากชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ ร่วมบริจาคเงินงบประมาณเพื่อจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

การมีส่วนร่วมในด้านการจัดสภาพแวดล้อม

5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรพื้นที่และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี
- มีส่วนร่วมและสนับสนุนโดยการ.....
- ขอความร่วมมือจากชุมชน หรือหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระ ร่วมบริจาคเงินงบประมาณ ในการจัดสรรพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของเด็กปฐมวัย
- เข้าร่วมประชุมกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อปรึกษาในการจัดสรรพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของเด็กปฐมวัย
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

6.ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัยให้กับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี
- มีส่วนร่วมและสนับสนุนโดยการ.....
- จัดเจ้าหน้าที่เข้าตรวจเช็คสภาพ สื่อและอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ
- ร่วมจัดการติดตั้งอุปกรณ์เตือนภัยที่เกี่ยวกับการป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

๗๗

ปัญหาจากการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการ

6. ท่านพบปัญหาการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนและนโยบายหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี
- พบปัญหาดังนี้.....
- ขาดข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่จำเป็นต้องวางแผน
- ขาดความร่วมมือจากบุคลากรและเจ้าหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

๗๗

ปัญหาจากการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการเรียนการสอน

8. ท่านพบปัญหาจากการมีส่วนร่วมจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี
- พบปัญหาดังนี้.....
- ขาดความร่วมมือจากครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดเตรียม และคัดเลือกสื่อ
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

๗๗

ปัญหาจากการมีส่วนร่วมในด้านการจัดสภาพแวดล้อม

9. ท่านพบปัญหาการมีส่วนร่วมจัดสรรพื้นที่ และบริเวณสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี
- พบปัญหาดังนี้.....
- ขาดแคลนเจ้าหน้าที่บุคลากร ในการเข้ามาตรวจสภาพสื่อ และอุปกรณ์
- บุคลากรขาดความสม่ำเสมอในการเข้ามาตรวจเช็คสภาพสื่อ และอุปกรณ์
- บุคลากรไม่ให้ความสำคัญในการติดตั้งสายดิน และอุปกรณ์ตัดไฟ
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

๗๗

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรื่อง สภาพและปัญหา การดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหา การดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการ

คำชี้แจง

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ลักษณะของการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล มีการกำหนดคำถามไว้อย่างแน่นอน
3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในด้านการบริหารจัดการ ประกอบไปด้วย

- การวางแผนนโยบาย
- การสนับสนุนบุคลากร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์อายุ.....ปี
2. เพศ ชาย หญิง
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. วันที่ให้สัมภาษณ์เวลาถึง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการ

1. การวางแผนนโยบาย

- 1.1 ท่านมีนโยบายการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร
- 1.2 การวางแผนนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสอดคล้องกับนโยบายที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวางไว้หรือไม่ อย่างไร และเพราะเหตุใด

ฯลฯ

2. การสนับสนุนบุคลากร

- 2.1 ท่านมีการส่งเสริมความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาบุคลากร ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านอย่างไร
- 2.2 ท่านมีเกณฑ์อย่างไร ในการจัดบุคลากร ครูผู้ดูแลเด็กเข้าอบรมหรือส่งเสริมความรู้

ฯลฯ

3. ปัญหาการวางแผนนโยบาย และการสนับสนุนบุคลากร

- 3.1 ปัญหาสำคัญที่พบเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายเรื่องแผนงานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีอะไรบ้าง และมีแนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะอย่างไร
- 3.2 ปัญหาสำคัญที่พบเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายเรื่องการจัดเตรียมบุคลากร ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีอะไรบ้าง และมีแนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะอย่างไร

ฯลฯ

แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็ก

เรื่อง สภาพและปัญหา การดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

แบบสัมภาษณ์สำหรับครูผู้ดูแลเด็กฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ
และปัญหา การดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม

คำชี้แจง

4. ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน
5. ลักษณะของการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล มีการกำหนดคำถามไว้อย่าง
แน่นอน
6. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยี
สารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย
 - การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก
 - ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยี
สารสนเทศมาใช้ในการจัดสภาพแวดล้อม ประกอบไปด้วย
 - การจัดพื้นที่ บริเวณที่ใช้สื่อ และอุปกรณ์
 - การจัดวางสื่อ และอุปกรณ์
 - การดูแลรักษาความปลอดภัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์อายุ.....ปี
2. เพศ ชาย หญิง
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

1. การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1 ท่านมีหลักการและทฤษฎีอะไรเป็นแนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 อะไรเป็นสาเหตุจูงใจให้ท่านนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

ฯลฯ

2. บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก

2.1 ท่านมีหลักการเตรียม คัดเลือกสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไร

2.2 ท่านมีหลักการดูแลเด็กในขณะที่เด็กใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไร

ฯลฯ

3. ปัญหาด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ปัญหาสำคัญที่พบเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง และมีแนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะอย่างไร

3.2 ปัญหาสำคัญที่พบเกี่ยวกับการเตรียม คัดเลือกสื่อ และอุปกรณ์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง และมีแนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะอย่างไร

ฯลฯ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในด้านการจัดสภาพแวดล้อม

1. การจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อ และอุปกรณ์

1.1 ท่านมีการจัดพื้นที่ และบริเวณในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไม่ อย่างไร

1.2 พื้นที่และบริเวณที่จัดให้เด็กได้ใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีความเหมาะสมกับจำนวนเด็กหรือไม่ และมีการจัดพื้นที่และบริเวณดังกล่าวอย่างไร

ฯลฯ

2. การจัดวางสื่อ และอุปกรณ์

2.1 ท่านมีแนวทางในการจัดวางสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไร

2.2 ท่านเคยมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ในการจัดวางสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไม่ อย่างไร

ฯลฯ

3. การดูแลรักษาความปลอดภัย

3.1 ท่านมีแนวทางป้องกันและดูแลความปลอดภัยในการให้เด็กใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไร

ฯลฯ

4. ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม

4.1 ปัญหาสำคัญที่พบเกี่ยวกับการจัดพื้นที่และบริเวณที่ใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีอะไรบ้าง และมีแนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะอย่างไร

4.2 ปัญหาสำคัญที่พบเกี่ยวกับการจัดวางสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีอะไรบ้าง และมีแนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะอย่างไร

ฯลฯ

แบบสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน

เรื่อง **สภาพและปัญหา การดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

วัตถุประสงค์

แบบสัมภาษณ์สำหรับตัวแทนชุมชนฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหา การดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน

คำชี้แจง

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ตัวแทนชุมชน
2. ลักษณะของการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล มีการกำหนดคำถามไว้อย่างแน่นอน
3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชนประกอบไปด้วย
 - การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการ
 - การมีส่วนร่วมในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - การมีส่วนร่วมในด้านการจัดสภาพแวดล้อม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์อายุ.....ปี
2. เพศ ชาย หญิง
3. สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน**1. การบริหารจัดการ**

1.1 หน่วยงานหรือองค์กรของท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย และแผนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างไร

ฯลฯ

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 หน่วยงานหรือองค์กรของท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้กับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่ อย่างไร

ฯลฯ

3. การจัดสภาพแวดล้อม

3.1 หน่วยงานหรือองค์กรของท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดพื้นที่และบริเวณในการใช้สื่อและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไม่ อย่างไร

ฯลฯ

4. ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินงาน

4.1 หน่วยงานหรือองค์กรของท่านพบปัญหาจากการเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนในด้านการวางแผนและนโยบาย หรือไม่ อย่างไร มีแนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะอย่างไร

ฯลฯ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ลักษณะแบบสังเกตเป็นการตรวจสอบรายการและแบบบันทึกการสังเกต แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสังเกต

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก

ข้อปฏิบัติในการสังเกต

1. การเตรียมตัวก่อนการสังเกต

- ศึกษาข้อมูลและแนวทางการสังเกตให้เข้าใจอย่างชัดเจน

2. การดำเนินการสังเกต

- ทำการสังเกตด้วยความตั้งใจตลอดเวลาที่สังเกต และไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์หรือกิจกรรม

- ทำการบันทึกการสังเกตโดยพิจารณาตามรายการในแบบสังเกต หากพบรายการให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องผลการสังเกตว่า “พบ” ถ้าไม่พบรายการใดให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ไม่พบ”

- เมื่อพบเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นจากรายการให้ทำการบันทึกในช่องเหตุการณ์ที่พบรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามรายการในแบบสังเกต เช่น ถ่ายภาพ หรือ บันทึกเสียง เป็นต้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสังเกต

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบล

อำเภอ..... จังหวัด

ชื่อครูผู้ดูแลเด็กในชั้นเรียนที่เข้าไปสังเกต

เพศ ชาย หญิง จำนวนเด็กในชั้นเรียน

ชื่อผู้สังเกต วันที่ทำการสังเกต เดือน พ.ศ. 2550

เริ่มสังเกตเวลา สิ้นสุดการสังเกตเวลา

ตอนที่ 2 การจัดสภาพแวดล้อม

รายการ	ประเด็นที่สังเกต	ผลการสังเกต	
		พบ	ไม่พบ
<p>การสภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ</p>	<p>การจัดพื้นที่และบริเวณที่ใช้สื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สารสนเทศ</p> <ol style="list-style-type: none"> จัดพื้นที่สำหรับการใช้สื่อ และอุปกรณ์แต่ละประเภทเป็นสัดส่วน ไม่เหลื่อมล้ำกัน จัดพื้นที่ให้มีบริเวณเหมาะสมสำหรับเด็กใช้สื่อ และอุปกรณ์เป็นรายบุคคล <p>ฯลฯ</p> <p>การจัดวางสื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสำหรับการใช้งาน</p> <ol style="list-style-type: none"> จัดวางสื่อ และอุปกรณ์สำหรับการใช้อยู่ในระดับและบริเวณที่เด็กสามารถมองเห็น วางสื่อ และอุปกรณ์ สำหรับการใช้งานไว้ใกล้กับพื้นที่การทำกิจกรรมของเด็ก <p>ฯลฯ</p>		

ภาคผนวก ก
รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
1	บ้านดอนแก้ว	ดอนแก้ว	สารภี	เชียงใหม่
2	บ้านล้านตอง	ห้วยทราย	สันกำแพง	เชียงใหม่
3	บ้านป่าซาง	บ้านคู	เมือง	เชียงราย
4	บ้านป่าห่า	ป่าซาง	แม่จัน	เชียงราย
5	แม่ก๊กหลวง	แม่กาษา	แม่สอด	ตาก
6	บ้านแม่โกนเกน	มหาวัน	แม่สอด	ตาก
7	บ้านโตนใต้	สูงเม่น	สูงเม่น	แพร่
8	บ้านน้ำริน	ต้าผามอก	ลอง	แพร่
9	บ้านน้ำโพ้ง	บ่อแฮ้ว	เมืองลำปาง	ลำปาง
10	บ้านดอนมะขาม	ดอนมะขาม	พนมทวน	กาญจนบุรี
11	บ้านสามกอก	ลิบเอ็ดศอก	บ้านโพธิ์	ฉะเชิงเทรา
12	บ้าน/วัดหนองรี	หนองรี	ลำสนธิ	ลพบุรี
13	วัดนามแดง	บางแก้ว	บางพลี	สมุทรปราการ
14	เหล่านาคี	บ้านห้วย	เมือง	ขอนแก่น
15	หนองแขวงโสภนพระ	หนองแขวงโสภนพระ	พล	ขอนแก่น
16	บ้านยางเกี่ยวแฝก	วะตะแบก	เทพสถิต	ชัยภูมิ
17	บ้านโนนสำราญ	ดอนเงิน	เขียงยืน	มหาสารคาม
18	บ้านดงหลวง	ดงหลวง	ดงหลวง	มุกดาหาร
19	บ้านผาพอด	ธาตุ	เขียงคาน	เลย
20	กระแซงใหญ่	กระแซง	กันทรลักษ์	ศรีสะเกษ
21	ท่าวังหิน	เมืองแก	ท่าตูม	สุรินทร์
22	บ้านด้ามพร้าว	ขามใหญ่	เมือง	อุบลราชธานี
23	บ้านชีทวน	ชีทวน	เขื่องใน	อุบลราชธานี
24	บ้านไถ่คำ	ไถ่คำ	เมือง	อำนาจเจริญ
25	บ้านสามพร้าว	สามพร้าว	เมือง	อุดรธานี
26	สิรินธร	ปะเหลียน	ปะเหลียน	ตรัง
27	บ้านเขาตันหยง	กะลวอเหนือ	เมือง	นราธิวาส
28	ทุ่งหวาง	เทศบาลตำบลหวาง	เมือง	ระนอง
29	กลาง	ควนโส	ควนเนียง	สงขลา
30	ห้วยโอน	กำแพงเพชร	รัตภูมิ	สงขลา
31	บ้านเกาะนก	คูเต่า	หาดใหญ่	สงขลา
32	บ้านใต้	คูเต่า	หาดใหญ่	สงขลา

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างภาพถ่ายแสดงบรรยากาศจริงในการจัดสภาพแวดล้อม จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ภาพแสดงสภาพการจัดสภาพแวดล้อมทั่วไปในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

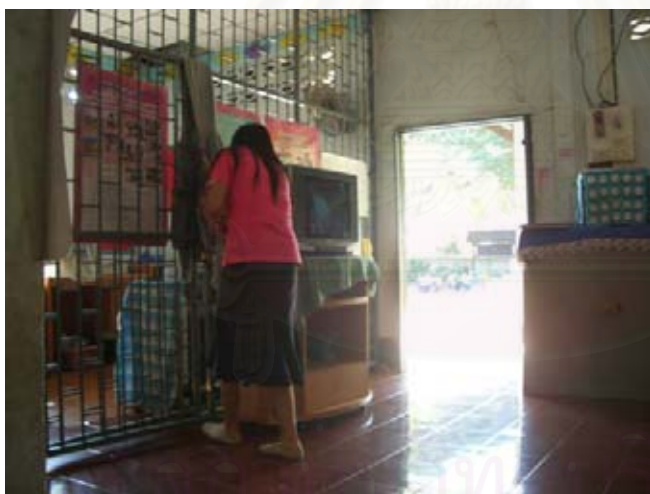

ภาพแสดงการนำสื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประเภท โทรทัศน์ และเครื่องเล่นวีซีดี

ภาพแสดงการนำสื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยี
สารสนเทศ

เข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ประเภท เครื่องเล่นแผ่นเสียง พร้อมชุดลำโพง

ภาพแสดง การจัดเตรียม และ
ตรวจสอบสภาพสื่อ และอุปกรณ์
ก่อนการใช้งาน

ภาพแสดงห้องปฏิบัติการทางสื่อ
อุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์
โดยเฉพาะ

ภาพแสดง การสาธิตการ เปิด-ปิด การใช้งานให้เด็กดู
เป็นตัวอย่าง

ภาพแสดง เด็กใช้สื่อ และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี
สารสนเทศด้วยตนเอง โดยมีครูผู้ดูแลเด็ก ดูแลอย่าง
ใกล้ชิด

ภาพแสดง มุมคอมพิวเตอร์ พร้อมบอร์ด
แสดงผลงาน (ผนังกำแพง)

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพิมพ์กานต์ ไม้วัฒนา เกิดเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2526 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2547 และเข้าศึกษาต่อใน หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรการสอน และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2548 และจบ การศึกษาในปีการศึกษา 2550

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย